

Methode voor Wereldoriëntatie & Kunstzinnige Vorming

Whizz-Art

Ideeënboek

5a

Zorgen voor elkaar

Colofon

Titel:	Whizz-Art: Thema 5A Cuida Otro
Vak:	Wereldoriëntatie/Kunstzinnige Vorming
Ontwikkelaars:	Wiljan Megens, Carola Peeters
Projectleider:	Carola Peeters
Met dank aan:	Miriam Baiz, Amely Bennaars, Dirk-Jan Boerwinkel, Nishenou Felix, Ruthlyn Fradll, Daisy Franken, Adrielle Geerman, Juanita Gomez-Rasmijn, Esther den Hartog, Niurca Herrera, Ludwina Koolman, Marietje Martinus, Gislène Semerel, Laura Tonk, Rino Wentwoord
Eindredactie:	Departamento di Enseñansa Aruba Gina Ramsbottom (Nederlands)
Inhoud:	Activiteitenboek voor Wereldoriëntatie/Kunstzinnige Vorming
Uitgever:	Departamento di Enseñansa Aruba, Seccion Desaroyo di Curiculo

In opdracht van: Scol Arubano Multilingual

Voorwoord

Whizz-Art is de methode Wereldoriëntatie en Kunstzinnige Vorming voor het primair onderwijs, ontwikkeld door de Afdeling Curriculumontwikkeling van de Directie Onderwijs Aruba. Wereldoriëntatie is een verzamelnaam voor onderwijs gericht op kennis van de wereld en omvat verscheidene leergebieden die in samenhang worden aangeboden zoals: Mens & Maatschappij, Natuur & Techniek, Persoonlijke Vorming en Gezondheidseducatie.

Binnen de methode Whizz-Art worden Wereldoriëntatie en Kunst op geïntegreerde wijze in thema's aangeboden en gaat het om de persoonlijke ontwikkeling in relatie tot de natuur, de samenleving, kunst en cultuur.

Er is gekozen voor de Engelse naam Whizz-Art omdat 'Translanguaging' gedurende de hele methode een plek heeft en omdat de methode zowel in het Papiamentu als het Nederlands ontwikkeld is. De naam Whizz-Art is opgesplitst in twee woorden; namelijk 'Whizz' en 'Art'. Een Whizz is iemand die heel slim en vaardig is. Het woord 'Art' is om aan te geven dat 'Arte' (kunst) zowel als doel en als middel een plek heeft in de methode. De methode Whizz-Art focust zich niet zozeer op het leren van kennis, maar vooral op het aanleren van vaardigheden. Deze vaardigheden worden op een geïntegreerde wijze met behulp van verschillende thema's en in verschillende situaties door de kinderen toegepast.

Inhoudsopgave

Voorwoord	3
Inhoudsopgave	4
Inleiding.....	6
Overzicht van activiteiten	7
Startactiviteit: To Listen Is to Love ★	9
Deelvraag 1: Hoe maak ik vrienden?.....	11
Activiteit 1.1 Zoevende Zebra	13
Activiteit 1.2 Wat is een vriend?.....	15
Activiteit 1.3 Vrienden maken.....	17
Activiteit 1.4 Owl Bat Bat Owl	19
Activiteit 1.5 Wil je mijn vriendje zijn?.....	21
Activiteit 1.6 Kikker vindt een vriendje	23
Activiteit 1.7 Dikke vrienden	25
Activiteit 1.8 De mooiste vis van de zee.....	27
Deelvraag 2: Hoe kun je aardig zijn voor elkaar?.....	29
Activiteit 2.1 Leonardo	30
Activiteit 2.2 Complimentenboom	32
Activiteit 2.3 Lieve woordjes	35
Activiteit 2.4 Dank je wel	37
Activiteit 2.5 Hoe ga je om met anderen?.....	39
Deelvraag 3: Hoe zorg je voor elkaar?.....	42
Activiteit 3.1 De mooiste vis van de zee helpt een ander	43
Activiteit 3.2 Aardig zijn.....	46
Activiteit 3.3 Elkaar helpen	48
Activiteit 3.4 EHBO in de klas	50
Activiteit 3.5 Het troostkoffertje	52
Deelvraag 4: Hoe ga je om met verdriet?	54
Activiteit 4.1 Verdriet.....	55
Activiteit 4.2 Kleurdoosherrie.....	57
Activiteit 4.3 Grote boom is ziek	60

Activiteit 4.4 Kikker en het vogelje	62
Activiteit 4.5 De eenzame wolk	65
Deelvraag 5: Hoe beleef je samen plezier?	67
Activiteit 5.1 Dit ben ik	68
Activiteit 5.2 Elkaar aanmoedigen	70
Activiteit 5.3 Mag ik meedoen?	72
Activiteit 5.4 Jouw kleur, mijn kleur	74
Activiteit 5.5 Sportiviteit	76
Slotactiviteit: Een filmmiddag ★	78
Bijlage 1 Brief voor ouders.....	80
Bijlage 2 Benodigde materialen.....	81
Bijlage 3 Kopieerbladen	87
Bijlage 4 Planningsformulier	106

Inleiding

Over dit thema

De kinderen leren binnen het thema hoe je vriendschappen aangaat en een goede vriend voor een ander kunt zijn. We kunnen ieder op verschillende manieren laten merken dat we om de ander geven. Dat kan met woorden (interesse tonen, complimenten geven, enz.), door iets samen te doen met een ander (spelen, praten enz.), door iets voor een ander te doen (iets te drinken halen, ergens mee helpen, enz.), door een cadeautje of kaartje te geven of door klaar te staan met een knuffel of een schouder om op te huilen. Vriendschappen zijn voor elk kind belangrijk. Het is gezellig om vrienden te hebben, maar het is ook goed. Je leert hoe je met elkaar om moet gaan. Een kind leert veel over zichzelf door met vrienden om te gaan. Vrienden hebben is ook goed voor het zelfvertrouwen. Het geeft steun. Kinderen hebben vriendschappen nodig om zich verder te ontwikkelen. In een vriendschap leert een kind: zichzelf kennen en de wereld om zich heen, sociale vaardigheden, zelfvertrouwen, omgaan met emoties en stress, weerbaar te zijn en een eigen mening te hebben. Tijdens dit thema leren de kinderen ook over hoe je met elkaar omgaat bij verdrietige situaties. Onderwerpen als de dood, ziekte of eenzaamheid komen aan bod.

Vakgebieden en kerndoelen (Cyclus 1)

Beweging en Gezondheid:	2.1, 2.1a, 2.2, 2.2a, 2.3, 2.3a, 2.3b, 2.3c, 2.3d, 4.2, 4.2a, 4.3, 4.3a, 5.6, 5.6a, 6.2, 6.2a, 6.2b, 6.3, 6.3a, 6.4, 6.4a, 6.5, 6.5a, 6.5b, 6.5c
Kunstzinnige Vorming:	1.1, 1.1a, 1.2, 1.2a, 1.2b, 1.3, 1.3a, 2.1, 2.1a, 2.2, 2.2a, 2.3, 2.3a, 3.2, 3.2a, 3.2b, 5.1, 5.1a, 5.1b, 5.2, 5.2a, 5.3, 5.3a, 6.1, 6.1a, 6.1b, 6.1c, 6.1d, 6.2, 6.2a
Mens en Maatschappij:	4.1, 4.1a, 4.1b, 4.1c, 4.2, 4.2a, 4.2b, 8.2, 8.2a, 8.3, 8.3a
Natuur en Techniek:	1.2, 1.2a, 2.3, 2.3a, 3.2, 3.2a, 3.1, 3.1a, 3.5, 3.5a, 3.6, 3.6c, 3.9, 3.9a, 5.1, 5.1a, 7.1, 7.1a
Persoonlijke Vorming:	1.1, 1.1a, 1.1b, 1.1c, 1.2, 1.2a, 1.2b, 1.2c, 1.2d, 2.1, 2.1a, 2.2, 2.2a, 2.2b, 2.2c, 2.2d, 2.3, 2.3a, 3.1, 3.1a, 4.1, 4.1a, 4.1b, 4.1c, 4.2, 4.2a, 4.2b, 5.1, 5.1a, 5.1b, 5.2, 5.3, 5.3a, 5.3b, 6.1, 6.1a, 6.1b, 6.1c, 6.2, 6.2a, 6.2b, 7.1, 7.1a, 7.1b, 7.2, 7.2a, 7.2b

21^e-eeuwse vaardigheden

- Communiceren.
- Creatief denken.
- ICT –basisvaardigheden.
- Informatievaardigheden.
- Probleem oplossen.
- Samenwerken.
- Sociale en culturele vaardigheden.
- Zelfregulering.

Vorbereiding

- Stuur een mail naar de ouders, om hen te informeren over dit thema. In bijlage 1 vindt u een conceptbrief.
- Zorg voor de materialen die nodig zijn bij de activiteiten die u gekozen heeft.

Startvoorwerp

Als startvoorwerp wordt in dit thema een camera (of telefoon) gebruikt.

Startactiviteit: To Listen Is to Love

Aan de hand van de film 'Howard B. Wigglebottom Listens To A Friend' wordt het thema 'Zorgen voor elkaar' geïntroduceerd aan de hand van een heel belangrijke vaardigheid: naar elkaar luisteren.

Kernactiviteit: Een film

In dit thema werken de kinderen aan een film. In de film leggen ze de die momenten vast (op foto of film) waarop ze aardig voor elkaar zijn en elkaar helpen.

Slotactiviteit: Een filmavond (of -middag)

Aan het einde van dit thema wordt een filmavond (of -middag) met filmfragmenten en optreden(s) georganiseerd. Denk hierbij aan:

- Het lied en dans 'Quiero ser tu amigo'
- de film over vriendschap (activiteit 1.5);
- het lied 'If You're a Monster and you Know It' (activiteit 2.1);
- De dans 'We Can All Get Along' (activiteit 2.5);
- De dans en 'yYell' (activiteit 5.2);
- De dans 'Als je vriendjes bent' (activiteit 5.3).

Hang ook de gemaakte werkstukken op. Denk hierbij aan:

- de dierentekeningen (activiteit 1.1);
- de vriendslinter (activiteit 1.2);
- de regenboogvis (activiteit 1.8);
- de monsters (activiteit 2.1);
- de complimentenboom (activiteit 2.2);
- de 'Thankful Tree' (activiteit 2.4);
- de onderwaterwereld (activiteit 3.1);
- de handjesposter (activiteit 5.4).

Maatschappelijke organisaties/bedrijven

Een arts of verpleegkundige (activiteit 3.4).

Deelvragen in dit thema

1. Hoe maak ik vrienden?
2. Hoe kun je aardig zijn voor elkaar?
3. Hoe zorg je voor elkaar?
4. Hoe ga je om met verdriet?
5. Hoe ga je met elkaar om?

Overzicht van activiteiten

Startactiviteit: To Listen Is to Love ★				
Deelvraag 1: Hoe maak ik vrienden?				
1.1 Zovende Zebra	1.2 Wat is een vriend?	1.3 Vrienden maken	1.4 Owl Bat Bat Owl	1.5 Wil jij mijn vriendje zijn?
1.6 Kikker vindt een vriendje	1.7 Dikke vrienden	1.8 De mooiste vis van de zee		
Deelvraag 2: Hoe kun je aardig zijn voor elkaar?				
2.1 Leonardo	2.2 Complimenten-boom 	2.3 Lieve woordjes	2.4 Dankjewel	2.5 Hoe ga je om met anderen?
Deelvraag 3: Hoe zorg je voor elkaar?				
3.1 De mooiste vis van de zee helpt een ander	3.2 Aardig zijn	3.3 Elkaar helpen	3.4 EHBO in de klas	3.5 Het troostkoffertje
Deelvraag 4: Hoe ga je om met verdriet?				
4.1 Verdriet	4.2 Kleurdoosherrie	4.3 Grote boom is ziek	4.4 Kikker en het vogeltje	4.5 De eenzame wolk
Deelvraag 5: Hoe ga je met elkaar om?				
5.1 Dit ben ik 	5.2 Elkaar aanmoedigen	5.3 Mag ik meedoen?	5.4 Jouw kleur, mijn kleur	5.5 Sportiviteit
Slotactiviteit: Een filmmiddag ★				

- ★ verplichte activiteiten
 (online) thuisactiviteiten

Startactiviteit: To Listen Is to Love ★

Tijdens deze activiteit leren de kinderen aan de hand van het verhaal 'Howard B. Wigglebottom Listens To A Friend', dat als je voor iemand wil zorgen het vooral belangrijk is dat je goed naar elkaar luistert.

Waar:	In de klas
Tijdsduur:	45 minuten
21 ^e -eeuwse vaardigheid die centraal staat:	Sociale en culturele vaardigheden
Soort kunstactiviteit:	Media
Kerdoelen:	PV: 2.3, 2.3a, 4.1c, 5.3, 5.3b, 6.2, 6.2a, 6.2b KV: 2.1, 2.1a, 2.3, 2.3a

Wat leren de kinderen?

Het kind leert:

- dat naar elkaar luisteren belangrijk is;
- zich in te leven in een ander;
- te zorgen voor iemand;
- dat iedereen anders is;
- hoe het film of foto's moet maken.

Wat heb je nodig?

- De film:
 - o 'Howard B. Wigglebottom ta scucha un amigo' (Papiamento) (zie webpagina Whizz-Art) (5.21 minuten).
 - o 'Howard B. Wigglebottom Listens to a Friend' (Engels) (zie webpagina Whizz-Art) (5.39 minuten).
- De videoclip 'Howard B. Wigglebottom Listens to a Friend' (zie webpagina Whizz-Art) (1.50 minuten).
- Een telefoon (film- en fotocamera).

De activiteit:

- Bekijk samen met de kinderen de film 'Howard B. Wigglebottom ta scucha un amigo'.

Stop het verhaal als Howard vraagt:

- *Wat is er aan de hand met Kiki?*

Geef de kinderen de kans om te raden wat er met Kiki aan de hand is.

Vervolg de film en stop de film bij 2 minuten:

- *Wat denken jullie dat Kiki nodig heeft?*

Laat de rest van de film zien.

- *Wie had het goed geraden?*

Concludeer met de kinderen dat je altijd goed naar iemand moet luisteren om te weten wat er met iemand aan de hand is.

- Vertel vervolgens aan de kinderen dat ze de komende weken bezig zullen zijn met het thema 'Cuida otro'; zorgen voor elkaar. Als er gedurende het thema in de klas goede voorbeelden van 'Cuida otro' plaatsvinden, dan zal daar een foto of een filmpje van gemaakt worden.

Vertel de kinderen dat aan het einde van het thema een filmavond plaats zal vinden waarin alle opnames in de klas van 'Cuida otro' gepresenteerd zullen worden.

● Laat de kinderen de videoclip 'Howard B. Wigglebottom Listens To A Friend' een aantal keren zien. Laat ze proberen om het refrein mee te zingen:

*To listen is to love
and to love is to listen.*

Nog meer zelf onderzoeken/doen:

Leg de kinderen uit hoe je een foto of filmpje maakt. Maak afspraken over het gebruik van de camera of telefoon.

Reflectie en terugkoppeling:

- *Wat heb je geleerd vandaag?*
- *Wat vind je nog moeilijk?*

Didactische tip:

Probeer het refrein van 'Howard B. Wigglebottom Listens to a Friend' regelmatig te zingen gedurende het thema. Zeker op momenten waar u even de aandacht van de kinderen nodig heeft.

*To listen is to love
and to love is to listen.*

Begrippen: luisteren, begrip hebben, klaarstaan, zorgen.

Deelvraag 1: Hoe maak ik vrienden?

Doel:

De kinderen kunnen aangeven wat een vriend is en hoe je vrienden kunt maken. Ze leren wat belangrijk is bij het hebben van vrienden.

Aan deze deelvraag zijn de volgende activiteiten gekoppeld:

- Activiteit 1.1 Zovende Zebra

PV & KV (Beeldende vorming)
Sociale en culturele vaardigheden
45 minuten

Tijdens deze activiteit wordt het prentenboek 'Zovende Zebra' voorgelezen. De kinderen gaan praten over vriendschap. Vervolgens gaan ze een dier uit het prentenboek natekenen.

- Activiteit 1.2. Wat is een vriend?

PV, N&T & KV (Beeldende vorming)
Communiceren
45 minuten

Tijdens deze activiteit leren de kinderen wat de kenmerken van een vriendschap zijn. Ze gaan een vriendslinger maken van alle vriendjes en vriendinnetjes in de klas. En ze luisteren naar een liedje over een goede vriend zijn.

- Activiteit 1.3. Vrienden maken

PV & KV (Muziek/Theater)
Probleem oplossen
45 minuten

De kinderen bespreken op welke manier ze vrienden kunnen maken. Ze gaan dansen en zingen op het lied 'Quiero ser tu amigo'.

- Activiteit 1.4. Owl Bat Bat Owl

PV, N&T & KV (Theater)
Sociale en culturele vaardigheden
45 minuten

Tijdens deze activiteit leren de kinderen aan de hand van het prentenboek 'Owl Bat Bat Owl' dat ook al zijn mensen heel anders, we toch met elkaar kunnen samenleven en vrienden kunnen zijn. De kinderen gaan bij het woordloze boek 'Owl Bat Bat Owl' een verhaal bedenken en het verhaal uitbeelden.

- Activiteit 1.5. Wil je mijn vriendje zijn?

PV & KV (Media/Muziek)
Informatievaardigheden
60 minuten

In deze activiteit wordt het prentenboek 'Wil je mijn vriendje zijn?' voorgelezen en leren de kinderen hoe ze vriendschappen aan kunnen gaan.

- **Activiteit 1.6. Kikker vindt een vriendje**

PV & KV (Theater)

Samenwerken

45 minuten

Tijdens deze activiteit leren de kinderen aan de hand van het verhaal 'Kikker vindt een vriendje' dat als je aardig bent voor iemand, je vrienden kunt worden. Daarbij wordt er een liedje aangeleerd.

- **Activiteit 1.7. Dikke vrienden**

PV & KV (Theater)

Samenwerken

45 minuten

Tijdens deze activiteit leren de kinderen aan de hand van het prentenboek 'Dikke vrienden' en de videoclip 'Als je vriendjes bent' dat vrienden veel dingen samendoen. Ook zullen ze ervaren dat als er even een onenigheid is tussen vrienden, je de kans hebt om het weer goed te maken.

- **Activiteit 1.8. De mooiste vis van de zee**

PV, N&T & KV (Beeldende vorming)

Samenwerken

60 minuten

Tijdens deze activiteit leren de kinderen aan de hand van het prentenboek 'De mooiste vis van de zee' dat je vrienden maakt als je bereid bent om dingen te delen. In de klas wordt een 'share-chair' geplaatst en de kinderen gaan van plastic dopjes de mooiste vis van de zee namaken.

Activiteit 1.1 Zovende Zebra

Tijdens deze activiteit wordt het prentenboek 'Zovende Zebra' voorgelezen. De kinderen gaan praten over vriendschap. Vervolgens gaan ze een dier uit het prentenboek natekenen.

Waar:	In de klas
Tijdsduur:	45 minuten
21 ^e -eeuwse vaardigheid die centraal staat:	Sociale en culturele vaardigheden
Soort kunstactiviteit:	Beeldende vorming
Kerdoelen:	PV: 1.1, 1.1a, 1.1b, 1.1c, 4.1a, 4.1b, 4.2, 4.2a, 5.1, 5.1a KV: 2.1, 2.1a, 2.3, 2.3a

Wat leren de kinderen?

Het kind leert:

- wat de kenmerken van vriendschap zijn;
- verschillen en overeenkomsten van kenmerken tussen dieren benoemen;
- een figuur (dier) te verdelen over een heel vlak;
- tekenen met de droge techniek (potloden).

Wat heb je nodig?

- Het digitale prentenboek:
 - o 'Zovende Zebra' (Nederlands) (zie webpagina Whizz-Art) (5.12 minuten).
 - o 'E zebra cu ta core mucho lihe' (Papiamento) (zie webpagina Whizz-Art) (4.22 minuten).
 - o 'The Zebra Who Ran Too Fast' (Engels) (zie webpagina Whizz-Art) (4.42 minuten).
- Een knuffel.
- (Kleur)potloden, gum en tekenpapier.
- De film 'Animanimals Zebra' (zie webpagina Whizz-Art) (2.45 minuten).

De activiteit:

● Laat het digitale prentenboek 'Zovende Zebra' zien. Controleer of de kinderen het verhaal begrepen hebben, door vragen te stellen. Houd vervolgens een gesprek over vriendschap. Stel daarbij de volgende vragen:

- *Wat zijn vrienden?*
- *Heb jij een beste vriend?*
- *Waarom wil iemand vrienden met jou zijn?*
- *Wat doe je graag met vrienden?*
- *Heb je weleens ruzie met je vrienden?*

Stel uw vriend (de knuffel) voor aan de klas en vertel de kinderen wat jullie als vrienden graag samendoen.

Vertel de kinderen dat de knuffel ook graag vrienden met de kinderen in de klas wil worden.

- *Hoe kan de knuffel vrienden met jou worden?*

Bespreek vervolgens de innerlijke kenmerken van de Zebra, Olifant, Giraf en de Vogel. Bespreek daarbij zowel de overeenkomsten als de verschillen tussen de vier dieren.

- *Wat vinden alle dieren leuk om te doen?*
- *Waarom is zebra verschillend?*

- *Wat vindt olifant niet zo leuk aan zebra?*
- *Kun je vrienden zijn als je niet allemaal hetzelfde bent?*
- *Kun je vrienden zijn als je heel erg op elkaar lijkt?*

Besprek dan de verschillen in uiterlijke kenmerken tussen de dieren.

- *Hoe ziet de zebra eruit?*
- *Heeft de zebra een lange nek?*
- *Welke kleuren heeft een olifant?*
- *Wie heeft de grootste oren?*
- *Wat heeft de vogel dat de andere dieren niet hebben? (vleugels)*

● Vertel dat u een dier gaat schetsen op het bord en dat, zodra de kinderen weten om welk dier het gaat, ze dit moeten aangeven. Zodra het dier geraden is stopt u met tekenen. Zo kunt u duidelijk laten zien wat een olifant een olifant maakt, et cetera.

- Teken een groot ovaal (olifant)
- Teken een lange nek (giraf)
- Begin met het tekenen van strepen (zebra)
- Teken een snavel (vogel)

● Laat de kinderen een tekening maken van één van de vier dieren uit het boek. Geef aan dat de kinderen bij het tekenen van het dier het hele tekenblad moeten gebruiken. Laat ze eerst met potlood een schets maken. Zorg ervoor dat de uiterlijke kenmerken van het dier duidelijk zichtbaar zijn. (Grote oren, lange nek, vleugels of snavel, zwart wit strepen). Zorg er vervolgens voor dat ze de juiste kleuren gebruiken bij het inkleuren van hun tekening.

Laat de afgeronde tekeningen aan de rest van de klas zien en vraag telkens:

- *Welk dier is dit?*
- *Hoe kun je dat zien?*
- *Is het hele tekenblad gebruikt?*

Nog meer zelf onderzoeken/doen:

Laat de kinderen de film 'Animanimals Zebra' zien. Bespreek de 'clue' van het boek. Ook al ben je anders dan de rest, je kunt toch vriendjes hebben.

Reflectie en terugkoppeling:

Laat uw vriend (de knuffel) aan de kinderen vragen:

- *Wat vind je van je tekening?*
- *Waar ben je het meest trots op?*
- *Wat kan beter?*

Didactische tip:

Laat de kinderen de dierentekeningen presenteren tijdens de afsluitingsactiviteit.

Begrippen: vrienden, vriendschap, ruzie, samen spelen, verschillen, overeenkomsten.

Activiteit 1.2 Wat is een vriend?

Tijdens deze activiteit leren de kinderen wat de kenmerken van een vriendschap zijn. Ze gaan een vriendschapslingel maken van alle vriendjes en vriendinnetjes in de klas. En ze luisteren naar een liedje over een goede vriend zijn.

Waar:	In de klas
Tijdsduur:	45 minuten
21 ^e -eeuwse vaardigheid die centraal staat:	Communiceren
Soort kunstactiviteit:	Beeldende vorming
Kerdoelen:	PV: 1.1, 1.1a, 4.1, 4.1a, 4.1b, 5.1, 5.1a N&T: 2.3, 2.3a KV: 2.1, 2.1a, 2.2, 2.2a, 2.3, 2.3a

Wat leren de kinderen?

Het kind leert:

- kenmerken van vriendschap te benoemen;
- uiterlijke kenmerken van kinderen te benoemen;
- in tweetallen een gesprekje te voeren over hun uiterlijke kenmerken;
- de kniptechniek (of priktechniek) toe te passen;
- inkleuren met stiften.

Wat heb je nodig?

- De film 'Elmo and Rosita Teach Friendship' (zie webpagina Whizz-Art) (2.44 minuten).
- Kopieerblad 1: Een vriend (kopiëren op stevig A4-papier).
- Stiften.
- De videoclip 'Be a Good Friend (with Gwen Stefani)' (zie webpagina Whizz-Art) (1.39 minuten).

De activiteit:

● Laat de film 'Elmo and Rosita Teach Friendship' zien. Controleer of de kinderen de film begrepen hebben, door vragen te stellen.

- *Wat is volgens Elmo en Rosita een vriend?*

Probeer samen met de kinderen alle kenmerken te benoemen die in het filmpje naar voren kwamen.

(Geheimpjes delen, elkaar helpen (tissue), dingen delen (rozijntjes), het oneens zijn met elkaar, samen dingen doen.)

- *Wat is volgens jou een vriend?*

● Vertel de kinderen dat ze een vriendschapslingel gaan maken van alle kinderen in de klas. Gebruik hiervoor kopieerblad 1.

Laat twee kinderen tegenover elkaar gaan zitten. U stelt telkens een vraag en de kinderen moeten deze vraag met hun vriend(in) bespreken.

- *Welke kleur haren en ogen heeft je vriend(in)?*
- *Welke kleur shirt en broek heeft je vriend(in)?*
- *Wat is uniek aan je vriend(in)?*

- *Waarin lijken jullie op elkaar?*
- *Waarin lijken jullie helemaal niet op elkaar?*

Geef alle kinderen een kopie van een jongen of een meisje (kopieerblad 1). Ze gaan nu deze tekening waarheidsgetrouw inkleuren met stiften. Leg de kinderen uit hoe ze moeten inkleuren met stiften. (Niet te hard op een stift duwen en niet te vaak over hetzelfde stukje kleuren).

Zorg ervoor dat de tekening gaat lijken op je vriend(in). Geef elkaar ook tips hoe de tekening kan verbeteren.

Laat de kinderen hun tekening uitknippen (of prikken, als knippen nog te moeilijk is)

Zodra de tekeningen klaar zijn, verzamelt u de tekeningen. U laat de tekeningen door elkaar aan de rest van de klas zien.

- *Wie weet wie dit is?*
- *Hoe kun je dat zien?*
- *Wat klopt niet?*

Maak vervolgens een slinger van alle tekeningen door de handjes op elkaar te plakken.

Nog meer zelf onderzoeken/doen:

Laat de kinderen de videoclip 'Be a Good Friend (with Gwen Stefani)' zien.

Reflectie en terugkoppeling:

Bespreek met de kinderen hoe het samenwerken verliep.

- *Hebben jullie goed naar elkaar geluisterd?*
- *Hebben jullie elkaar tips gegeven?*

Didactische tip:

- Laat de kinderen de vriendslinter presenteren tijdens de afsluitingsactiviteit.

Begrippen: vrienden, delen, samenspelen, geheimpjes, oneens zijn met elkaar, uiterlijke kenmerken, stiften.

Activiteit 1.3 Vrienden maken

De kinderen bespreken op welke manier ze vrienden kunnen maken. Ze gaan dansen en zingen op het lied 'Quiero ser tu amigo'

Waar:	In de klas/In de gymzaal
Tijdsduur:	45 minuten
21 ^e -eeuwse vaardigheid die centraal staat:	Probleem oplossen
Soort kunstactiviteit:	Muziek/Theater
Kerdoelen:	PV: 1.2d, 4.1, 4.1a, 4.1b KV: 1.1, 1.1a, 1.2, 1.2a, 1.2b, 1.3, 1.3a, 2.1, 2.1a, 2.2, 2.2a, 2.3, 2.3a

Wat leren de kinderen?

Het kind leert:

- dat je communicatie nodig hebt om in contact te komen met iemand;
- de ander aan te kijken bij het praten en luisteren;
- samen te dansen.

Wat heb je nodig?

- De videoclip 'Quiero ser tu Amigo' (zie webpagina Whizz-Art) (2.37 minuten).
- De film 'Let's Be Friends' (zie webpagina Whizz-Art) (15.45 minuten).

De activiteit:

● Voer een kort gesprek over vriendschap.

- *Wie heeft een vriend/vriendin?*
- *Hoe zijn jullie vrienden geworden?*

● Vertel de kinderen dat ze naar een lied gaan luisteren waarin je iemand vraagt om vrienden te worden.

Bekijk de videoclip 'Quiero Ser Tu Amigo' en ga na afloop na of de kinderen het lied begrepen hebben, door vragen te stellen.

When you see somebody, you'd like to get to know
Why not just walk up to them, with an hola, or hello?

Quiero ser tu amigo! (3x) I want to be your friend!
Quiero ser tu amigo! Yeah!
Quiero ser tu amigo! I want to be your friend!

When you see somebody with whom you'd like to play,
Just walk up to them and smile, and this is what you say. Do you want to play?
You might even meet somebody who's shy and bashful too.
Why not give them a welcome, and ask them to play with you?

Quiero ser tu amigo! (2x)
Queremos ser tu amigo! I want to be your friend!

Quiero ser tu amigo! Yeah!
Quiero ser tu amigo! Queremos ser tu amigo!
We want to be your friend
Queremos ser tu amigo! We want to be your friend!

- *Wat betekent het als iemand je vraagt 'Quiero ser tu amigo'?*

Bespreek met de kinderen wat vriendschap inhoudt. Je speelt samen, je deelt dingen samen, je praat met elkaar, je lacht met elkaar, et cetera.

- Geef de kinderen ook een casus en vraag ze hoe ze dit zouden aanpakken.

Je bent buiten, je verveelt je. Je hebt een bal, maar niemand om mee te spelen. Wat zou je graag samen met iemand spelen! Je ziet verderop een ander kind. Wat zou je kunnen doen?

Laat twee kinderen deze situatie naspelen in een rollenspel. Geef aan dat de kinderen duidelijk moeten laten zien hoe ze zich voelen. Bespreek het rollenspel na.

- *Zou jij het ook op die manier aangepakt hebben?*
- *Hoe kan het anders?*
- *Durf jij nieuwe vrienden te maken?*
- *Hoe doe je dat?*

Bied ook andere situaties aan die de kinderen kunnen gaan uitspelen.

- Verdeel de klas in duo's. Laat het lied nog een keer horen en laat de kinderen in duo's dansen met elkaar. Geef aan dat ze elkaars handen vast moeten houden tijdens het dansen. Laat ze elkaar tijdens het refrein de vraag stellen (zingen) 'Quiero ser tu amigo' en daarbij goed aankijken.

Nog meer zelf onderzoeken/doen:

- Laat de kinderen door elkaar heen dansen tijdens het horen van het lied 'Quiero ser tu amigo' Laat ze telkens bij het zinnetje 'Quiero ser tu amigo' al zingend naar een ander kind toestappen. Iedere keer als ze het zinnetje horen, stappen ze op een ander kind af.
- Laat de kinderen de film 'Let's Be Friends' Bekijken.

Reflectie en terugkoppeling:

- *Vind jij het gemakkelijk om op iemand af te stappen?*
- *Is het leuk om samen te dansen?*
- *Wat ging goed tijdens het dansen?*

Didactische tip(s):

- Geef juist aan verlegen kinderen de beurt om het rollenspel uit te spelen, zodat ze oefenen met het communiceren om vrienden te maken.
- Presenteer het liedje/dansje tijdens de afsluitingsactiviteit.

Begrippen: vragen, aankijken, oplossen, vrienden maken.

Activiteit 1.4 Owl Bat Bat Owl

Tijdens deze activiteit leren de kinderen aan de hand van het prentenboek 'Owl Bat Bat Owl' dat ook al zijn mensen heel anders, we toch met elkaar kunnen samenleven en vrienden kunnen zijn. De kinderen gaan bij het woordloze boek 'Owl Bat Bat Owl' een verhaal bedenken en het verhaal uitbeelden.

Waar:	In de klas/In de gymzaal
Tijdsduur:	45 minuten
21 ^e -eeuwse vaardigheid die centraal staat:	Sociale en culturele vaardigheden
Soort kunstactiviteit:	Theater
Kerdoelen:	PV: 2.2, 2.2a, 2.2b, 2.3, 2.3a, 4.1, 4.1b, 4.2, 4.2a, 5.3b, 6.1, 6.1a, 6.1b, 6.1c, 6.2, 6.2a, 6.2b N&T: 2.3, 2.3a, 3.6c KV: 1.1, 1.1a, 1.2, 1.2a, 1.2b, 1.3, 1.3a, 2.1, 2.1a, 2.3, 2.3a

Wat leren de kinderen?

Het kind leert:

- dat gelijkheid en respect belangrijke waarden zijn;
- begrijpen dat ook al is iemand anders, je toch goed met elkaar om moet kunnen gaan;
- aardig tegen elkaar te zijn en elkaar met respect te behandelen;
- verschillende emoties uit te beelden.

Wat heb je nodig?

- Het digitale prentenboek 'Owl Bat Bat Owl' (zie webpagina Whizz-Art) (1.15 minuten).
- Het digitale prentenboek 'Mirror' (zie webpagina Whizz-Art) (3.48 minuten).

De activiteit:

- Laat de kinderen de kافت van het prentenboek 'Owl Bat Bat Owl' goed bekijken.
- *Welke dieren zie je? (Uilen en vleermuizen)*
- *Wonen die dieren ook op Aruba?*
- *Denk je dat de uilen en vleermuizen in het boek vrienden van elkaar zijn?*
- *Waarom denk je dat?*

Vertel de kinderen, voordat u het prentenboek laat zien, waar het boek over zal gaan.

Dit boek gaat over mama uil en haar drie kleine uiltjes die heel gelukkig leven boven op een grote tak. Totdat een vleermuizenfamilie ook op dezelfde tak komt wonen. Zij gaan ondersteboven aan de tak hangen. De uilen vinden het maar niets en ook de vleermuizen trekken zich niets aan van de uilen. Maar de kinderen zijn wel nieuwsgierig naar elkaar.

Laat vervolgens het prentenboek zien. Vraag na afloop:

- *Waarom waren de uilen eerst niet zo blij?*
- *Zijn de twee families toch vrienden van elkaar geworden?*
- *Hoe kan dat?*

Concludeer dat na een flinke storm, waarbij alle dieren van de boom afgeblazen werden, de moeders elkaar helpen in het terugvinden van hun kinderen. Daarna leefden ze als vrienden samen verder.

- *Heb je ooit iets met iemand moeten delen terwijl je dat liever niet wilde doen?*

- *Hoe heb je dat toen opgelost?*
- *Familie uil woonde als eerste op de tak. Betekent dat dan, dat de boom van hen is?*

Ook al komen de vleermuizen van een andere plaats, op het eind van het verhaal zijn de uilen en vleermuizen vrienden geworden.

- *Heb jij altijd op dezelfde plaats gewoond?*
- *Zijn er vrienden van je die uit een andere plaats of een ander land komen?*
- *Kun je vrienden worden met iemand uit een ander land?*

Concludeer dat mensen, ook al komen ze uit verschillende landen en misschien anders zijn, toch goed met elkaar om moeten kunnen gaan.

● Laat de kinderen verdeeld in groepjes van uilen en vleermuizen, dialogen verzinnen voor de verschillende rollen en laat ze het verhaal vervolgens naspelen. Kinderen kunnen ook over de stemmen van elke rol discussiëren en aangeven waarom ze die stem passend vinden.

- *Zou Moeder Uil en Moeder Vleermuis op een andere toon praten tegen haar kinderen?*

Belangrijk is dat de kinderen de boodschap begrijpen, dat we allemaal anders zijn, maar dat we toch met z'n allen goed met elkaar om kunnen gaan.

Verdeel de klas in twee groepen die tegenover elkaar staan. Een groep stelt de vleermuizen voor en de andere groep de uilen. Laat het verhaal 'Owl Bat Bat Owl' nog een keer zien en stop bij iedere plaat.

- *Wat gebeurt er op de plaat?*
- *Wat zeggen de beesten tegen elkaar?*
- *Hoe voelen de uilen zich? En de vleermuizen?*
- *Hoe laat je zien dat je blij, boos, bang of verdrietig bent?*

Laat de kinderen plaat voor plaat vertellen en uitbeelden wat ze zien in het verhaal.

Nog meer zelf onderzoeken/doen:

- Voer een gesprek met de kinderen over uilen en vleermuizen.
 - *Wat zijn de verschillen tussen uilen en vleermuizen?*
 - *Wat zijn de overeenkomsten tussen uilen en vleermuizen?* (Nacht dieren)
 - *Wonen vleermuizen en uilen op dezelfde tak?*

Vertel de kinderen dat vleermuizen op Aruba het liefst in grotten of andere donkere vochtige plekken wonen. Uilen wonen in holen onder de grond die ook donker zijn. Zowel uilen als vleermuizen zijn nachtdieren. Dat betekent dat ze snachts rondvliegen en overdag zich niet laten zien.

- Vertel dat de kinderen gaan kijken naar het digitale prentenboek 'Mirror' dat over twee jongens die op verschillende plaatsen in de wereld leven, namelijk in Australië en Marokko. Laat de kinderen via Google Earth (of op een wereldkaart, globe) zien waar Australië en Marokko liggen.
 - *Kunnen deze jongens, ook al wonen ze ver uit elkaar en ook al zijn ze heel anders, vrienden worden van elkaar? Hoe dan?*

Reflectie en terugkoppeling:

Vraag de kinderen wat ze geleerd hebben in deze les.

- *Wat wist je nog niet?*

Begrippen: uil, vleermuis, vriendschap, samenleven, anders zijn.

Activiteit 1.5 Wil je mijn vriendje zijn?

In deze activiteit wordt het prentenboek 'Wil je mijn vriendje zijn?' voorgelezen en leren de kinderen hoe ze vriendschappen aan kunnen gaan.

Waar:	In de klas
Tijdsduur:	60 minuten
21 ^e -eeuwse vaardigheid die centraal staat:	Informatievaardigheden
Soort kunstactiviteit:	Media/Muziek
Kerdoelen:	PV: 4.1, 4.1a, 4.1b, 4.1c, 5.1, 5.1a, 6.1, 6.1a, 6.1b, 6.1c KV: 1.1, 1.1a, 1.2, 1.2a, 1.2b, 1.3, 1.3a, 2.1, 2.1a, 2.2, 2.2a, 2.3, 2.3a

Wat leren de kinderen?

Het kind leert:

- hoe vriendschappen kunnen ontstaan;
- dat iemand afwijzen niet goed voelt;
- zich in te leven in de gevoelens van een ander;
- een film over vriendschap te maken;
- een camera te bedienen;
- belangstelling voor anderen te tonen.

Wat heb je nodig?

- Het digitale prentenboek:
 - o 'Wil je mijn vriendje zijn?' (Nederlands) (zie webpagina Whizz-Art) (3.36 minuten).
 - o 'Bo kier ta mi amigo?' (Papiamentu) (zie webpagina Whizz-Art) (2.37 minuten).
 - o 'Do You Want To Be My Friend?' (Engels) (zie webpagina Whizz-Art) (2.41 minuten).
- Een knuffel (uit activiteit 1.1).
- De film 'Murray Reports on Friendship Day' (zie webpagina Whizz-Art) (4.55 minuten).
- De videoclip 'Wil je mijn vriendje zijn?' (zie webpagina Whizz-Art) (1.31 minuten).
- Een camera of digitale telefoon.
- Een (nep) microfoon.

De activiteit:

● Laat het digitale prentenboek 'Wil je mijn vriendje zijn?' zien. Vertel de kinderen dat de muis vaak afgewezen werd. Dat betekent dat niemand vriendjes met hem wilde zijn.

Neem de knuffel uit activiteit 1.1 erbij en laat de knuffel rondgaan en bij ieder kind vragen 'Wil je mijn vriendje zijn?'.

- *Hoe voelt het als iedereen je vriendje wil zijn?*
- *Hoe voelt het als je afgewezen wordt?*
- *Heb jij het wel eens meegemaakt dat niemand jouw vriendje wil zijn?*
- *Heb jij zelf weleens iemand afgewezen?*
- *Hoe voelt dat?*

Voer een gesprek over vriendschappen aangaan.

- *Heb jij zelf weleens geprobeerd om vriendjes te worden met iemand?*
- *Hoe pakte je het aan?*
- *Waar kun je vriendjes ontmoeten?*

● Laat de film 'Murray Reports on Friendship Day' zien.

Vertel de kinderen dat ze ook een filmpje over vriendschap gaan maken.

- *Wat heb je nodig om een filmpje te kunnen maken?* (Camera, telefoon, Ipad et cetera)
- *Hoe kun je filmen met een camera of telefoon?* (Camera rechthouden, op start en eindknop drukken.)

Demonsteer de kinderen hoe ze moeten filmen en waar ze op moeten letten bij het filmen.

- *Welke vragen zou jij willen stellen aan vrienden?*

Verdeel de taken in de klas. (1 journalist, 1 cameraman/vrouw, verschillende vriendenduo's of groepjes).

Laat de kinderen verschillende filmopnames maken van interviews met vriendenduo's of vriendengroepjes in de klas. Zorg dat meerdere kinderen een keer journalist of cameraman/vrouw kunnen zijn, en dat uiteindelijk alle kinderen op de film komen te staan. Help de journalist (indien nodig) bij het stellen van vragen.

Nog meer zelf onderzoeken/doen:

Laat het liedje 'Wil je mijn vriendje zijn?' horen.

Ik ben op zoek naar jou. (2x)

Wil je mijn vriendje zijn? Ik ben op zoek naar jou.

We zwaaien heen en weer. (2x)

Wil je mijn vriendje zijn? We zwaaien heen en weer.

We springen op en neer. (2x)

Wil je mijn vriendje zijn? We springen op en neer.

We stampen op de grond. (2x)

Wil je mijn vriendje zijn? We stampen op de grond.

We staan nu rustig stil. (2x)

Wil je mijn vriendje zijn? We staan nu rustig stil.

Laat het liedje een aantal keer horen en laat de kinderen de bijbehorende bewegingen erbij maken.

- *Kun je het liedje ook uitbreiden?*

Laat de kinderen zelf met andere zinnen/bewegingen komen. (Ik knipper met mijn oog, ik klap in mijn handen, etc.)

Reflectie en terugkoppeling:

- *Wat heb je geleerd over het maken van nieuwe vrienden?*
- *Wat vond je ervan om de film te mogen maken?*

Didactische tip(s):

Compileer de gemaakte interviews tot een film. Presenteer deze film tijdens de afsluitingsactiviteit.

Begrippen: vragen, afwijzen, journalist, cameraman, vrienden.

Activiteit 1.6 Kikker vindt een vriendje

Tijdens deze activiteit leren de kinderen aan de hand van het verhaal 'Kikker vindt een vriendje' dat als je aardig bent voor iemand, je vrienden kunt worden. Daarbij wordt er een liedje aangeleerd.

Waar:	In de klas
Tijdsduur:	45 minuten
21 ^e -eeuwse vaardigheid die centraal staat:	Samenwerken
Soort kunstactiviteit:	Theater
Kerdoelen:	PV: 2.3, 2.3a, 4.1, 4.1a, 4.1b, 4.1c, 5.1, 5.1a, 5.3, 5.3b, 6.1, 6.1a, 6.2, 6.2a, 6.2b KV: 2.1, 2.1a, 2.3, 2.3a

Wat leren de kinderen?

Het kind leert:

- hoe een vriendschap kan ontstaan;
- iets te delen met andere kinderen;
- zich in te leven in het gevoel van een ander;
- samen te werken in een grote groep;
- verschillende emoties (gevoelens) te herkennen en uit te beelden.

Wat heb je nodig?

- Het digitale prentenboek:
 - o 'Kikker vindt een vriendje' (Nederlands) (zie webpagina Whizz-Art) (7.00 minuten).
 - o 'Dori ta haya un amigo' (Papiamentu) (zie webpagina Whizz-Art) (7.03 minuten).
 - o 'Frog Finds a Friend' (Engels) (zie webpagina Whizz-Art) (7.01 minuten).
- Kopieerblad 2: Kleurplaat 'Kikker en zijn vriendjes'.
- Kopieerblad 3: Emotiekaarten Kikker.
- Vijf doosjes rozijntjes.
- Kleurpotloden.
- De film 'Friends Help Each Other' (zie webpagina Whizz-Art) (6.17 minuten).

De activiteit:

● Laat de film van het prentenboek 'Kikker vindt een vriendje' zien. Controleer of de kinderen het verhaal begrepen hebben, door vragen te stellen.

Bespreek vervolgens hoe een vriendschap kan ontstaan.

- *Waarom werden Kikker en Beertje zulke goede vrienden?*
- *Hoe kom jij aan je vrienden?*
- *Zou jij ook vrienden met Kikker willen zijn? Waarom?*
- *Wat kun je allemaal met vriendjes doen?*

Laat de kinderen vertellen wat voor leuke dingen je met een vriendje of vriendjes zou kunnen doen.

● U laat de kinderen de vier verschillende emotiekaarten van Kikker zien (kopieerblad 3). Vraag aan de kinderen of zij kunnen zien of Kikker zich fijn of niet fijn voelt. Laat het verhaal van Kikker nog een keer zien en laat de kinderen bij iedere scène in het verhaal de juiste emotiekaart van Kikker omhoogsteken. Voer vervolgens aan de hand van de emotiekaarten een gesprek, waarbij u de kinderen vraagt of zij zich ook weleens zo voelen als Kikker. Laat ze over hun eigen ervaringen vertellen.

● Vertel de kinderen dat vrienden kunnen delen met elkaar. Kikker deelde zelfs zijn bed met Beer. Deel vijf rozijnendoosjes uit en laat de vijf kinderen hun rozijntjes delen met de andere kinderen uit de klas.

- *Hoe voelt het om iets te delen?*
- *Heeft iedereen een rozijntje gekregen?*
- *Hoe zou het voelen als je geen rozijntje gekregen had?*

Concludeer dat het delen van rozijntjes of andere dingen je een goed gevoel geeft. Zowel voor degene die de rozijntjes uitdeelt, als degene die de rozijntjes krijgt.

- *Wat deel jij met je vrienden?*

● Vertel dat vriendjes ook samen kunnen werken. Laat de kinderen in groepjes van vijf een kleurplaat van Kikker en zijn vriendjes inkleuren. Eerst kleurt één iemand van de groep Kikker, vervolgens wordt de kleurplaat doorgeschoven naar een ander kind, die Varkentje inkleurt, enzovoorts. Ga door tot de hele kleurplaat ingekleurd is.

- *Is iedereen aan de beurt geweest?*
- *Hoe is het om samen te werken aan een kleurplaat?*

Laat de kinderen binnen de groep afspreken wie de tekening zal krijgen.

Nog meer zelf onderzoeken/doen:

- U kunt een kind, zonder te kijken, één van de vier emotiekaarten laten pakken. Laat het kind dan de emotie van de kaart uitbeelden. De andere kinderen gaan vervolgens raden welke emotie uitgebeeld wordt.
- Laat de kinderen de film 'Friends Help Each Other' zien.

Reflectie en terugkoppeling:

- *Welke emotiekaart paste bij het uitdelen van de rozijntjes?*
- *En bij het samen inkleuren van de kleurplaat?*
- *Welke emotiekaart past het beste bij jou? Waarom?*

Begrippen: samen spelen, vriendjes, uitdelen, samenwerken, emotie, boos, bang, blij, verdrietig.

Activiteit 1.7 Dikke vrienden

Tijdens deze activiteit leren de kinderen aan de hand van het prentenboek 'Dikke vrienden' en de videoclip 'Als je vriendjes bent' dat vrienden veel dingen samendoen. Ook zullen ze ervaren dat als er even een onenigheid is tussen vrienden, je de kans hebt om het weer goed te maken.

Waar:	In de klas
Tijdsduur:	45 minuten
21 ^e -eeuwse vaardigheid die centraal staat:	Samenwerken
Soort kunstactiviteit:	Theater
Kerdoelen:	PV: 4.2, 4.2a, 4.2b, 5.1, 5.1a, 5.1b KV: 1.3, 1.3a, 2.1, 2.1a, 2.2, 2.2a, 2.3, 2.3a

Wat leren de kinderen?

Het kind leert:

- verschillende rollen bij zichzelf en anderen te herkennen;
- samen te werken;
- een probleem te herkennen en op te lossen;
- gevoelens uit te beelden.

Wat heb je nodig?

- Het digitale prentenboek:
 - o 'Nos ta amigo' (Papiamento) (zie webpagina Whizz-Art) (3.35 minuten).
 - o 'Friends' (Engels) (zie webpagina Whizz-Art) (3.58 minuten).
- De videoclip 'Als je vriendjes bent' (zie webpagina Whizz-Art) (2.07 minuten).

De activiteit:

● Laat de film van het prentenboek 'Dikke vrienden' zien. Controleer of de kinderen het verhaal begrepen hebben, door vragen te stellen. Bespreek vervolgens wat vriendschap inhoudt.

- *Wat is belangrijk in vriendschap? (Zorgzaam zijn, delen van dingen, betrouwbaar zijn, luisteren naar elkaar, aardig zijn, niet snel boos worden, behulpzaam zijn, et cetera.)*

● Laat de videoclip 'Als je vriendjes bent' zien. Stop de video bij 0.45 minuten en vraag aan de kinderen wat er volgens hen aan de hand is met de kip.

- *Waarom speelt de kip niet met de hond en de poes?*
- *Heb jij zelf ook weleens meegemaakt dat je niet mee mocht spelen?*
- *Hoe voelde je je toen?*
- *Wat zou de kip kunnen doen zodat de hond en de poes ook met haar gaan spelen?*

Vervolgens speelt u de videoclip verder af. Na afloop vervolgt u het gesprek, waarbij u de volgende vragen kunt stellen:

- *Hoe komt het dat de hond en de poes nu wel met de kip gaan spelen?*
- *Heb jij het ook weleens goed gemaakt met je vriendjes?*
- *Wat heb jij toen gedaan/hoe heb je het opgelost?*

● Verdeel de klas in drie groepen. Vertel de kinderen dat één groep de kip zal naspelen, dat één groep de hond naspeelt en dat de laatste groep de poes naspeelt.

U laat de videoclip nogmaals zien, echter u stopt de videoclip af en toe. Bij de scène waar u stopt, moeten de kinderen uitbeelden wat op dat moment de gevoelens zijn van de kip, de hond en de poes.

Speel vervolgens de videoclip verder en stop de clip weer op een ander moment. Laat de kinderen wederom uitbeelden hoe de kip, poes en hond zich voelen.

Nog meer zelf onderzoeken/doen:

Laat de kinderen in drietallen het verhaaltje dat in de videoclip verteld wordt, naspelen. Laat de kinderen eerst de rollen verdelen (kip, hond en poes). Geef aan dat ze bij het naspelen van het verhaal duidelijk moeten laten zien, hoe ze zich voelen.

Reflectie en terugkoppeling:

Bespreek de rollenspelen na.

- *Hoe vond je het uitbeelden gaan?*
- *Wat heb je geleerd van andere kinderen?*

Begrippen: gevoelens, zorgzaam, delen, betrouwbaar, luisteren, aardig, behulpzaam, goedmaken.

Activiteit 1.8 De mooiste vis van de zee

Tijdens deze activiteit leren de kinderen aan de hand van het prentenboek 'De mooiste vis van de zee' dat je vrienden maakt als je bereid bent om dingen te delen. In de klas wordt een 'share-chair' geplaatst en de kinderen gaan van plastic dopjes de mooiste vis van de zee namaken.

Waar:	In de klas
Tijdsduur:	60 minuten
21 ^e -eeuwse vaardigheid die centraal staat:	Samenwerken
Soort kunstactiviteit:	Beeldende vorming
Kerdoelen:	PV: 1.2, 1.2a, 1.2b, 1.2c, 1.2d, 4.1, 4.1a, 4.1b, 4.1c, 5.1, 5.1a, 6.1, 6.1a, 6.1b, 6.1c N&T: 7.1, 7.1a KV: 2.1, 2.1a, 2.3, 2.3a

Wat leren de kinderen?

Het kind leert:

- dat delen belangrijk is in een vriendschap;
- aangeven hoe hij/zij kan delen;
- te luisteren naar anderen;
- hoe een onderwaterwereld eruit ziet;
- samen te werken bij het maken van een klassikaal werkstuk.

Wat heb je nodig?

- Het digitale prentenboek:
 - o 'De mooiste vis van de zee' (Nederlands) (zie webpagina Whizz-Art) (4.43 minuten).
 - o 'E pisca di mas bunita den lama' (Papiamento) (zie webpagina Whizz-Art) (5.35 minuten).
 - o 'Rainbowfish' (Engels) (zie webpagina Whizz-Art) (4.16 minuten).
 - o 'El pez arco iris' (Spaans) (zie webpagina Whizz-Art) (4.07 minuten).
- Kopieerblad 4: De regenboogvis.
- Plastic doppen in verschillende kleuren en maten, lijm en aluminiumfolie.
- Een groot stuk karton in de vorm van een vis.

De activiteit:

● Laat het prentenboek "De mooiste vis van de zee" zien. Controleer of de kinderen het boek begrepen hebben, door vragen te stellen.

- *Waarom wilde niemand met de regenboogvis spelen?*
- *Wat doet de regenboogvis daaraan?*
- *Wat zou jij zelf doen?*

Hang de twee afbeeldingen van de regenboogvis (kopieerblad 4) naast elkaar op het bord.

- *Wat is het verschil?*

Wijs de eerste afbeelding aan (waar regenboogvis al zijn glimmende schubben nog heeft). Bespreek de eigenschappen van de regenboogvis in het begin van het verhaal.

- *Wat vind je hier van de regenboogvis?*
- *Zou hij je vriend kunnen zijn?*

- *Waarom wel/niet?*

Wijs de tweede afbeelding aan (waar de regenboogvis geen glimmende schubben meer heeft).

- *Wat vind je hier van de regenboogvis?*
- *Zou hij je vriend kunnen zijn?*

Concludeer samen met de kinderen dat de regenboogvis liever zijn mooie vinnen uitdeelt omdat hij daar vrienden mee maakt en gelukkiger is.

- Voer vervolgens een gesprek over 'leren delen'. De regenboosvis maakt vrienden door zijn mooie vinnen uit te delen. Vraag de kinderen wat zij kunnen delen met hun vrienden.

Geef aan dat het niet een object hoeft te zijn, maar dat het bijvoorbeeld ook een knuffel of een grapje kan zijn. Maak een 'Share-chair'. Vertel dat je op de 'share-chair' mag zitten als je de klas wil vertellen wat je kunt delen met je vrienden.

- *Wat kun jij delen met jouw vrienden?*
Ik deel met mijn vrienden
Dit doe ik omdat
Het zorgt ervoor dat

- Knip uit een stevig stuk karton een grote vis. Hang deze grote vis op in de klas en vertel de kinderen dat ze op deze vis schubben van plastic doppen gaan plakken. Laat de kinderen gezamenlijk afspraken maken over hoe ze dit klassikaal werkstuk willen aanpakken.

- *Wie doet wat?*
- *Hoe moet het eruit komen te zien?*
- *Wat hebben jullie allemaal nodig?*
- *Hoe kun je ervoor zorgen dat er ook een paar glimmende schubben tussenkomen?* (Door aluminiumfolie over de dop te plakken).

Nog meer zelf onderzoeken/doen:

Laat de kinderen zoeken naar glimmende dingen.

- *Hoe kan het dat het reflecteert en zo glimt?*

Reflectie en terugkoppeling:

Bespreek hoe het samenwerken aan de regenboosvis verlopen is.

- *Met wie kan je goed samenwerken?*
- *Waar ligt dat aan?*
- *Hoe help je andere kinderen?*

Didactische tip(s):

- Laat de kinderen de plastic doppen voor de regenboogvis van thuis meenemen.
- Presenteer de gemaakte regenboogvis tijdens de afsluitingsactiviteit.

Begrippen: gevoelens, delen, vriendschap, glimmen.

Deelvraag 2: Hoe kun je aardig zijn voor elkaar?

Doel:

De kinderen kunnen aangeven hoe ze aardig kunnen zijn voor elkaar. Ze leren elkaar complimenten te geven, excuses aan te bieden, dankbaar te zijn en lieve woorden te zeggen.

Aan deze deelvraag zijn de volgende activiteiten gekoppeld:

- Activiteit 2.1. Leonardo

PV & KV (Beeldende vorming/Muziek)
Creatief denken
60 minuten

Tijdens deze activiteit ontdekken de kinderen aan de hand van het prentenboek 'Leonardo e monster teribel' dat je gelukkiger wordt van aardig zijn tegen mensen, dan je te gedragen als een monster. De kinderen gaan monsters maken van koffiefilters.

- Activiteit 2.2. Complimentenboom (60 minuten)

PV, N&T & KV (Beeldende vorming/Theater)
Sociale en culturele vaardigheden
60 minuten

Tijdens deze activiteit wordt een filmpje over complimenten bekeken. In een gesprek wordt hierover nagepraat en gaan de kinderen de 'complimentenboom' van complimenten voorzien.

- Activiteit 2.3. Lieve woordjes

PV & KV (Theater)
Communiceren
60 minuten

Tijdens deze activiteit leren de kinderen aan de hand van het prentenboek 'Lieve woordjes' dat je met lieve woordjes mensen blij maakt en dat je daar zelf ook gelukkig van wordt.

- Activiteit 2.4. Dank je wel

PV & KV (Beeldende vorming)
Sociale en culturele vaardigheden
60 minuten

Tijdens deze activiteit leren de kinderen dat ze dankbaar moeten zijn voor alles om hen heen. De kinderen krijgen 'The Thankful Book' te zien, waarna ze zelf ook een cadeau gaan maken voor iemand waarvoor ze dankbaar zijn.

- Activiteit 2.5. Hoe ga je om met anderen?

PV & KV (Muziek/Dans)
Samenwerken
45 minuten

Tijdens deze activiteit leren de kinderen aan de hand van het verhaal van Howard B. Wigglebottom dat je goed met anderen moet omgaan. De kinderen krijgen tips die van belang zijn bij het omgaan met anderen. Ook leren ze hoe ze hun excuses kunnen aanbieden.

Activiteit 2.1 Leonardo

Tijdens deze activiteit ontdekken de kinderen aan de hand van het prentenboek 'Leonardo e monster teribel' dat je gelukkiger wordt van aardig zijn tegen mensen, dan je te gedragen als een monster. De kinderen gaan monsters maken van koffiefilters.

Waar:	In de klas
Tijdsduur:	60 minuten
21 ^e -eeuwse vaardigheid die centraal staat:	Creatief denken
Soort kunstactiviteit:	Beeldende vorming/Muziek
Kerdoelen:	PV: 1.1c, 1.2, 1.2b, 4.2, 4.2a, 4.2b, 5.1, 5.1a, 6.1, 6.1a, 6.1b, 6.1c KV: 2.1, 2.1a, 2.3, 2.3a

Wat leren de kinderen?

Het kind leert:

- na te denken over vriendschap;
- dat je je beter voelt als je aardig tegen elkaar bent;
- hoe je het goed kunt maken met iemand;
- plakkaatverf te gebruiken;
- kleuren te mengen.

Wat heb je nodig?

- Het digitale prentenboek:
 - o 'Leonardo, e monster teribel' (Papiamento) (zie webpagina Whizz-Art) (3.31 minuten).
 - o 'Leonardo the Terrible Monster' (Engels) (zie webpagina Whizz-Art) (3.27 minuten).
- Koffiefilters, plastic vorken, verf, lijm en kwasten.
- Monsterversieringen: pijpenragers, draden, plastic ogen, et cetera.
- De videoclip 'If You're Happy and You Know It' (zie webpagina Whizz-Art) (3.17 minuten).

De activiteit:

- Praat met de kinderen over vriendschap en wat volgens hen vriendschap inhoudt.
 - *Ben jij een goede vriend?*
 - *Waarom?*
 - *Ben jij ook weleens geen goede vriend?*
 - *Wat doe je dan?*
- Laat het digitale prentenboek 'Leonardo e monster teribel' zien. Controleer of de kinderen het verhaal begrepen hebben, door na afloop vragen te stellen.
 - *Ben jij weleens niet aardig en gedraag jij je een beetje als een monster?*
 - *Wat doe je dan?*
 - *Hoe voelt dat?*
 - *Kun je vrienden met iemand zijn, als je je gedraagt als een monster?*

Concludeer met de kinderen dat iedereen zich weleens als een monster gedraagt, door niet aardig te zijn, of iemand bang, boos of verdrietig te maken. Maar dat je het daarna wel weer goed kunt maken met iemand.

- *Hoe kun je het goed maken met iemand?* (Denk aan: sorry zeggen, extra aardig zijn, een cadeautje of kus geven.)

● Laat de kinderen monsters maken van koffiefilters, verf en vorkjes.

Leg uit dat de kinderen de vork eerst moeten drukken in de verf en daarna op de koffiefilter drukken. Doe het eventueel even voor. Als de kinderen een nieuwe kleur willen gebruiken, dan kunnen ze het beste eerst de vork even schoonmaken. Als de verf droog is lijmen de kinderen vervolgens de monsterdetails erop.

Hang de monsters aan de muur en bespreek de kunstwerken.

- *Welk monster ziet er het engst uit?*
- *Welk monster heeft mooie kleuren?*
- *Welke monsters lijken op elkaar?*

Laat ieder kind van zijn monster vertellen wat de aardige kant van het monster is. *Mijn monster ziet er eng uit, maar*

Nog meer zelf onderzoeken/doen:

Zing het lied 'If You're a Monster and You Know It' (melodie: 'If You're Happy and You Know It') en laat de kinderen meebewegen op de tekst van het lied.

If you're a monster and you know it, show your claws.
If you're a monster and you know it, show your claws.
If you're a monster and you know it, then your claws will surely show it.
If you're a monster and you know it, show your claws.

Ga verder met:

...gnash your teeth
...stomp your feet
...growl out loud
...give a kiss

Reflectie en terugkoppeling:

Vraag de kinderen of ze tevreden zijn over hun gemaakte monsters.

- *Had je het een volgende keer anders aangepakt?*

Didactische tip:

Presenteer de monsters en het liedje tijdens de afsluitingsactiviteit.

Begrippen: monster, niet aardig zijn, vrienden, goedmaken, sorry zeggen.

Activiteit 2.2 Complimentenboom

Tijdens deze activiteit wordt een filmpje over complimenten bekeken. In een gesprek wordt hierover nagepraat en gaan de kinderen de 'complimentenboom' van complimenten voorzien.

Waar:	In de klas/Thuis
Tijdsduur:	60 minuten
21 ^e -eeuwse vaardigheid die centraal staat:	Sociale en culturele vaardigheden
Soort kunstactiviteit:	Beeldende vorming/Theater
Kerdoelen:	PV: 4.1, 4.1a, 4.1b, 4.1c, 6.1, 6.1a N&T: 3.2, 3.2a KV: 1.1, 1.1a, 1.2, 1.2a, 1.2b, 1.3, 1.3a, 2.1, 2.1a, 2.2, 2.2a, 2.3, 2.3a

Wat leren de kinderen?

Het kind leert:

- dat het ontvangen van complimenten een positief effect op je zelfbeeld heeft;
- dat het geven van complimenten een positief effect op andere mensen heeft;
- dat ieder mens kwaliteiten heeft;
- in duo's een poppenkastscène te spelen;
- emotie in het stemgebruik aan te brengen.

Wat heb je nodig?

- De film 'Learn How to Give a Compliment' (zie webpagina Whizz-Art) (5.07 minuten).
- De knuffel (van activiteit 1.1).
- Groen en bruin papier, schaar en lijm.
- Poppenkastpoppen.
- De videoclip 'Het complimentenlied' (zie webpagina Whizz-Art) (1.31 minuten).
- Instructieblad 1 (voor ouders).
- De film 'The Compliment Tree' (zie webpagina Whizz-Art – Instruccion pa mayor) (1.34 minuten).
- De film:
 - o 'Olifante y Giraf ta duna compliment' (Papiamento) (zie webpagina Whizz-Art – Instruccion pa mayor) (0.46 minuten).
 - o 'Elephant and Giraffe Give Compliments' (Nederlands) (zie webpagina Whizz-Art – Instruccion pa mayor) (0.46 minuten).

De activiteit:

● Vraag aan de kinderen:

- *Wat is een compliment?*

De meeste kinderen zullen het begrip 'compliment' niet kennen, maar ze weten meestal wel wat het betekent als u uw duim naar ze omhoogsteekt: *Heel goed!* Daarmee kunt u de kinderen op weg helpen.

Vertel de kinderen dat een compliment iets aardigs is wat je over iemand zegt. U kunt bijvoorbeeld zeggen dat iemand een mooie broek aan heeft, of dat iemand goed kan zingen.

● Laat de film 'Learn How to Give a Compliment' zien.

- *Hoe voelde Ernie zich nadat hij complimenten had gekregen?*

Vraag de kinderen wat ze ervan vinden als ze een compliment krijgen.

- *Wat voor gevoel is dat?*

Concludeer met de kinderen dat het leuk is om een compliment te krijgen, je wordt er meestal blij van.

Haal de knuffel tevoorschijn en verzin samen met de kinderen een compliment voor hem/haar. Laat de knuffel erop reageren.

● De kinderen gaan vervolgens in groepjes oefenen met het geven van complimenten aan elkaar. Vertel de kinderen dat ze bij het geven van een compliment aan elkaar, op een aantal dingen moeten letten:

1. Praat duidelijk
2. Zeg elkaars naam
3. Kijk elkaar aan
4. Toon respect
5. Wees eerlijk
6. Zeg 'dank je wel'

● Introduceer de complimentenboom.

Vertel de kinderen dat ze een grote boom gaan maken in de klas. Bespreek met de kinderen uit welke onderdelen een boom bestaat. (Wortels, stam, takken en bladeren). Maak een kale boom (zonder bladeren) samen met de kinderen. Vertel de kinderen dat het de bedoeling is dat de complimentenboom vol komt te hangen met blaadjes waarop een compliment voor iemand staat geschreven.

Elk kind maakt uit het groene vel papier een blaadje (of meerdere) voor aan de complimentenboom. Bespreek met de kinderen wat voor een vorm een blaadje van een boom kan hebben. U kunt wat voorbeelden op het bord tekenen.

Op ieder blad komt een compliment te staan voor een kind in de klas. U helpt het kind met het opschrijven van het compliment. Laat het kind het blaadje van de boom, voorzien met het compliment, geven aan het betreffende kind. Dit kind plakt het compliment vervolgens aan de lege takken van de boom.

Nog meer zelf onderzoeken/doen:

- Laat de kinderen de videoclip 'Het complimentenlied' zien.
- Laat met twee poppenkastpoppen zien hoe je elkaar een compliment kunt geven. Vervolgens mogen twee kinderen de poppen vasthouden en ook een compliment aan elkaar geven. Laat de kinderen door middel van hun stemgebruik emoties tonen.

Reflectie en terugkoppeling:

- *Wat heb je geleerd in deze les?*
- *Wat heb je ervaren?*
- *Ga je zelf ook meer complimenten aan een ander geven?*

Didactische tip:

- Mochten de kinderen het moeilijk vinden om complimenten te geven, dan kunt u ze op gang helpen door startzinnnetjes te geven, zoals:
 - o Jij bent goed in ...
 - o Het was lief van je toen....
 - o Jij hebt mooie
- Het is de bedoeling dat de komende dagen de complimentenboom steeds meer bladeren gaat krijgen.
- Laat de kinderen de complimentenboom presenteren tijdens de afsluitingsactiviteit.

(Online) thuisactiviteit:

Instructieblad 1 geeft informatie aan de ouders hoe zij thuis met hun kinderen met het thema 'Complimenten' aan de slag kunnen.

Begrippen: Complimenten, complimentenboom.

Activiteit 2.3 Lieve woordjes

Tijdens deze activiteit leren de kinderen aan de hand van het prentenboek 'Lieve woordjes' dat je met lieve woordjes mensen blij maakt en dat je daar zelf ook gelukkig van wordt.

Waar:	In de klas/Op de speelplaats/In de gymzaal
Tijdsduur:	60 minuten
21 ^e -eeuwse vaardigheid die centraal staat:	Communiceren
Soort kunstactiviteit:	Theater
Kerdoelen:	PV: 4.1, 4.1a, 4.1b, 4.1c, 6.1, 6.1a KV: 1.1, 1.1a, 1.2, 1.2a, 1.2b, 1.3, 1.3a, 2.1, 2.1a, 2.2, 2.2a, 2.3, 2.3a

Wat leren de kinderen?

Het kind leert:

- dat lieve woorden een positief effect op je zelfbeeld hebben;
- dat lieve woorden een positief effect op andere mensen hebben;
- zich non-verbaal uit te drukken.

Wat heb je nodig?

- Het digitale prentenboek:
 - o 'Lieve Woordjes' (Nederlands) (zie webpagina Whizz-Art) (3.21 minuten).
 - o 'Palabranan dushi' (Papiamentu) (zie webpagina Whizz-Art) (3.37 minuten).
 - o 'I Love You So Much' (Engels) (zie webpagina Whizz-Art) (3.32 minuten).
 - o 'Las palabras dulces' (Spaans) (zie webpagina Whizz-Art) (4.46 minuten).
- Tekenpapier.
- Kleurpotloden, stiften en/of wascokrijtjes.

De activiteit:

● Laat het digitale prentenboek 'Lieve Woordjes' zien. Controleer of de kinderen het verhaal begrepen hebben, door vragen te stellen.

- *Zeg jij weleens lieve woordjes? Zo ja, waarom en tegen wie/wat? Zo nee, waarom niet?*
- *Worden er ook weleens lieve woordjes tegen jou gezegd? Door wie?*
- *Waarom en wanneer?*
- *Hoe voelt dat?*

● Praat met de kinderen over het uiten van emoties aan mensen (of dieren) om wie je geeft.

- *Op welke manieren kun je laten zien dat je om iemand geeft?*
- *Hoe laten je ouder(s) merken dat ze van je houden?*
- *Hoe voelen mensen zich als ze weten dat anderen om hem/haar geven? (Denk aan blij, fijn gevoel van binnen, goed, veilig, rustig, zeker.)*

Vertel de kinderen dat er niet altijd woorden voor nodig zijn om te laten zien dat je om iemand geeft.

- *Hoe kun je, zonder woorden te gebruiken, laten zien dat je om iemand geeft?*

(Denk aan het geven van een knuffel, een duim omhoogsteken, lachen naar iemand, een schouderklopje geven, een 'high five' of 'buks' geven, een knipoog geven, een aai over de bol geven, een cadeau aan iemand geven.)

● Maak tweetallen en laat de kinderen in duo's oefenen met deze verschillende non-verbale uitingen. Als dit nog te moeilijk is, kunt u ook telkens een tweetal naar voren halen en hen zeggen wat ze moeten uitbeelden.

Nog meer zelf onderzoeken/doen:

Speel met de kinderen op de speelplaats of in de gymzaal een tikspelletje. Een kind die door de tikker(s) getikt is, gaat op de grond zitten. Andere kinderen kunnen de getikte kinderen die op de grond zitten, bevrijden door hem/haar een positief teken te geven. (Bijvoorbeeld duim omhoog, 'high five', schouderklopje, handdruk, 'buks'.)

Reflectie en terugkoppeling:

- *Wat heb je geleerd in deze les?*
- *Wat heb je ervaren?*
- *Ga je zelf ook meer lieve woordjes gebruiken?*

Begrippen: lieve woorden, zelfbeeld, non-verbaal, schouderklopje, knipoog, 'high-five', 'buks', knuffel.

Activiteit 2.4 Dank je wel

Tijdens deze activiteit leren de kinderen dat ze dankbaar moeten zijn voor alles om hen heen. De kinderen krijgen 'The Thankful Book' te zien, waarna ze zelf ook een cadeau gaan maken voor iemand waarvoor ze dankbaar zijn.

Waar:	In de klas
Tijdsduur:	60 minuten
21 ^e -eeuwse vaardigheid die centraal staat:	Sociale en culturele vaardigheden
Soort kunstactiviteit:	Beeldende vorming
Kerdoelen:	PV: 2.1, 2.1a, 2.2, 2.2a, 2.2b, 2.3, 5.1, 5.1a, 5.3, 5.3a, 6.1, 6.1a, 7.2, 7.2a KV: 2.1, 2.1a, 2.2, 2.2a, 2.3, 2.3a

Wat leren de kinderen?

Het kind leert:

- waarom het belangrijk is om dankbaar te zijn;
- te benoemen waar je dankbaar voor bent;
- iemand in zijn directe omgeving persoonlijk te bedanken;
- hoe het voelt als iemand ondankbaar is;
- met klei te werken;
- de schildertechniek toe te passen.

Wat heb je nodig?

- Het digitale prentenboek:
 - o 'E buki di gradicimento' (Papiamento) (zie webpagina Whizz-Art) (3.00 minuten).
 - o 'The Thankful Book' (Engels) (zie webpagina Whizz-Art) (2.57 minuten).
- Klei, kleigereedschappen, verf en kwasten.

De activiteit:

● Laat het digitale prentenboek 'The Thankful Book' zien. Controleer of de kinderen het verhaal begrepen hebben, door vragen te stellen.

- *Wat betekent dankbaar zijn?*
- *Wat betekent het om dankbaar te zijn?*

Concludeer met de kinderen dat je dankbaar kunt zijn om wat iemand voor je doet. Bijvoorbeeld je bent je moeder dankbaar voor het lekkere eten dat ze maakt.

- *Wie ben jij dankbaar?*
- *Waarvoor ben jij die persoon dankbaar?*
- *Wat zeg je tegen iemand die je dankbaar bent? (Dank je wel)*

Je kunt ook dankbaar zijn voor wat je allemaal om je heen ziet en hebt. Bijvoorbeeld dankbaar dat je op Aruba woont, waar het leven goed is.

- *Waarvoor ben jij dankbaar?*

Iemand kan ook jou dankbaar zijn. Dan heb jij iets gedaan waarvoor ze zullen zeggen.

- *Was je ooit aardig, zorgzaam of behulpzaam tegen iemand?*

- *Hoe voelde je je toen vanbinnen?*
- *Wat zei of deed de andere persoon nadat je zo aardig voor hem/haar bent geweest?*
- *Hoe voelde dat voor je?*

● Leg de kinderen uit dat ze van klei een cadeautje gaan maken voor iemand die ze dankbaar zijn.

- *Wie ben jij zó dankbaar dat je hem/haar een cadeautje wilt geven?*
- *Waarom ben jij die persoon dankbaar?*

Laat de kinderen eerst bedenken wie ze dankbaar zijn en wie van hen een cadeautje zal krijgen. Laat ze vervolgens bedenken wat ze voor die persoon van klei gaan maken. Iets wat laat zien dat ze die persoon dankbaar zijn. Laat de kinderen zelf bedenken wat dat kan zijn.

Nadat de kleiwerkstukken gedroogd en gebakken zijn, laat u de kinderen de werkstukken eventueel ook nog verven. Laat de kinderen hun cadeautje mooi inpakken en schenken aan de persoon die ze dankbaar zijn.

Nog meer zelf onderzoeken/doen:

- In plaats van de complimentenboom (van activiteit 2.2) kunt u met de kinderen ook een 'Thankful Tree' maken. Hang hierin allerlei blaadjes waarop dingen staan waar de kinderen dankbaar voor zijn.
- Geef een kind de opdracht om iets voor u te pakken. Als het kind terugkomt bedankt u het kind niet. Voer vervolgens een gesprekje over 'ondankbaarheid'.
 - *Hoe voelt dat, als ik je niet bedank?*
 - *Heb je weleens gevoeld dat iemand ondankbaar was?*
 - *Ben je zelf weleens ondankbaar geweest?*

Reflectie en terugkoppeling:

Bespreek met de kinderen, hoe zij het ervaren hebben om iemand te bedanken.

- *Hoe voelde het om iemand te laten zien dat je hem/haar dankbaar bent?*

Begrippen: dankbaar, cadeau, dank je wel, ondankbaar.

Activiteit 2.5 Hoe ga je om met anderen?

Tijdens deze activiteit leren de kinderen aan de hand van het verhaal van Howard B. Wigglebottom dat je goed met anderen moet omgaan. De kinderen krijgen tips die van belang zijn bij het omgaan met anderen. Ook leren ze hoe ze hun excuses kunnen aanbieden.

Waar:	In de klas
Tijdsduur:	45 minuten
21 ^e -eeuwse vaardigheid die centraal staat:	Samenwerken
Soort kunstactiviteit:	Muziek/Dans
Kerdoelen:	PV: 2.1, 2.1a, 2.2, 2.2a, 2.2b, 2.2c, 2.3, 4.1, 4.1a, 4.1b, 4.1c, 4.2, 4.2a, 4.2b, 5.1, 5.1a, 5.1b, 5.2, 6.1, 6.1a, 6.1b KV: 1.1, 1.1a, 1.2, 1.2a, 1.2b, 1.3, 1.3a, 2.1, 2.1a, 2.2, 2.2a, 2.3, 2.3a, 5.1, 5.1a, 5.1b, 5.2, 5.2a, 5.3, 5.3a, 6.1, 6.1a, 6.1b, 6.1c, 6.1d, 6.2, 6.2a

Wat leren de kinderen?

Het kind leert:

- hoe je met een ander moet omgaan
- hoe je excuses kunt aanbieden;
- respect te tonen voor anderen;
- een dans te maken op een lied.

Wat heb je nodig?

- De film van Howard B. Wigglebottom:
 - o 'Nos tur por anda bon cu otro' (Papiamento) (zie webpagina Whizz-Art) (4.51 minuten).
 - o 'We Can All Get Along' (Engels) (zie webpagina Whizz-Art) (4.51 minuten).
 - o 'Llevarse bien' (Spaans) (zie webpagina Whizz-Art) (4.58 minuten).
- De videoclip 'We Can All Get Along' (zie webpagina Whizz-Art) (3.05 minuten).
- Een quiz: 'We Can All Get Along' (zie webpagina Whizz-Art) (2.12 minuten).

De activiteit:

● Voer een kort gesprek met de kinderen over hoe ze moeten omgaan met andere kinderen (bijvoorbeeld in de klas).

- *Hoe ga je om met andere kinderen?*
- *Kun jij goed met iedereen opschieten?*
- *Is het moeilijk om met iedereen goed om te gaan? Waarom?*

● Vertel de kinderen dat ze naar een film van Howard B. Wigglebottom gaan kijken. Howard vindt het best moeilijk om met andere kinderen goed om te gaan. Laat de film 'Nos tur por anda bon cu otro' zien.

- *Herken jij jezelf in Howard?*
- *Wat heeft Howard geleerd over omgaan met andere kinderen?*

Concludeer samen met de kinderen dat Howard's vrienden hem eerst niet aardig vonden.

- *Welke tips kreeg Howard van zijn oma?*

Laat eventueel de film nog een keer zien om de kinderen te laten achterhalen wat de tips van Howard's oma waren.

Tip 1

- *Wat wordt bedoeld met 'Everyone has a say'?*

Dit betekent dat iedereen in je groep of in je klas iets mag zeggen, bepalen of voorstellen. Je mag zeggen wat je denkt en voelt, zonder dat anderen je uitlachen, boos worden of je gaan plagen.

Tip 2

- *Wat wordt bedoeld met 'Everyone needs to have a turn'?*

Dit betekent dat iedereen een beurt moet krijgen. Iedereen moet de eerlijke kans krijgen om mee te spelen. Je slaat niemand over, je deelt met een ander en je dringt ook niet voor.

Tip 3

- *Wat wordt bedoeld met 'Everyone gets to be right'?*

Dit betekent dat ook anderen gelijk kunnen hebben. En dat het niet alleen jij bent die altijd gelijk heeft. Luister goed naar anderen en bedenk dat het weleens kan kloppen wat ze zeggen.

- Vertel de kinderen dat ze gezamenlijk een dans gaan maken op het lied 'We Can All Get Along'.

U laat eerst het lied een aantal keren horen en u laat de kinderen er vrij op dansen. Vervolgens gaat u de kinderen vragen hoe de dans eruit moet komen te zien.

- *Wie heeft een leuke danspas voor het eerste stukje van het lied?*
- *Vind je deze danspas mooi?*
- *Past de danspas bij de muziek?*

Laat een kind het voordoen en laat de rest van de klas het nadoen. Ga zo door totdat van het hele lied een dans gemaakt is. Probeer zoveel mogelijk de ideeën van de kinderen in de dans mee te nemen. Na afloop evalueert u met de kinderen hoe ze met elkaar omgegaan zijn.

- *Heeft iedereen iets kunnen inbrengen?*
- *Heeft iedereen een beurt gekregen?*
- *Heeft iedereen gelijk gekregen?*

- Leg de kinderen uit, dat als het fout gaat in een groep, je altijd nog de kans krijgt om je te verontschuldigen.

- *Hoe kun je iemand zeggen dat het je spijt?*

Geef aan dat je dan 'sorry' kunt zeggen. Of je geeft elkaar een hand of een knuffel. Je zegt 'Sorry, ik zal het niet meer doen.'

Vertel de kinderen dat ze bij het omgaan met anderen altijd goed moeten nadenken over hoe zij zelf behandeld zouden willen worden. Denk na over: *Zou ik het leuk vinden als dit mij aangedaan wordt?*

Nog meer zelf onderzoeken/doen:

- Laat de quiz 'We Can All Get Along' zien en laat de kinderen meedoen.
- Laat de kinderen oefenen met de tips van Howard's oma door in een groep van vier samen te werken of samen te spelen. Denk aan het samen maken van een puzzel, samen een kleurplaat inkleuren, samen een spelletje spelen, samen in de poppenhoek spelen, et cetera.

Reflectie en terugkoppeling:

Bespreek met de kinderen hoe ze deze les ervaren hebben.

- *Heb je iets geleerd over omgaan met anderen?*
- *Ga jij iets doen met de tips die gegeven zijn?*

Didactische tip(s):

- Oefen het dansje een aantal keren gedurende het thema.
- Tijdens de afsluitingsactiviteit kunt u de kinderen de gemaakte dans laten presenteren.

Begrippen: Omgaan met anderen, respect, luisteren, gelijk geven, beurt geven, sorry zeggen.

Deelvraag 3: Hoe zorg je voor elkaar?

Doel:

De kinderen leren dat ze op verschillende manieren voor elkaar kunnen zorgen. Aardig zijn tegen elkaar, elkaar helpen en elkaar troosten zijn vaardigheden die aan bod komen bij deze deelvraag. Ook gaan de kinderen simpele EHBO-handelingen leren toepassen.

Aan deze deelvraag zijn de volgende activiteiten gekoppeld:

- Activiteit 3.1. De mooiste vis van de zee helpt een ander

PV, N&T & KV (Beeldende vorming)
Sociale en culturele vaardigheden
60 minuten

Tijdens deze activiteit leren de kinderen aan de hand van het prentenboek 'E pisca di mas bunita na rescate' dat elkaar helpen je een goed gevoel geeft. Er wordt gesproken over eenzaamheid en je schuldig voelen. De kinderen gaan een onderwaterwereld namaken.

- Activiteit 3.2. Aardig zijn

PV & KV (Muziek/Theater)
Sociale en culturele vaardigheden
45 minuten

Tijdens deze activiteit leren de kinderen hoe ze aardig tegen elkaar kunnen zijn. Voor iedere keer dat ze in de klas iets doen dat aardig is, mogen ze de glazen pot gaan vullen met een item. Is de glazen pot gevuld, dan gaan ze iets leuks doen met z'n allen.

- Activiteit 3.3. Elkaar helpen

PV & KV (Theater)
Sociale en culturele vaardigheden
45 minuten

Tijdens deze activiteit leren de kinderen hoe ze elkaar of een ander kunnen helpen in de klas of thuis. Ze leren dat als je iemand helpt, je ook hulp terug kunt verwachten als het nodig is.

- Activiteit 3.4. EHBO in de klas

B&G & KV (Beeldende vorming/Theater)
ICT-basisvaardigheden
45 minuten

Tijdens deze activiteit leren de kinderen hoe ze ongelukken kunnen voorkomen en wat ze moeten doen als er toch een ongeluk gebeurt. Ze gaan een EHBO-kistje maken en spelen een rollenspel.

- Activiteit 3.5. Het troostkoffertje

PV & KV (Theater)
Zelfregulering
30 minuten

Tijdens deze activiteit leren de kinderen hoe ze iemand die verdriet heeft, kunnen troosten. Ze gaan een troostkoffertje maken dat ze zelfstandig kunnen gebruiken als iemand in de klas verdriet heeft.

Activiteit 3.1 De mooiste vis van de zee helpt een ander

Tijdens deze activiteit leren de kinderen aan de hand van het prentenboek 'E pisca di mas bunita na rescate' dat elkaar helpen je een goed gevoel geeft. Er wordt gesproken over eenzaamheid en je schuldig voelen. De kinderen gaan een onderwaterwereld namaken.

Waar:	In de klas
Tijdsduur:	60 minuten
21 ^e -eeuwse vaardigheid die centraal staat:	Sociale en culturele vaardigheden
Soort kunstactiviteit:	Beeldende vorming
Kerdoelen:	PV: 5.1, 5.1a, 5.1b, 5.3, 5.3a, 5.3b, 6.1, 6.1a, 6.1b, 6.1c, 7.2, 7.2a, 7.2b N&T: 3.5, 3.5a, 3.6c KV: 1.1, 1.1a, 1.2, 1.2a, 1.2b, 1.3, 1.3a, 2.1, 2.1a, 2.2, 2.2a, 2.3, 2.3a, 5.1, 5.1b, 5.3, 5.3a, 6.1, 6.1a, 6.1b, 6.1c, 6.1d,

Wat leren de kinderen?

Het kind leert:

- wat het betekent om eenzaam te zijn;
- wat zich schuldig voelen betekent;
- wat vriendschap inhoudt;
- hoe de wereld er onder water uitziet;
- met verschillende materialen te werken.

Wat heb je nodig?

- Het digitale prentenboek:
 - o 'E pisca di mas bunita na rescate' (Papiamento) (zie webpagina Whizz-Art) (5.59 minuten).
 - o 'Rainbowfish to the rescue' (Engels) (zie webpagina Whizz-Art) (6.12 minuten).
 - o 'El pez arco iris al rescate' (Spaans) (zie webpagina Whizz-Art) (3.23 minuten).
- De film 'Onderwaterwereld' (zie webpagina Whizz-Art) (2.35 minuten).
- Schoenendozen of eierdozen voor ieder kind.
- Gekleurd papier, draad, pijpenraggen, schelpjes, zand, knopen, lijm, schaar, kwasten, kleurpotloden et cetera.

De activiteit:

● Laat het prentenboek 'E pisca di mas bunita na rescate' zien. Controleer of de kinderen het boek begrepen hebben, door vragen te stellen.

Vertel de kinderen dat er in het boek verschillende gevoelens aan bod komen.

Eenzaamheid

- *De gestreepte vis voelde zich eenzaam. Wat is dat: eenzaam zijn?*
- *Wanneer voelde de gestreepte vis zich eenzaam?*
- *Voel jij je ook weleens eenzaam?*
- *Hoe voelt dat?*

Je schuldig voelen

- *De regenboogvis voelde zich schuldig. Wat is dat: je schuldig voelen?*
- *Waarom voelde de regenboogvis zich schuldig?*
- *Voel jij je ook weleens schuldig?*
- *Hoe voelt dat?*

Praat met de kinderen over hoe belangrijk vriendschap is. Vraag ze wat het betekent om een goede vriend te zijn.

- *Laat een vriend je eenzaam voelen? En schuldig?*

● Oriënteren:

Vertel de kinderen dat ze de onderwaterwereld, waar de regenboogvis met zijn vrienden woont, gaan maken.

- *Wie heeft weleens gesnorkeld?*
- *Wat zag je toen?*

● Analyseren:

Laat de film van de onderwaterwereld zien.

- *Welke kleur heeft het water van de zee?*
- *Welke kleuren zie je onderwater?*
- *Welke dieren leven in de zee? (Vissen, zeepaardjes, kwallen, schildpadden, dolfijnen, koraal, et cetera)*
- *Waarom hebben ze zulke mooie kleuren, of stekels?*
- *Zag je ook een eenzaam visje in de film?*

● Uitvoeren/Creëren:

Laat de kinderen een lege eierdoos of een schoendoos verven in de kleur van de zee. Vervolgens gaan de kinderen hun geverfde onderwaterwereld vullen met visjes, plantjes, koraal en andere dingen die ze gezien hebben bij de film. Zorg voor verschillende materialen waaruit de kinderen kunnen kiezen.

● Evalueren:

Laat de kinderen elkaars onderwaterwerelden bekijken en elkaar complimenten geven.

Nog meer zelf onderzoeken/doen:

Laat de kinderen het verhaal van de mooiste vis naspelen in hun eigen onderwaterwereld.

Reflectie en terugkoppeling:

- *Wat heb je vandaag geleerd?*
- *Waarover zou jij nog meer te weten willen komen?*
- *Hoe voelde het om een compliment te geven? En te krijgen?*

Didactische tip(s):

- Laat de kinderen van thuis uit materialen meenemen om hun onderwaterwereld te vullen. Denk aan schelpjes, steentjes en zand.
- Laat de kinderen hun onderwaterwereld presenteren tijdens de afsluitingsactiviteit.

Begrippen: eenzaamheid, vrienden, schuldig voelen, helpen, onderwaterwereld.

Activiteit 3.2 Aardig zijn

Tijdens deze activiteit leren de kinderen hoe ze aardig tegen elkaar kunnen zijn. Voor iedere keer dat ze in de klas iets doen dat aardig is, mogen ze de glazen pot gaan vullen met een item. Is de glazen pot gevuld, dan gaan ze iets leuks doen met z'n allen.

Waar:	In de klas
Tijdsduur:	45 minuten
21 ^e -eeuwse vaardigheid die centraal staat:	Sociale en culturele vaardigheden
Soort kunstactiviteit:	Muziek/Theater
Kerdoelen:	PV: 1.1, 1.1a, 1.1b, 1.1c, 1.2, 1.2a, 1.2b, 1.2c, 1.2d, 5.1, 5.1a, 5.3, 5.3b, 6.1, 6.1a, 6.1b, 6.1c KV: 1.1, 1.1a, 1.2, 1.2a, 1.2b, 1.3, 1.3a, 2.1, 2.1a, 2.3, 2.3a

Wat leren de kinderen?

Het kind leert:

- dat 'aardig zijn' jezelf en een ander een goed gevoel geeft;
- voorbeelden te geven van 'aardig zijn';
- het geleerde toe te passen in het dagelijkse leven;
- een situatie uit te beelden.

Wat heb je nodig?

- Het digitale prentenboek:
 - o 'Amabel' (Papiamento) (zie webpagina Whizz-Art) (4.45 minuten).
 - o 'Kind' (Engels) (zie webpagina Whizz-Art) (6.53 minuten).
- Glazen pot, blokjes.
- De videoclip 'Canción de la Amabilidad' (zie webpagina Whizz-Art) (2.18 minuten).
- De videoclip 'Try a Little Kindness' (with Tori Kelly)' (zie webpagina Whizz-Art) (6.53 minuten).

De activiteit:

● Vraag de kinderen wat het betekent om aardig te zijn. Geef zelf een voorbeeld van aardig zijn.

- *Kun jij ook een voorbeeld geven van 'aardig zijn'?*

Laat de kinderen met allerlei voorbeelden komen.

● Laat het digitale prentenboek 'Kind' zien. Bespreek met de kinderen na afloop welke voorbeelden van 'aardig zijn' ze allemaal in het boek gezien hebben.

- *Wat doe jij zelf ook?*
- *Wat ga jij ook uitproberen?*

● Laat de kinderen de videoclip 'Canción de la Amabilidad' zien.

¡Que buena es la amabilidad!
Puede traer tanta felicidad
Con amigos jugar
O también cantar

Da mucha alegría en verdad
Algo simple como una sonrisa
Alegra a tantos de prisa
Si se contagian verás
Sonreír a los demás
¡Y tal vez se convierta en risa!
Así que con bondad vamos a actuar
Y siempre en los otros pensar
Te sentirás bien
Es muy fácil también para tí
¡Esta canción volvamos a cantar! (2x)

Con amabilidad a otros tratar (¡Qué amable!)

Controleer of de kinderen begrepen hebben waar het lied over gaat, door vragen te stellen.

- *Wat doet 'aardig zijn' met je?*

Concludeer dat je jezelf beter voelt als je aardig bent voor anderen. Ook als anderen aardig zijn tegen jou voelt dat goed.

● Laat de kinderen korte rollenspelletjes uitvoeren waarin ze een voorbeeld geven van hoe ze aardig kunnen zijn tegen elkaar. Bijvoorbeeld door elkaar een knuffel te geven, een compliment te geven, iets te geven, te helpen, et cetera. Laat het kind die iets aardigs in ontvangst neemt, hier ook op reageren.

● Zet een grote glazen pot in de klas. Vertel de kinderen dat deze pot gevuld moet gaan worden. Iedere keer als er in de klas iets 'aardigs' gedaan wordt door een kind, dan wordt er in de glazen pot een blokje of een kraaltje of iets dergelijks gestopt. Bedenk samen met de kinderen een leuke activiteit als beloning, op het moment dat de pot helemaal gevuld is met blokjes of kraaltjes.

Nog meer zelf onderzoeken/doen:

Laat de kinderen ook het lied 'Try a Little Kindness' beluisteren.

Reflectie en terugkoppeling:

- *Wat heb je geleerd vandaag?*

Didactische tip(s):

Vraag regelmatig aan de klas

- *Was iemand aardig tegen jou vandaag?*
- *Heb je iemand geholpen vandaag?*

Door dit soort vragen te blijven stellen, stimuleert u het kind om na te denken over aardig zijn.

Begrippen: aardig zijn, lief zijn, aandacht geven, helpen.

Activiteit 3.3 Elkaar helpen

Tijdens deze activiteit leren de kinderen hoe ze elkaar of een ander kunnen helpen in de klas of thuis. Ze leren dat als je iemand helpt, je ook hulp terug kunt verwachten als het nodig is.

Waar:	In de klas
Tijdsduur:	45 minuten
21 ^e -eeuwse vaardigheid die centraal staat:	Sociale en culturele vaardigheden
Soort kunstactiviteit:	Theater
Kerdoelen:	PV: 5.1, 5.1a, 5.1b, 5.3, 5.3a, 5.3b

Wat leren de kinderen?

Het kind leert:

- aan te geven wanneer iemand hulp nodig heeft;
- dat elkaar helpen een belangrijke sociale vaardigheid is;
- in te zien wie ze kunnen helpen en waarmee;
- een lied uit te beelden.

Wat heb je nodig?

- De videoclip 'Helping People' (zie webpagina Whizz-Art) (2.14 minuten).
- De Powerpoint Presentatie 'Elkaar helpen' (zie webpagina Whizz-Art).

De activiteit:

- Laat de film 'Sesame Street – Helping People' zien.

*Helping, helping other people, is a friendly thing to do.
And if you help other people, other people will help you.*

*You can help to feed the baby, wash the windows in the spring
If a friend has trouble swinging, you can come and push the swing*

*Helping, helping other people, you can learn a thing or two
And if you like helping people, there's a lot of work to do*

*You can help to water flowers, water makes a flower grow
You can help to read a story, turning pages as you go
You can help to drive an auto, on a summer afternoon
You can help to set the table, with a napkin, fork and spoon*

*Helping, helping other people, you help me and I help you
And if helping other people's, what you want to do?*

You can start by asking someone: May I help you? May I help you?

Controleer of de kinderen het lied begrepen hebben, door vragen te stellen.

Voer vervolgens een gesprekje over elkaar helpen thuis of in de klas.

- *Help jij weleens iemand?*
- *Hoe kun jij iemand helpen?*
- *Waar zou jij mee geholpen willen worden?*
- *Wat zeg je tegen iemand die je helpt?*

Bespreek ook wanneer je iemand moet helpen met iets.

- *Wanneer heeft iemand hulp nodig?*

● Laat de Powerpoint Presentatie 'Elkaar helpen' zien en bespreek bij iedere afbeelding wie hulp nodig heeft en hoe de kinderen deze hulp zouden kunnen bieden.

Nog meer zelf onderzoeken/doen:

Laat de kinderen het lied 'Helping People' uitbeelden.

- *Hoe kun je het zinnetje 'Helping, Helping other people' uitbeelden?*

Reflectie en terugkoppeling:

- *Wat heb je geleerd in de klas?*
- *Wat ga je daarvan thuis toepassen?*

Begrippen: Elkaar helpen, goed gevoel, vriendelijk.

Activiteit 3.4 EHBO in de klas

Tijdens deze activiteit leren de kinderen hoe ze ongelukken kunnen voorkomen en wat ze moeten doen als er toch een ongeluk gebeurt. Ze gaan een EHBO-kistje maken en spelen een rollenspel.

Waar:	In de klas
Tijdsduur:	45 minuten
21 ^e -eeuwse vaardigheid die centraal staat:	ICT-basisvaardigheden
Soort kunstactiviteit:	Beeldende Vorming/Theater
Kerdoelen:	B&G: 2.1, 2.1a, 2.2, 2.2a, 2.3, 2.3a, 2.3b, 2.3c, 2.3d, 4.2, 4.2a, 4.3, 4.3a KV: 2.1, 2.1a, 2.3, 2.3a

Wat leren de kinderen?

Het kind leert:

- aan te geven wanneer iemand medische hulp nodig heeft;
- situaties en producten te herkennen die gevaar en ongelukken kunnen veroorzaken;
- een onveilige situatie (bij een ongeluk) te herkennen;
- bij een ongeluk altijd een volwassene erbij te halen;
- hoe en wanneer ze 911 moeten bellen.

Wat heb je nodig?

- Kopieerblad 5: Wonden.
- De videoclip 'First Aid Friends' (zie webpagina Whizz-Art) (2.48 minuten).
- Een EHBO-kist.
- Schoenendozen, rode plakkaatverf, kwasten.
- Items voor in een EHBO-kistje.
- Neptelefoon.
- Een gastspreker (arts of verpleegkundige).
- Kopieerblad 6: EHBO-diploma.

De activiteit:

● Voer een gesprekje met de kinderen over verwondingen die zij ooit hebben opgelopen.

- *Wie heeft zich weleens bezeerd?*
- *Waar had je pijn?*
- *Hoe kon je dat zien?*
- *Heb je ook andere verwondingen gehad?*
- *Hoe kwam dat?*
- *Kun je dat nog zien? (Litteken)*

Probeer in het gesprek zowel snijwonden, botbreuken, bulten, blauwe of beurse plekken en brandwonden te bespreken. Mochten de kinderen er niet mee komen, dan kunt u aangeven dat uzelf een dergelijke verwonding gehad heeft. Bespreek de verschillende soorten verwondingen. U kunt de kaarten van kopieerblad 5 hiervoor gebruiken. Turf vervolgens van ieder kind wat voor soort verwonding ze gehad hebben in hun leven.

- *Welke verwonding komt het meest voor in de klas?*

- *Hoe ontstaat zo'n verwonding?*
- *Hoe kun je het voorkomen?*

● Laat de kinderen vervolgens een EHBO-kistje zien. Laat een aantal items uit het EHBO-kistje zien en laat de kinderen vertellen en demonstreren waar het voor dient.

- *Waarvoor dient dit?*
- *Hoe moet je het gebruiken?*

Denk aan verband, pleister, ijscompres, jodium, pincet, tape, et cetera. Demonsteer vervolgens:

- hoe een wond schoongemaakt moet worden;
- dat een brandwond gekoeld moet worden onder stromend water;
- hoe je op een blauwe plek een ijscompres legt;
- hoe je een cactusnaald uit je vinger haalt.

Vertel de kinderen dat ze zelf een EHBO-kistje gaan namaken. Geef aan dat je van de buitenkant moet kunnen zien dat het een EHBO-kistje is.

- *Hoe kun je laten zien dat het een EHBO-kistje is?* (Het is rood met een wit kruis erop)

Laat de kinderen van thuis items voor in het EHBO-kistje meenemen. (Geen pillen!)

● Voer een kort rollenspel uit waarin u een ongelukje gehad heeft. De kinderen moeten EHBO-handelingen op u gaan toepassen.

Au, ik ben zojuist gevallen.

- *Mijn hand bloedt en mijn arm doet pijn. Kunnen jullie mij helpen? (Pleister plakken)*
- *Ik heb een cactusnaald in mijn vinger. Hoe kunnen we de cactusnaald uit mijn vinger halen? (Pincet)*
- *Ik heb een bult op mijn hoofd. Kunnen jullie mij helpen? (Ijscompres)*

Vertel de kinderen dat ze, als ze getuige zijn van een ongeluk, altijd een volwassene erbij moeten halen.

Vertel de kinderen ook dat soms iemand heel erg gewond is. Als iemand dan niet reageert en er is geen volwassene in de buurt, dan moeten de kinderen 911 bellen. Leg de kinderen uit dat 911 een noodnummer is dat alleen gebeld mag worden in heel ernstige gevallen. Bijvoorbeeld als iemand gewond is en niet meer reageert. Laat de kinderen oefenen middels een rollenspel met het bellen van 911. Doe dit met een neptelefoon. U simuleert de hulpverlener.

Nog meer zelf onderzoeken/doen:

- U kunt de kinderen een mini-EHBO-diploma geven (kopieerblad 6) als ze vier handelingen weten uit te voeren, te weten: cactusnaald uit vinger halen, pleister plakken, ijscompres aanleggen en 911 bellen.
- Laat de kinderen de videoclip 'First Aid Friends' zien.

Reflectie en terugkoppeling:

- *Wat heb je geleerd in de klas?*
- *Wat ga je daarvan thuis toepassen?*

Didactische tips:

Nodig een arts of een verpleegkundige uit, die kan demonstreren wat je kunt doen bij kleine ongevallen.

Begrippen: ongeluk, EHBO, verband, pleister, jodium, pincet, ijscompres, EHBO-kist, 911 bellen.

Activiteit 3.5 Het troostkoffertje

Tijdens deze activiteit leren de kinderen hoe ze iemand die verdriet heeft, kunnen troosten. Ze gaan een troostkoffertje maken dat ze zelfstandig kunnen gebruiken als iemand in de klas verdriet heeft.

Waar:	In de klas/Thuis
Tijdsduur:	30 minuten
21 ^e -eeuwse vaardigheid die centraal staat:	Zelfregulering
Soort kunstactiviteit:	Theater
Kerdoelen:	PV: 5.3, 5.3a, 5.3b, 6.1, 6.1a, 6.1b, 6.1c, 6.2, 6.2a, 6.2b KV: 1.3, 1.3a, 2.1, 2.1a, 2.3, 2.3a

Wat leren de kinderen?

Het kind leert:

- om te gaan met verdriet;
- wat helpt bij verdriet;
- hoe hij/zij een ander kan troosten.

Wat heb je nodig?

- Een (klein) koffertje of tasje of doosje.
- Instructieblad 2 (voor ouders).
- De film 'Konijn probeert haar te troosten' (zie webpagina Whizz-Art – Instruccion pa mayor) (2.08 minuten).
- De videoclip 'Het Troostlied' (zie webpagina Whizz-Art – Instruccion pa mayor) (1.10 minuten).

De activiteit:

- Voer een gesprek met de kinderen over troosten bij verdriet.
 - *Wie is er weleens verdrietig?*
 - *Waarom ben je verdrietig?* (Ruzie, pijn, begrijpt iets niet, et cetera.)
 - *Wat doe je als je ziet dat iemand verdrietig is?* (Troosten)
 - *Hoe kun je iemand troosten?*
 - *Wie heeft jou weleens getroost? Hoe ging dat?*
- Vertel de kinderen dat ze in de klas een troostkoffertje gaan maken. Daarin zitten allerlei spulletjes die kunnen helpen om iemand die verdriet heeft, te troosten.

Teken op het koffertje (tasje of doosje) een verdrietig gezichtje. Bedenk samen met de kinderen wat er allemaal in een troostkoffertje gestopt kan worden. Denk bijvoorbeeld aan:

 - een mooi doosje om de tranen in te doen;
 - een lief knuffeltje dat even kan ondersteunen;
 - een blikje met mooie pleisters;
 - hartjes stickertjes;
 - een spiegeltje (om te kijken hoe groot de schade is, of niet);
 - een pakje zakdoeken voor de tranen en snottebellen;

- een doosje met witte briefjes en een lippenstift (om een kusje te zetten op het papiertje voor het verdrietige kind).

Vertel de kinderen dat het troostkoffertje door iedereen in de klas gebruikt mag worden om een ander kind te troosten. Heeft iemand verdriet, dan mag je iets uit het koffertje halen, dat het best past. Als het verdriet weer helemaal over is, dan gaat het voorwerp weer terug in het troostkoffertje.

● U kunt het gebruik van het troostkoffertje oefenen in de klas door een aantal rollenspelen te doen. Speel eerst zelf de verdrietige persoon. Laat de kinderen uit de klas bepalen wat uit het troostkoffertje zou kunnen helpen om te troosten.

Laat vervolgens een kind de verdrietige persoon spelen en de klas hierop reageren.

Situaties die uitgespeeld kunnen worden zijn:

- Je bent gevallen en je hebt pijn aan je hand;
- Het lukt maar niet om de naald door de draad te krijgen;
- Iemand heeft zijn tong naar je uitgestoken;
- Je hondje is ziek;
- et cetera.

Bespreek telkens bij ieder rollenspel na, of de oplossing die uit het troostkoffertje kwam, geholpen heeft.

Nog meer zelf onderzoeken/doen:

- Laat de kinderen ook nadenken over hoe ze buiten de klas troost kunnen bieden aan mensen die verdrietig zijn.
 - *Wat kun je doen voor grote mensen die verdriet hebben?*
 - *Of voor een broertje of zusje? Of een baby?*
 - *Of iemand die ziek is?*

Reflectie en terugkoppeling:

Vraag de kinderen wat ze geleerd hebben.

- *Weet jij nou hoe je iemand moet troosten?*

Didactische tip(s):

- Attendeer de kinderen regelmatig op het troostkoffertje. Kinderen hebben vaak de neiging om naar de leerkracht te stappen bij verdriet. Het troostkoffertje dient ervoor te zorgen dat kinderen ook elkaar leren te troosten, zonder dat daarbij de leerkracht aan te pas hoeft te komen.
- Verander af en toe een item in het troostkoffertje, zodat de kinderen telkens nieuwe troostmanieren ontdekken.

(Online) thuisactiviteit:

Instructieblad 2 geeft informatie aan de ouders hoe zij thuis met hun kinderen met het thema 'Troosten' aan de slag kunnen.

Begrippen: troosten, verdriet.

Deelvraag 4: Hoe ga je om met verdriet?

Doel:

De kinderen leren bij deze deelvraag dat er verschillende situaties zijn die verdrietig zijn. Zo komen thema's als pesten (buitensluiten), eenzaamheid, ziek zijn en doodgaan aan bod.

Aan deze deelvraag zijn de volgende activiteiten gekoppeld:

- Activiteit 4.1. Verdriet

PV, N&T & KV (Beeldende vorming)
Sociale en culturele vaardigheden
30 minuten

Tijdens deze activiteit leren de kinderen van welke situaties ze verdrietig worden. Ze gaan een verdrietdoos maken waarin ze tranen die symbool staan voor hun verdriet, kunnen stoppen.

- Activiteit 4.2. Kleurdoosherrie

PV & KV (Beeldende vorming)
Sociale en culturele vaardigheden
60 minuten

Tijdens deze activiteit wordt het digitale prentenboek 'Kleurdoosherrie' bekeken. Vriendschap, ruzie, (mee)pesten en oplossen komen in dit prentenboek aan de orde. De kinderen gaan kennismaken met de schilder Piet Mondriaan en een tekening in de stijl van deze schilder maken.

- Activiteit 4.3. Grote boom is ziek

PV, N&T & KV (Beeldende vorming)
Creatief denken
60 minuten

Tijdens deze activiteit leren de kinderen over de behandeling van de ziekte 'kanker' via het prentenboek 'Grote Boom is ziek'. Gevoelens van onmacht, angst, verdriet en boosheid komen naar voren en hierover zal gesproken worden. De kinderen maken een cadeautje voor iemand waar zij veel van houden.

- Activiteit 4.4. Kikker en het vogeltje

PV, N&T & KV (Muziek)
Sociale en culturele vaardigheden
45 minuten

Tijdens deze activiteit leren de kinderen aan de hand van het boek 'Kikker en het vogeltje' over de dood, de begrafenis en het rouwproces. Ze gaan praten over deze concepten.

- Activiteit 4.5. De eenzame wolk

PV, N&T & KV (Beeldende vorming)
Communiceren
45 minuten

Tijdens deze activiteit leren de kinderen aan de hand van het boek 'Cyril, the Lonely Cloud' wat het betekent om eenzaam te zijn. De kinderen gaan wolken bekijken en zelf wolken van scheerschuim maken.

Activiteit 4.1 Verdriet

Tijdens deze activiteit leren de kinderen van welke situaties ze verdrietig worden. Ze gaan een verdrietdoos maken waarin ze tranen die symbool staan voor hun verdriet, kunnen stoppen.

Waar:	In de klas
Tijdsduur:	30 minuten
21 ^e -eeuwse vaardigheid die centraal staat:	Sociale en culturele vaardigheden
Soort kunstactiviteit:	Beeldende vorming
Kerdoelen:	PV: 3.1, 3.1a, 6.1, 6.1a, 6.1b, 6.1c, 6.2, 6.2a, 6.2b N&T: 7.1, 7.1a KV: 2.1, 2.1a, 2.3, 2.3a

Wat leren de kinderen?

Het kind leert:

- situaties te benoemen die verdrietig zijn;
- iemand die verdrietig is weer blij te maken;
- zichzelf na verdriet weer op te beuren;
- te praten over verdriet;
- knippen in verschillende soorten materialen.

Wat heb je nodig?

- Kopieerblad 7: Een verdrietig kind.
- Verschillende materialen (stof, papier, karton, plastic, et cetera).
- De videoclip 'When I'm Feeling Sad', (zie webpagina Whizz-Art) (2.13 minuten).
- De film 'Verdriet' (zie webpagina Whizz-Art) (15.07 minuten).

De activiteit:

● Laat de kinderen een schilderij zien van een verdrietig kind (zie kopieerblad 7).

- *Hoe voelt dit kind zich?* (Verdrietig.)
- *Wat zou er gebeurd kunnen zijn?*

Geef aan dat er verschillende redenen kunnen zijn waarom het kind verdrietig is. Misschien is het gevallen en heeft het pijn, of is zojuist zijn/haar hondje doodgegaan. Laat de kinderen brainstormen over wat er allemaal met het kind aan de hand zou kunnen zijn.

- *Waar word jij verdrietig van? En waar word je weer vrolijk van?*
- *Hoe kan iemand aan jou zien dat je verdrietig bent?*
- *Hoe kun je iemand helpen die verdrietig is?*

● Maak verdriet bespreekbaar door een verdrietdoos te maken. Zorg voor een geschikte doos om tot verdrietdoos om te bouwen. Laat de kinderen uit verschillende materialen (papier, karton, stof, plastic, et cetera) tranen van verschillende grootte en kleur knippen. Leg deze allemaal op de grond en kies om de beurt een traan uit die staat voor iets dat het kind verdrietig maakt. Wanneer alle verdrietjes, groot en klein,

in de doos zitten, mag deze dicht. Laat de kinderen helpen om de doos heel stevig dicht te maken met heel veel plakband.

Nog meer zelf onderzoeken/doen:

- Laat de kinderen de videoclip van het lied 'When I Feel Sad' zien.
 - *Welke oplossingen voor verdriet worden in het lied gegeven?*
- Laat de kinderen de film van het kinderprogramma Het Zandkasteel over het thema 'verdriet' zien.

Reflectie en terugkoppeling:

Bespreek met de kinderen of ze weten wat ze moeten doen als iemand verdrietig is. Grijp ook terug naar het Troostkoffertje dat de kinderen in activiteit 3.5 gemaakt hebben.

Begrippen: verdriet, helpen, oplossingen

Activiteit 4.2 Kleurdoosherrie

Tijdens deze activiteit wordt het digitale prentenboek 'Kleurdoosherrie' bekeken. Vriendschap, ruzie, (mee)pesten en oplossen komen in dit prentenboek aan de orde. De kinderen gaan kennismaken met de schilder Piet Mondriaan en een tekening in de stijl van deze schilder maken.

Waar:	In de klas
Tijdsduur:	60 minuten
21 ^e -eeuwse vaardigheid die centraal staat:	Sociale en culturele vaardigheden
Soort kunstactiviteit:	Beeldende vorming
Kerdoelen:	PV: 1.1, 1.1a, 1.1b, 1.1c, 1.2, 1.2a, 1.2b, 1.2c, 4.2, 4.2a, 4.2b, 6.1c KV: 2.1, 2.1a, 2.2, 2.2a, 2.3, 2.3a, 3.2, 3.2a, 3.2b, 5.3, 5.3a, 6.1, 6.1a, 6.1b, 6.1c, 6.1d

Wat leren de kinderen?

Het kind leert:

- dat iedereen in de klas bijzonder is;
- zich in te leven in een ander;
- hoe problemen opgelost kunnen worden;
- elkaar complimenten te geven;
- kunst te beschouwen;
- met een lineaal lijnen te trekken.

Wat heb je nodig?

- Het digitale prentenboek:
 - o 'Kleurdoosherrie' (Nederlands) (zie webpagina Whizz-Art) (3.24 minuten).
 - o 'Desordo den caha di e kleurpotlood' (Papiamento) (zie webpagina Whizz-Art) (4.11 minuten).
- Powerpoint Presentatie Piet Mondriaan.
- Kleurpotloden (rood, geel, blauw, grijs).
- Kopieerblad 8: Figuren voor Piet Mondriaan schilderij.
- Linealen, stiften (rood, geel, blauw en zwart), gekleurd papier, scharen en lijm.

De activiteit:

● Oriënteren:

Laat het digitale prentenboek 'Kleurdoosherrie' zien. Controleer of de kinderen het verhaal begrepen hebben, door vragen te stellen. Praat vervolgens met de kinderen over de gevoelens van het grijze potlood. Hij kijkt erg verdrietig.

- *Waarom is het grijze potlood verdrietig?* (Hij wordt niet belangrijk gevonden door de andere potloden.)
- *Word jij weleens buitengesloten? Wat doe je dan?*
- *Wat had jij gedaan als je het rode kleurpotlood geweest was?*
- *Et cetera.*

Laat de kinderen een kleurpotloodendoos zien en benoem de kleuren van de kleurpotloden.

- *Welke kleurpotloden komen voor in het verhaal 'Kleurdoosherrie'?*

Laat de kinderen met de kleurpotloden rood, geel, groen en grijs het verhaal 'Kleurdoosherrie' naspelen.

● Onderzoeken:

Laat het eerste schilderij van de Powerpoint Presentatie van Piet Mondriaan zien.

- *Welke kleuren zie je in het schilderij?*
- *Welke kleur is het belangrijkste?*
- *Wat gebeurt er met het schilderij, als je de zwarte strepen weghaalt?*
- *Wat zal Piet Mondriaan eerst geschilderd hebben: de zwarte strepen of de gekleurde vakken?*

Concludeer met de kinderen dat de zwarte strepen eerst geschilderd zijn, waarna enkele vakken ingekleurd zijn met de kleuren rood, geel en blauw.

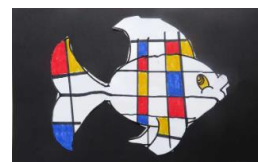
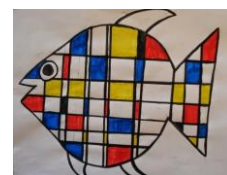
Laat ook de overige schilderijen van Piet Mondriaan zien en laat de kinderen aangeven wat zo herkenbaar is aan de stijl van Piet Mondriaan.

- *Hoe kun je zien dat dit schilderij door Piet Mondriaan gemaakt is?*

● Uitvoeren/Creëren:

Vertel de kinderen dat zij nu op dezelfde manier als Piet Mondriaan gaan werken. Laat de kinderen één van de figuren van kopieerblad 8 kiezen, of laat ze zelf een figuur bedenken.

Laat ze in de figuur die ze gekozen of gemaakt hebben, langs een liniaal met een zwarte stift lijnen trekken (zowel horizontaal als verticaal). Laat hen vervolgens met de kleuren rood, blauw en geel een aantal vakken inkleuren. Laat de kinderen de afbeelding uitknippen of uitprikken en vervolgens plakken op stevig gekleurd papier.

● Evalueren:

Besprek de gemaakte kunstwerken na met de kinderen.

- *Lijkt je kunstwerk op een schilderij van Piet Mondriaan?*
- *Waarom wel of niet?*

Nog meer zelf onderzoeken/doen:

Vertel de kinderen dat iedereen mooi en bijzonder is. De één kan bijvoorbeeld heel goed tekenen en de ander kan bijvoorbeeld heel goed voetballen. Laat de kinderen van elkaar vertellen wat ze mooi en bijzonder aan elkaar vinden.

- *Hoe voelt het als iemand iets positiefs over je zegt?*

Reflectie en terugkoppeling:

Vraag de kinderen wat ze geleerd hebben tijdens deze activiteit.

- *Waarom mag je niemand buitensluiten?*
- *Hoe vond je het om een Piet Mondriaan schilderij te maken?*
- *Wat ging gemakkelijk en wat was moeilijk?*

Didactische tip(s):

Mocht het trekken van de horizontale en verticale lijnen voor kinderen nog te moeilijk zijn, help ze dan daarbij.

Begrippen: verdriet, buitensluiten, kleurdoos, rood, geel, blauw, grijs, Piet Mondriaan, lijnen, horizontaal en verticaal

Activiteit 4.3 Grote boom is ziek

Tijdens deze activiteit leren de kinderen over de behandeling van de ziekte 'kanker' via het prentenboek 'Grote Boom is ziek'. Gevoelens van onmacht, angst, verdriet en boosheid komen naar voren en hierover zal gesproken worden. De kinderen maken een cadeautje voor iemand waar zij veel van houden.

Waar:	In de klas/Op de speelplaats
Tijdsduur:	60 minuten
21 ^e -eeuwse vaardigheid die centraal staat:	Creatief denken
Soort kunstactiviteit:	Beeldende vorming
Kerdoelen:	PV: 3.1, 3.1a, 6.1, 6.1a, 6.1b, 6.1c, 6.2, 6.2a, 6.2b N&T: 3.1, 3.1a, 3.9, 3.9a KV: 2.1, 2.1a, 2.3, 2.3a

Wat leren de kinderen?

Het kind leert:

- over de behandeling van kanker;
- over gevoelens die spelen bij ziekte;
- hoe je gevoelens kunt uiten;
- een cadeautje te bedenken voor iemand.

Wat heb je nodig?

- Het digitale prentenboek:
 - o 'Grote boom is ziek' (Nederlands) (zie webpagina Whizz-Art).
 - o 'Palo grandi ta malo' (Papiamento) (zie webpagina Whizz-Art) (7.21 minuten).
 - o 'Big Tree is Sick' (Engels) (zie webpagina Whizz-Art) (7.58 minuten).
- Kleine doosjes (bijvoorbeeld luciferdoosjes).

De activiteit:

● Bekijk samen met de kinderen het digitale prentenboek 'Grote boom is ziek'. Stel na afloop vragen om te controleren of de kinderen het verhaal begrepen hebben.

Leg de kinderen uit dat de boom heel ziek was, maar gelukkig weer beter geworden is.

- *Ken je ook iemand die heel ziek geweest is?*
- *Hoe voelde jij je toen?*

Geef ruimte aan de kinderen (die willen) om hun eigen ervaringen te vertellen.

Sta stil bij een aantal fragmenten van het boek (laat de plaat erbij zien)

1. Snuiter op uitkijk in Grote Boom:

- *Van wie hou jij heel veel?*
- *Waarom hou je veel van die persoon?*
- *Wat doen jullie samen?*

2. Snuiter huilt als hij hoort dat Grote Boom ziek is:

- *Heb jij al eens moeten huilen?*
- *Waarom huil je?*
- *Wie troost je als je verdrietig bent?*

3. Snuiter is boos en geeft een schop tegen een andere boom:

- *Van wat word jij soms heel boos?*
- *Als je boos bent, wat doe je dan?*

4. Grote boom verliest zijn bladeren:

- *Ken je mensen, dieren of dingen uit de natuur die soms kaal zijn?*

5. Bessie neemt cadeautje voor Grote Boom mee:

- *Wanneer geef jij een cadeautje aan iemand?*
- *Maak jij zelf wel eens een cadeautje voor iemand?*
- *Denk je dat mensen blij zijn als ze een cadeautje van jou krijgen?*

6. Grote Boom krijgt medicijnen en bestraling:

- *Ben jij wel eens ziek geweest?*
- *Heb jij toen ook medicijnen gekregen?*
- *Werd je toen meteen beter?*
- *Waarom werd Grote Boom eerst heel ziek en toen pas beter?*

● Laat de kinderen, net als Snuiter gedaan heeft, een cadeautje maken voor iemand anders. Dat kan iemand zijn van wie ze heel veel houden of iemand die misschien ziek is. Laat de kinderen buiten op zoek gaan naar iets in de natuur wat ze heel mooi vinden. Denk aan een blaadje, een steentje, een takje, het kan van alles zijn. Laat ze dit in een mooi versierd doosje stoppen en geven aan de persoon van wie ze veel houden.

Nog meer zelf onderzoeken/doen:

- Laat de kinderen het verhaal van Grote Boom naspelen.
- Laat de kinderen zaden van een boom meenemen en probeer deze (net als Snuiter deed) in een glazen potje te planten.
- Laat de kinderen op de helft van een vel papier Grote Boom tekenen die gezond is en op de andere helft van het papier dezelfde Grote Boom die nu ziek is.
 - *Wat zijn de verschillen tussen de gezonde Grote Boom en de zieke Grote Boom?*

Reflectie en terugkoppeling:

- *Wat heb je geleerd?*
- *Wat wist je nog niet?*

Didactische tip(s):

Kinderen hebben fantastische voelsprietten. Ze zien, horen en voelen alles. Daarom is het heel belangrijk om kinderen mee te nemen in het proces wanneer hij/zij direct of indirect met kanker te maken krijgt. Het is uiteindelijk beter om wel over de ziekte te praten. Ze blijven met hun gevoelens dan niet in de kou staan.

Begrippen: kanker, behandeling, medicijnen, bestralen, boos, bang, verdrietig.

Activiteit 4.4 Kikker en het vogeltje

Tijdens deze activiteit leren de kinderen aan de hand van het boek 'Kikker en het vogeltje' over de dood, de begrafenis en het rouwproces. Ze gaan praten over deze concepten.

Waar:	In de klas
Tijdsduur:	45 minuten
21 ^e -eeuwse vaardigheid die centraal staat:	Sociale en culturele vaardigheden
Soort kunstactiviteit:	Muziek
Kerdoelen:	PV: 2.1, 2.1a, 6.1, 6.1a, 6.1b, 6.1c, 6.2, 7.1, 7.1a, 7.1b, 7.2, 7.2a, 7.2b N&T: 3.6, 3.6c KV: 2.1, 2.1a, 2.3, 2.3a

Wat leren de kinderen?

Het kind leert:

- wat dood zijn betekent;
- op welke manier iemand begraven kan worden;
- wat rouwen betekent;
- verschillende soorten vogels benoemen;
- te fluiten, net als een vogel;
- een liedje te zingen.

Wat heb je nodig?

- De film:
 - o 'Kikker en het vogeltje' (Nederlands) (zie webpagina Whizz-Art) (7.00 minuten).
 - o 'Dori y e paharita' (Papiamentu) (zie webpagina Whizz-Art) (6.55 minuten).
- De videoclip 'Vogels', (zie webpagina Whizz-Art) (1.01 minuten).
- De film 'Begrafenis' (zie webpagina Whizz-Art) (2.40 minuten)

De activiteit:

● Bekijk samen met de kinderen de film van het prentenboek "Kikker en het vogeltje". Controleer na afloop of de kinderen het verhaal begrepen hebben door vragen te stellen.

Praat met de kinderen over de dood. Verwijs daarbij naar het boek.

Het leek net alsof het vogeltje sliep, maar Kikker en zijn vriendjes komen erachter dat het vogeltje dood is.

- *Wat betekent het als iemand dood is?*
- *Wat gebeurt er als een mens of dier dood gaat?* (Probeer verschillende antwoorden te krijgen van de kinderen, om zo te laten zien dat er geen 'goed' of 'fout' antwoord is.)

Praat met de kinderen over begraven. Verwijs daarbij naar het boek.

Varkentje vindt een dood vogeltje op de grond. Hij en zijn vriendjes besluiten om het vogeltje te begraven.

Besprek met de kinderen of zij wel eens een begrafenis hebben meegemaakt.

- *Wat gebeurt er op een begrafenis?*
- *Zijn er misschien verschillende soorten begrafenissen?* (Denk aan verschillende geloven en culturen of crematies.)

Praat met de kinderen over rouwen. Verwijs daarbij naar het boek.

Als een dier of mens komt te overlijden is dat natuurlijk heel verdrietig. Kikker moest dan ook huilen tijdens de begrafenis.

- *Wat is rouwen?*
- *Hoe gaat dat, rouwen?*

● Aan het einde van het boek zien Kikker en zijn vriendjes een vogeltje in de boom zitten. Deze fluit heel mooi. Laat de kinderen stil zijn en luisteren of ze een vogel kunnen horen.

- *Kun jij een vogel nadoen?* (Demonstreer de kinderen hoe ze kunnen fluiten.)
- *Welke vogels ken je?*
- *Welke geluiden maken ze?*

● Leer de kinderen het liedje 'Vogels'.

De duif zegt roekoekoe...
En de kraai zegt kra kra kra...
Koekoek zegt de koekoek...
En ik doe hem dan na...

De nachtegaal, de merel en de pelikaan...
De zwaluw en het musje en de grote zwaan...
Alle vogels praten, alle vogels praten...
Maar ik kan ze niet verstaan...

Oehoe zegt de uil...
Twiet twiet fluit de parkiet...
Ik zeg tok tegen de kip...
Maar hij luistert niet...

De papegaai, de arend en de ooievaar..
De flamingo en de ekster en de mooie haan...
Wist ik maar wat ze zeggen...
Kon ik ze maar verstaan...

Nog meer zelf onderzoeken/doen:

Laat de kinderen de film 'Begravenis' van Schooltv zien. Hierin wordt een mus begraven door Tommie en lenemienie.

- *Hoe zou jij een dood dier begraven?*

Reflectie en terugkoppeling:

- *Wat wist je al over de dood?*
- *Kun je het liedje al helemaal zingen?*

Didactische tip(s):

Praten over een thema als de dood kan best moeilijk zijn. Zorg ervoor dat u er geen taboe van maakt. Praat er open en eerlijk over. Doe dit op een begrijpelijke manier door simpele, maar eerlijke woorden te gebruiken.

Begrippen: dood, leven, begraven, rouwen, verdriet.

Activiteit 4.5 De eenzame wolk

Tijdens deze activiteit leren de kinderen aan de hand van het boek 'Cyril, the Lonely Cloud' wat het betekent om eenzaam te zijn. De kinderen gaan wolken bekijken en zelf wolken van scheerschuim maken.

Waar:	In de klas/Op de speelplaats
Tijdsduur:	45 minuten
21 ^e -eeuwse vaardigheid die centraal staat:	Communiceren
Soort kunstactiviteit:	Beeldende vorming
Kerdoelen:	PV: 6.1, 6.1a, 6.1c N&T: 1.2, 1.2a, 5.1, 5.1a KV: 2.1, 2.1a, 2.3, 2.3a

Wat leren de kinderen?

Het kind leert:

- over eenzaamheid;
- hoe een wolk ontstaat;
- dat water verdampt;
- een voorspelling te doen;
- een wolk van scheerschuim te maken.

Wat heb je nodig?

- Het digitale prentenboek:
 - o 'Cyril e nubia solitario' (Papiamento) (zie webpagina Whizz-Art) (2.32 minuten).
 - o 'Cyril, the Lonely Cloud' (Engels) (zie webpagina Whizz-Art) (3.37 minuten).
- Een plastic cup, markeerstift.
- Watten.
- Scheerschuim.

De activiteit:

● Bekijk samen met de kinderen het digitale prentenboek 'Cyril, e nubia solitario'. Controleer na afloop of de kinderen het verhaal begrepen hebben, door vragen te stellen.

- *Hoe voelde Cyril zich in het begin van het verhaal?* (Eenzaam.)
- *Wat is eenzaam zijn?*
- *Hoe voelt dat, denk je?*

Concludeer met de kinderen dat eenzaamheid een vervelend gevoel is. Het is niet fijn om alleen te zijn.

- *Hoe komt het dat Cyril zich eenzaam voelt?* (Niemand wil hem in de buurt hebben.)
- *Ben jij weleens eenzaam?*
- *Hoe komt dat?*
- *Wat kun je doen als je eenzaam bent, of ziet dat iemand eenzaam is?*

● Cyril is een wolk. Vertel de kinderen dat een wolk gemaakt is van hele kleine waterdruppeltjes.

Ga met de kinderen naar buiten en laat ze kijken naar de wolken. Vertel de kinderen dat de dunne witte wolken geen regen bevatten en telkens veranderen van vorm. De donkergrijze wolken bevatten veel kleine waterdruppeltjes en uit deze wolken kan regen vallen.

- *Welke wolken zie je in de lucht?*
- *Is er een eenzaam wolkje aan de lucht?*
- *Welke vormen kun je herkennen in de wolken?*

Als Cyril huilt regent het. In het boek huilt Cyril zowel van verdriet als van vreugde.

- *Moet jij ook weleens huilen van verdriet?*
- *En van vreugde/blijdschap?*

● Laat de kinderen van scheerschuim wolken tekenen (op een blaadje, op hun tafeltje of op het raam).

- *Zie je een wolk in de lucht die lijkt op jouw wolk?*

Nog meer zelf onderzoeken/doen:

Vul een (doorzichte) cup met water. Laat de kinderen het waterniveau markeren met een zwarte stift. Zet de cup op een plekje in de zon. Laat de kinderen iedere dag het nieuwe waterniveau aangeven.

- *Waar gaat al het water naar toe? (Het water verdampt.)*
- *Hoe kan het dat Cyril boven de zee een steeds grotere wolk werd?*
- *Hoe lang denk je dat het duurt voordat er geen water meer in het cupje zit?*

Reflectie en terugkoppeling:

- *Wat vond je van deze activiteit?*
- *Wat vond je het leukste om te doen?*

Begrippen: eenzaam, alleen, verdriet, vreugde, glimlach, wolk, regen, waterdruppels, verdampen.

Deelvraag 5: Hoe beleef je samen plezier?

Doel:

De kinderen kunnen bij deze activiteiten ontdekken dat verschillende vaardigheden van belang zijn om samen plezier te kunnen beleven. Denk aan naar elkaar luisteren, aanmoedigen en respecteren.

Aan deze deelvraag zijn de volgende activiteiten gekoppeld:

- Activiteit 5.1. Dit ben ik

PV & M&M

Communiceren

45 minuten

Tijdens deze activiteit gaan de kinderen leren om een presentatie te geven over zichzelf. Ook leren ze om op een goede manier naar een presentatie te luisteren. De kinderen bereiden (samen met hun ouders) een presentatie voor waarbij ze iets over zichzelf vertellen aan de hand van een voorwerp of foto die ze van thuis mee mogen nemen.

- Activiteit 5.2. Elkaar aanmoedigen

PV, B&G & KV (Dans)

Sociale en culturele vaardigheden

60 minuten

Tijdens deze activiteit leren de kinderen dat het fijn is om elkaar aan te moedigen. Dat kan bij sportactiviteiten zijn, maar ook in andere activiteiten van het dagelijks leven. Aan de hand van het spel 'Koud-warm' leren de kinderen elkaar aan te moedigen.

- Activiteit 5.3. Mag ik meedoen?

PV & KV (Dans)

Samenwerken

45 minuten

Tijdens deze activiteit leren de kinderen aan de hand van een filmpje dat het niet leuk is als iemand niet mee mag doen. Ze gaan hier oplossingen voor bedenken. Ook gaan ze ervoor zorgen dat iedereen mee kan doen bij het samen dansen en spelletjes spelen.

- Activiteit 5.4. Jouw kleur, mijn kleur

PV, M&M & KV (Beeldende vorming)

Sociale en culturele vaardigheden

2 x 60 minuten

Tijdens deze activiteit leren de kinderen dat het niet uitmaakt welke huidskleur je hebt om samen plezier te kunnen hebben. Ze zullen ook ontdekken dat ze soms iets denken van iemand, dat eigenlijk helemaal niet zo blijkt te zijn.

- Activiteit 5.5. Sportiviteit

PV, B&G & KV (Muziek)

Samenwerken

60 minuten

Tijdens deze activiteit leren de kinderen over sportiviteit. Aan de hand van een prentenboek leren ze dat winnen niet het belangrijkste is bij het sporten. In een kringgesprek wordt hierover nagepraat en vervolgens gaan de kinderen zelf oefenen in het sportief zijn.

Activiteit 5.1 Dit ben ik

Tijdens deze activiteit gaan de kinderen leren om een presentatie te geven over zichzelf. Ook leren ze om op een goede manier naar een presentatie te luisteren. De kinderen bereiden (samen met hun ouders) een presentatie voor waarbij ze iets over zichzelf vertellen aan de hand van een voorwerp of foto die ze van thuis mee mogen nemen.

Waar:	In de klas
Tijdsduur:	45 minuten
21 ^e -eeuwse vaardigheid die centraal staat:	Communiceren
Soort kunstactiviteit:	Niet van toepassing
Kerdoelen:	PV: 2.2, 2.2d M&M: 4.1, 4.1a, 4.1b, 4.1c, 4.2, 4.2a

Wat leren de kinderen?

Het kind leert:

- iets te vertellen aan de klas over hem/haarzelf;
- te luisteren naar een klasgenoot die presenteert;
- rekening met elkaar te houden;
- complimenten te geven aan elkaar.

Wat heb je nodig?

- Kopieerblad 9: Poster 'Ik luister van top tot teen' (Vergroot naar A3-formaat).
- Instructieblad 3 (voor ouders)

De activiteit:

● Vertel de kinderen dat ze bij deze activiteit allemaal iets mogen gaan vertellen over een voorwerp dat ze meenemen van thuis en dat iets zegt over henzelf. Ze mogen hun presentatie thuis gaan voorbereiden (zie (online) thuisactiviteit).

Bespreek vooraf hoe een presentatie werkt.

- *Waar zou jij iets over willen vertellen?*
- *Hoe vertel je iets aan andere kinderen?*

Concludeer samen met de kinderen dat als ze iets vertellen of presenteren dat ze dan luid en duidelijk moeten spreken zodat iedereen het kan horen. Ook is het goed als ze de andere kinderen aankijken.

Doe een kort rollenspel waarbij u voordoet hoe het niet hoort. Spreek heel zachtjes en kijk de kinderen niet aan. Bespreek na afloop het rollenspel.

- *Wie kon verstaan wat ik zei?*
- *Hoe voelt het als ik je niet aankijk als ik praat?*

● Vraag de kinderen vervolgens hoe je goed moet luisteren naar een presentatie.

- *Hoe gedraag je je als een kind iets vertelt in de kring?*
- *Hoe zou het voelen als iemand niet goed luistert naar wat jij te vertellen hebt?*
- *Wanneer mag je een vraag stellen?*

Laat de poster 'Ik luister van top tot teen' (kopieerblad 9), zien en spreek met de kinderen af dat ze tijdens presentaties als luisteraars op de volgende dingen moeten letten:

- Ik luister goed. (Met mijn oren)
- Ik denk mee. (Met mijn hersenen)
- Ik kijk naar de spreker. (Met mijn oog)
- Ik ben (nog) stil. (Lippen op elkaar)
- Ik zit goed. (Stil op mijn billen)

Spreek ook met de kinderen af dat ze na afloop van de presentatie een compliment moeten geven aan het kind die de presentatie gegeven heeft.

- *Wat voor complimenten kun je iemand geven, na afloop van de presentatie?*

● Laat de kinderen om beurten een korte presentatie geven. Na afloop van iedere presentatie checkt u of de luisteraars zich gehouden hebben aan de vijf gemaakte afspraken die op de poster staan. Ter afronding van iedere presentatie wordt er positieve feedback gegeven.

Nog meer zelf onderzoeken/doen:

Laat ieder kind de 'Ik luister van top tot teen'- poster inkleuren.

Reflectie en terugkoppeling:

Stel reflectievragen aan het kind dat gepresenteerd heeft:

- *Hoe vond je het om iets over jezelf te vertellen?*
- *Wat ging goed?*
- *Wat zou je een volgende keer anders willen doen?*
- *Hebben de kinderen goed naar je geluisterd?*

Didactische tips:

Sommige kinderen zullen het heel spannend vinden om iets te moeten vertellen aan de rest van de klas. Zorg ervoor dat deze kinderen zich op hun gemak voelen. Help ze op weg door vragen te stellen. U kunt ook ervoor kiezen om de groep aan wie ze hun presentaties geven, kleiner te maken.

(Online) thuisactiviteit:

Instructieblad 3 geeft informatie aan de ouders hoe zij thuis met hun kinderen met het thema 'presenteren' aan de slag kunnen.

Begrippen: presenteren, jezelf, luisteren, complimenten

Activiteit 5.2 Elkaar aanmoedigen

Tijdens deze activiteit leren de kinderen dat het fijn is om elkaar aan te moedigen. Dat kan bij sportactiviteiten zijn maar ook in andere activiteiten van het dagelijks leven. Aan de hand van het spel 'Koud-warm' leren de kinderen elkaar aan te moedigen.

Waar:	In de klas
Tijdsduur:	60 minuten
21 ^e -eeuwse vaardigheid die centraal staat:	Sociale en culturele vaardigheden
Soort kunstactiviteit:	Dans
Kerdoelen:	PV: 1.2, 1.2b, 1.2c, 1.2d B&G: 5.6, 5.6a KV: 1.1, 1.1a, 1.2, 1.2b, 1.3, 1.3a, 2.1, 2.1a, 2.3, 2.3a, 3.2, 3.2a, 3.2b, 5.1, 5.1a, 5.1b, 5.2, 5.2a, 5.3, 5.3a

Wat leren de kinderen?

Het kind leert:

- elkaar aan te moedigen;
- elkaar te helpen;
- er voor elkaar te zijn;
- een dansje als cheerleader te bedenken en uit te voeren.

Wat heb je nodig?

- Kleding en attributen (voetbal)supporter of cheerleader.
- De film 'Cheer' (zie webpagina Whizz-Art) (1.29 minuten).
- Een voorwerp, bijvoorbeeld een rode bal.
- De film 'Cheer: Y-E-L-L' (zie webpagina Whizz-Art) (0.26 minuten).

De activiteit:

● Kom de klas binnen als een (voetbal)supporter of cheerleader die zijn team aanmoedigt. U vraagt aan de kinderen wat u doet. Praat met de kinderen over wat een 'aanmoediging' of 'cheer' is.

- *Wie heeft weleens iemand aangemoedigd?*
- *Wie en waarvoor was dat?*
- *Hoe voelt het om iemand aan te moedigen?*

● Bekijk samen met de kinderen de film 'Cheer'. Stel dan de volgende vragen:

- *Waarom moedig je iemand aan?*
- *Wanneer moedig je iemand aan?*
- *Waarom is het fijn om iemand aan te moedigen? (Goed voor je zelfbeeld.)*
- *Ben jij weleens aangemoedigd? Zo ja, waarvoor en door wie?*
- *Hoe voelde jij je toen?*

- Speel het warm-koud spelletje.

Stuur een kind (de vinder) de klas uit terwijl de rest van de klas een voorwerp, bijvoorbeeld een rode bal, ergens in de klas verstopt. Vraag daarna de vinder om terug in de klas te komen en de bal te zoeken. Als de vinder in de buurt van de verstopte bal loopt, roept de klas dat het warmer wordt. Als de vinder verder van de bal afgaat, roept de klas dat het kouder wordt. Zo moedigen de kinderen de vinder aan, om het verstopte voorwerp terug te vinden.

Nog meer zelf onderzoeken/doen:

Bekijk samen met de kinderen de film 'Cheer: Y-E-L-L' waarin cheerleaders hun yell laten horen.

- *Wat doen cheerleaders?*

Laat de kinderen nu ook een eigen 'yell' maken samen met een eenvoudig dansje. Wijs de kinderen erop dat het belangrijk is dat hun bewegingen gelijk zijn.

Reflectie en terugkoppeling:

- *Hoe voelt het om aangemoedigd te worden bij het spelletje 'Warm-koud?'*

Didactische tip:

Laat de kinderen gedurende het thema de 'yell' en dans een aantal keren oefenen. Tijdens de afsluitingsactiviteit kunnen de kinderen hun dansje en 'yell' presenteren.

Begrippen: aanmoedigen, helpen, 'yell', oefenen, presenteren

Activiteit 5.3 Mag ik meedoen?

Tijdens deze activiteit leren de kinderen aan de hand van een filmpje dat het niet leuk is als iemand niet mee mag doen. Ze gaan hier oplossingen voor bedenken. Ook gaan ze ervoor zorgen dat iedereen mee kan doen bij het samen dansen en spelletjes spelen.

Waar:	In de klas
Tijdsduur:	45 minuten
21 ^e -eeuwse vaardigheid die centraal staat:	Samenwerken
Soort kunstactiviteit:	Dans
Kerdoelen:	PV: 1.2, 1.2d, 2.1, 2.1a, 2.2, 2.2b, 2.3, 2.3a, 5.1, 5.1a, 5.1b, 5.3, 5.3a, 5.3b, 6.1, 6.1a, 6.1b, 6.1c, KV: 1.1, 1.1a, 1.3, 1.3a

Wat leren de kinderen?

Het kind leert:

- dat samenspelen belangrijk is;
- wat je kunt doen als je buitengesloten wordt;
- samen te dansen (in twee- en drietallen);
- samen te spelen;
- te dansen op het ritme van de muziek.

Wat heb je nodig?

- De film 'Moffel, Piertje en Das' (deel 1) (zie webpagina Whizz-Art) (3.12 minuten).
- De film 'Moffel, Piertje en Das' (deel 2) (zie webpagina Whizz-Art) (3.20 minuten).
- De videoclip 'Als je vriendjes bent' (zie webpagina Whizz-Art) (2.07 minuten).
- Het digitale prentenboek:
 - o 'Mag ik meedoen?' (Nederlands) (zie webpagina Whizz-Art) (5.12 minuten).
 - o 'Mi mag di participa?' (Papiamento) (zie webpagina Whizz-Art) (4.52 minuten).
- Materiaal voor beweging, ontspanning en kringspelletjes (zie bijlage).

De activiteit:

● Laat de kinderen het eerste deel van de film 'Moffel, Piertje en Das' zien. Bespreek met de kinderen wat er gebeurt in de film.

- *Van wie mag Piertje niet meedoen?*
- *Waarom is dat zo, denk je?*
- *Heb jij dat ook weleens meegemaakt, dat je niet mee mocht doen?*
- *Hoe voelt dat?*
- *Hoe los je dat op?*

Bespreek met de kinderen hoe ze Piertje zouden kunnen helpen, zodat hij toch mee kan doen met Moffel en Das. Laat vervolgens het tweede deel van de film 'Moffel, Piertje en Das' zien.

- *Wie is ook weleens jaloers geweest?*
- *Wanneer ben je jaloers?*
- *Hoe voelt dat?*

Concludeer met de kinderen dat het altijd fijner is, voor iedereen om samen te spelen en niemand buiten te sluiten.

● Laat de kinderen (nogmaals) de videoclip 'Als je vriendjes bent' zien. (Is ook in activiteit 1.7 aangeboden). Laat de kinderen meedansen op het lied. Eerst dansen alle kinderen afzonderlijk. Vervolgens dansen ze in tweetallen en tenslotte in drietallen. Vraag de kinderen om vooral goed te letten op het ritme van de muziek en laat ze op dit ritme dansen. Laat de kinderen er ook op letten dat geen enkel kind buitengesloten wordt.

● Kies spelletjes uit, die de kinderen met elkaar gaan spelen. Hierbij staat niet het winnen centraal, maar het samen spelen. Bekijk met de kinderen of zij weten hoe de spelletjes samen gespeeld moeten worden en of iedereen mee kan doen.

Nog meer zelf onderzoeken/doen:

- Laat de kinderen het digitale prentenboek 'Mag ik meedoen?' zien. Vraag de kinderen:
 - *Wie vindt samen spelen fijn? Waarom?*
 - *Wat vind jij ervan als je niet mee mag doen?*
 - *Welke club uit het boek vind jij het leukste?*

Reflectie en terugkoppeling:

Bespreek met de kinderen hoe ze het samen dansen en samen spelen ervaren hebben.

- *Heb je erop gelet of iedereen een danspartner had?*
- *Heb je niemand buitengesloten?*

Didactische tip:

- Spreek met de kinderen af dat iedereen in de klas meetelt en mee mag doen en dat niemand (om wat voor reden dan ook) buitengesloten mag worden.
- Laat de kinderen de dans 'Als je vriendjes bent' presenteren tijdens de afsluitingsactiviteit.

Begrippen: samen spelen, meedoen, alleen, jaloers, afwijzen, goedkeuren

Activiteit 5.4 Jouw kleur, mijn kleur

Tijdens deze activiteit leren de kinderen dat het niet uitmaakt welke huidskleur je hebt om samen plezier te kunnen hebben. Ze zullen ook ontdekken dat ze soms iets denken van iemand, dat eigenlijk helemaal niet zo blijkt te zijn.

Waar:	In de klas
Tijdsduur:	2 x 60 minuten
21 ^e -eeuwse vaardigheid die centraal staat:	Sociale en culturele vaardigheden
Soort kunstactiviteit:	Beeldende vorming
Kerdoelen:	PV: 1.1, 1.1a, 1.3, 1.3a, 6.1, 6.1a M&M: 4.2, 4.2a, 4.2b, 8.2, 8.2a, 8.3, 8.3a KV: 2.1, 2.1a, 2.3, 2.3a

Wat leren de kinderen?

Het kind leert:

- verschillende huidskleuren te herkennen en benoemen;
- respect te hebben voor alle mensen;
- dat iedereen gelijkwaardig is;
- zich in te leven in een ander.

Wat heb je nodig?

- Het digitale prentenboek 'Bo color, mi color' (Papiamento) (zie webpagina Whizz-Art) (6.05 minuten).
- De film:
 - o 'Kikker en de vreemdeling' (Nederlands) (zie webpagina Whizz-Art) (6.16 minuten).
 - o 'Dori y e stranhero' (Papiamento) (zie webpagina Whizz-Art) (7.02 minuten).
 - o 'Frog and the Stranger' (Engels) (zie webpagina Whizz-Art) (7.01 minuten).
- Verf: zwart, bruin, rood, wit en geel.
- Groot vel papier.
- Kopieerblad 10: Groene en rode stip en kaartjes. (Kopieer de kaartjes voor iedere kind).

De activiteit:

● Bekijk met de kinderen het digitale prentenboek 'Bo color, mi color'. Controleer of de kinderen het verhaal begrepen hebben, door vragen te stellen.

Stel vervolgens de volgende vragen:

- *Welke huidskleur heb jij?*
- *Welk kind in de klas heeft dezelfde huidskleur?*
- *Maakt het uit, welke huidskleur je hebt?*

Concludeer samen met de kinderen dat het niet uitmaakt welke huidskleur iemand heeft. Iedereen is gelijkwaardig.

● Ga samen met de kinderen met verf verschillende huidskleuren mengen. Gebruik hiervoor de kleuren zwart, bruin, rood, wit en geel. Zorg dat er 5-6 verschillende huidskleuren gemengd worden.

Vertel de kinderen dat ze een klassenposter gaan maken met alle handjes van de kinderen uit de klas.

Laat de kinderen van de huidskleur die zij het beste vinden passen bij hun eigen huidskleur een handafdruk maken op het grote vel papier. Laat hen, als de verf opgedroogd is, hun naam in de handafdruk zetten.

Laat de kinderen ervoor zorgen dat ze hun hele hand geverfd hebben, alvorens deze af te drukken op de poster.

- Bedenk samen met de kinderen een leuke tekst om bovenaan de poster te schrijven.

Nog meer zelf onderzoeken/doen:

- Laat de kinderen de film 'Kikker en de vreemdeling' bekijken en bespreek het verhaal na.
 - *Wat vond je van het verhaal?*
 - *Heb je je ook weleens zoals rat gevoeld?*
 - *Heb je weleens meegemaakt dat iets dat waar leek uiteindelijk toch niet waar bleek te zijn?*
- Speel een spel met de kinderen. Geef iedere kind een rood en een groen kaartje (kopieerblad 10). Haal een kind naar voren en fluister het kind een vraag in het oor. Laat het kind zijn/haar antwoord aanwijzen op een kaartje met een groene (ja) en een rode (nee) stip. Vragen die gesteld kunnen worden zijn:
 - Aan kind A: *Hou jij van zingen?*
 - Aan de klas: *Denk je dat A van zingen houdt?*
 - Aan kind A: *Spreek jij nog een andere taal dan Papiamento?*
 - Aan de klas: *Denk je dat A nog een andere taal dan Papiamento spreekt?*
 - Aan kind A: *Is jouw lievelingskleur blauw?*
 - Aan de klas: *Denk je dat de lievelingskleur van A blauw is?*
 - Et cetera.

Vraag vervolgens aan de klas wat zij denken dat het kind geantwoord heeft door het juiste kaartje (rood of groen) omhoog te steken. Nadat het kind zijn antwoord met de rest van de klas heeft gedeeld, zal er een kort vragenronde volgen aan de kinderen waarom zij een bepaald antwoord kozen.

Reflectie en terugkoppeling:

Bespreek met de kinderen wat zij in het spel gezien hebben.

- *Lijk je soms niet een beetje op Varkentje en Eend?* (Dat je denkt dat iets waar is, maar toch niet waar blijkt te zijn).
- *Wat vond je van deze activiteit?*

Didactische tip(s):

- Deze activiteit kan het beste opgesplitst worden en op twee verschillende momenten behandeld worden.
- Laat de kinderen de handjesposter presenteren tijdens de afsluitingsactiviteit.

Begrippen: huidskleur, gelijkwaardig, samen plezier.

Activiteit 5.5 Sportiviteit

Tijdens deze activiteit leren de kinderen over sportiviteit. Aan de hand van een prentenboek leren ze dat winnen niet het belangrijkste is bij het sporten. In een kringgesprek wordt hierover nagepraat en vervolgens gaan de kinderen zelf oefenen in het sportief zijn.

Waar:	In de klas/In de gymzaal
Tijdsduur:	60 minuten
21 ^e -eeuwse vaardigheid die centraal staat:	Samenwerken
Soort kunstactiviteit:	Muziek
Kerdoelen:	PV: 1.1, 1.1b, 2.1, 2.1a, 2.2, 2.2a, 2.2b, 2.2c, 2.2d, 2.3, 2.3a B&G: 6.2, 6.2a, 6.2b, 6.3, 6.3a, 6.4, 6.4a, 6.5, 6.5a, 6.5b, 6.5c KV: 2.1, 2.1a, 2.3, 2.3a

Wat leren de kinderen?

Het kind leert:

- respect te hebben voor anderen;
- dat bij spel niet alles draait om het winnen;
- wat sportiviteit is;
- meeklappen op het ritme van een lied;
- kenmerken van een teamplayer toe te passen.

Wat heb je nodig?

- De film van Howard B. Wigglebottom:
 - o 'Howard Orea ta siña hunga wega limpi' (Papiamentu) (zie webpagina Whizz-Art) (5.50 minuten).
 - o 'Learns About Sportmanship' (Engels) (zie webpagina Whizz-Art) (5.31 minuten).
 - o 'Deportividad' (Spaans) (zie webpagina Whizz-Art) (5.30 minuten).
- De videoclip 'Howard B. Wigglebottom; Be a Teamplayer' (zie webpagina Whizz-Art) (2.13 minuten).
- Kopieerblad 10: Groene en rode stip en kaartjes. (Kopieer de kaartjes voor iedere kind).

De activiteit:

- Bekijk samen met de kinderen de film 'Howard Orea ta siña hunga wega limpi.'

Controleer of de kinderen het verhaal begrepen hebben, door vragen te stellen. Stel dan de volgende vragen:

- *Herken je jezelf in Howard?*
- *Ben je een goede winnaar?*
- *Ben je een goede verliezer?*
- *Wat doe je als je verliest of als je wint?*
- *Waarom sport je?* (Om plezier te maken, vrienden te maken, nieuwe dingen te leren, goed voor je gezondheid, om sterker en slimmer te worden, et cetera)

Concludeer met de kinderen dat het daarbij niet uitmaakt of je wint of verliest, zolang je maar veel plezier hebt en je best doet.

● Voer een gesprek met de kinderen over teamsporten.

- *Wat is een teamsport?* (Spelers die samen werken aan eenzelfde doel).

Laat de kinderen voorbeelden geven van teamsporten, denk aan: honkbal, voetbal, basketbal, volleybal.

- *Wat is jouw favoriete teamsport?*
- *Waarom is een teamsport goed voor je?* (Je leert samenwerken, delen, problemen oplossen, een positieve houding te hebben)

● Speel het spel: Een goede teamspeler.

Deel de groene en rode kaartjes van kopieerblad 10 uit. U benoemt een eigenschap. Is het een eigenschap van een goede teamspeler dan steken de kinderen hun groene kaartje op. Als het geen eigenschap van een goede teamspeler is dan steken ze hun rode kaartje op.

Bijvoorbeeld: Een goede teamspeler:

- is aardig tegen zijn teamgenoten; (groen)
- schreeuwt tegen een ander; (rood)
- wil alleen maar winnen; (rood)
- vindt het niet erg als iemand een fout maakt; (groen)
- schopt de bal expres weg; (rood)
- geeft ook een ander een kans om te scoren; (groen)
- et cetera

● Laat de kinderen de videoclip 'Howard B. Wigglebottom – Be a Teamplayer' zien. Laat ze meeklappen op het ritme van het lied.

Nog meer zelf onderzoeken/doen:

- Speel een aantal estafette spelletjes in de gymzaal. Zorg dat er meerdere teams zijn die het tegen elkaar op moeten nemen. Spreek met de kinderen af, dat de kinderen na afloop van het spel iets sportiefs tegen elkaar moeten zeggen.
 - *Wat kun je zeggen tegen iemand die wint?*
 - *Wat kun je zeggen tegen iemand die verliest?*
- Laat de kinderen verschillende rondes 'Rock-paper-scissors' spelen, zodat ze allemaal kunnen ervaren wat winnen en verliezen is. U kunt ze na enkele rondes ook van partner laten ruilen.

Reflectie en terugkoppeling:

- *Wat heb je geleerd tijdens deze les?*
- *Wat ga je anders doen vanaf nu?*

Didactische tip(s):

- Laat de videoclip van het lied 'Howard B. Wigglebottom Learns About Sportmanship' zien en laat de kinderen meezingen indien ze dat willen.

Begrippen: winnen, verliezen, eerlijk, respect, sportief, teamspeler.

Slotactiviteit: Een filmmiddag ★

Tijdens deze slotactiviteit mogen de kinderen hun (groot)ouders of andere mensen uitnodigen om onder het genot van een hapje en een drankje, optredens en een film bij te wonen.

Waar:	In de klas
Tijdsduur:	2 x 45 minuten
21 ^e -eeuwse vaardigheid die centraal staat:	Sociale en culturele vaardigheden
Soort kunstactiviteit:	Media
Kerdoelen:	Alle kerndoelen die gedurende dit thema aan bod gekomen zijn.

Wat leren de kinderen?

Het kind leert:

- te presenteren aan ouders en andere genodigden;
- een activiteit te organiseren;
- goed te zorgen voor anderen;
- samen te werken.

Wat heb je nodig?

- de gemaakte film.
- hapjes en drankjes.
- cups, papieren bordjes, bestek, servetjes.
- stoelen, tafels, laptop, beamer, scherm en/of (smart)tv.

De activiteit:

● Vertel de kinderen dat ze als afsluiting van dit thema een filmavond (of middag) gaan organiseren waarin ze hun (groot)ouders (of verzorgers) eens goed gaan verwennen.

- *Wat moet er allemaal geregeld worden voor de filmavond?*

Bedenk dit samen met de kinderen en probeer tot een taakverdeling te komen.

- Laat de kinderen een leuke uitnodiging maken die ze kunnen geven aan degene die ze willen uitnodigen;
- Laat de kinderen een paar simpele hapjes en drankjes maken, of laat ze vragen of ze iets van thuis mogen meenemen;
- Laat de kinderen alles in het klaslokaal klaarzetten voor de filmavond. Hang de gemaakte werkstukken op, denk hierbij aan:
 - de dierentekeningen (activiteit 1.1);
 - de vriendslinger (activiteit 1.2);
 - de regenboogvis (activiteit 1.8);
 - de monsters (activiteit 2.1);
 - de complimentenboom (activiteit 2.2);
 - de 'Thankful Tree' (activiteit 2.4);
 - de onderwaterwereld (activiteit 3.1);
 - de handjesposter (activiteit 5.4).

- Maak samen met de kinderen een programma voor de filmavond. Integreer hier ook een aantal optredens, denk hierbij aan:
 - Het lied en dans 'Quiero ser tu amigo'
 - de film over vriendschap (activiteit 1.5);
 - het lied 'If You're a Monster and you Know It' (activiteit 2.1);
 - De dans 'We Can All Get Along' (activiteit 2.5);
 - De dans en 'yYell' (activiteit 5.2);
 - De dans 'Als je vriendjes bent' (activiteit 5.3).
- Maak ook afspraken met de kinderen over het opruimen van het klaslokaal na afloop van de filmavond of middag.

● Tijdens de filmavond wisselt u stukjes van de gemaakte film af, met optredens van de kinderen. Na afloop kunt u alle genodigden rond laten lopen in de klas en laat u de kinderen uitleg geven bij alles wat ze gemaakt hebben gedurende dit thema.

Reflectie en terugkoppeling:

- *Hoe vonden de (groot)ouders en andere genodigden het?*
- *Wat was het leukste aan de filmavond?*
- *Wat had beter gekund?*

Begrippen: filmavond, verwennen, organiseren, presenteren.

Bijlage 1 Brief voor ouders

Geachte ouder/begeleider,

De komende 5 weken zal uw kind op school werken aan het thema 'Cuida Otro'. Gedurende dit thema zal uw kind leren over zorgen voor elkaar. Vriendschappen, aardig zijn voor elkaar, elkaar helpen komen aan bod, maar ook onderwerpen als ziekte, dood, racisme en pesten.

Uw kind zal de komende weken gevraagd worden om onder andere plastic doppen, schoenendozen, kartonnen doosjes, eierdozen, schelpjes, steentjes en zand mee naar school te nemen.

Op (vul datum in) zal de filmavond/-middag plaatsvinden. De kinderen zullen u dan een presentatie geven van wat ze in dit thema allemaal gedaan en geleerd hebben. Uiteraard zijn vader, moeder, broertjes, zusjes, opa en oma ook welkom.

Met vriendelijke groeten,

.....(naam leerkracht invullen)

Bijlage 2 Benodigde materialen

Digitale prentenboeken

ACTIVITEIT 1.1:

- Nederlands: Demond, J. (2020). *Zoevende Zebra*. Lemniscaat BV.
<https://www.youtube.com/watch?v=Vnc5jqNvl7Q>
- Papiamento: Demond, J. (2021). Vertaald door Cheritza Tromp. *E zebra cu ta core mucho lihe*. DEA. <https://youtu.be/8elAGfRq-1k>
- Engels: Desmond, J. (2021). *The zebra Who Ran Too Fast*. Walker books.
<https://youtu.be/9rS-OnJPPgs>

ACTIVITEIT 1.4:

- Fitzpatrick, ML. (2019). *Owl Bat Bat Owl*. Candlewick Press.
https://www.youtube.com/watch?v=_9ETkqx3AOQ
- Baker, J. (2013). *Mirror*. Candlewick Press. https://www.youtube.com/watch?v=fBCBcAqQI_E

ACTIVITEIT 1.5:

- Nederlands: Carle, E. (2015). *Wil jij mijn vriendje zijn?* Gottmer.
<https://www.youtube.com/watch?v=eLoOgrn0ATw>
- Papiamento: Carl, E. (2022). Vertaald door Lee-Ann Figaroa. *Bo kier ta mi amigo?* DEA.
<http://www.ea.aw/catalog/wp-content/uploads/2022/03/Bo-kier-ta-mi-amigo.mp4>
- Engels: Carle, E. (2016). *Do You Want to be My Friend?* Eric Carle.
<https://www.youtube.com/watch?v=RktGfbcZotI>

ACTIVITEIT 1.7:

- Papiamento: Heine, H. (2022). Vertaald door Sonia Valdes. *Nos ta amigo*. DEA.
<https://youtu.be/9gPi5grHRjk>
- Engels: Heine, H. (2019). *Friends*. Aladdin. https://www.youtube.com/watch?v=glYHr0_9YxY

ACTIVITEIT 1.8:

- Nederlands: Pfister, M. (2020) *De mooiste vis van de zee*. De vier windstreken.
<https://youtu.be/YImfahbplE>
- Papiamento: Pfister, M. (2021) Vertaald door Calista Gunsam. *E pisca di mas bunita den lama*. DEA. <https://www.youtube.com/watch?v=bENPvuSG5Sg>
- Engels: Pfister, M. (2018) *The Rainbow Fish*. Northsouth. <https://youtu.be/tU5ot9R2p6A>
- Spaans: Pfister, M. (2018) *El pez arco iris*. Beascoa. <https://youtu.be/n6bnzl6Cv-A>

ACTIVITEIT 2.1:

- Papiamento: Willems, M. (2022). Vertaald door Josephine de Windt. *Leonardo, e monster teribel*. DEA.
<https://youtu.be/GMRWLQ4xltw>
- Engels: Willems, M. (2020). *Leonardo the Terrible Monster*. (Hyperion Books)
<https://www.youtube.com/watch?v=FTDvdyxlHAI>

ACTIVITEIT 2.3:

- Nederlands: Norac, C. (2009). *Lieve Woordjes*. Gottmer.
<https://www.youtube.com/watch?v=wAmoeEfEBZQ>
- Papiamento: Norac, C. (2021). Vertaald door Nathaly Maduro. *Palabranan Dushi*. DEA.
<https://www.youtube.com/watch?v=BKENentnwEk>

- Engels: Norac, C. (2020). *I Love You So Much*. Scholastic. <https://youtu.be/BGAUJSRqLZI>
- Spaans: Norac, C (2021). *Las palabras dulces*. Corimbo. <https://youtu.be/aApZDg2Q5S4>

ACTIVITEIT 2.4:

- Papiamentu: Parr, T. (2022). Vertaald door Roxienne Brete. *E buki di gradicimento*. DEA. <https://youtu.be/zJudIBRNUiU>
- Engels: Parr, T. (2020). *The Thankful Book*. Little Brown Books. <https://youtu.be/rHNXbgXChGo>

ACTIVITEIT 3.1:

- Papiamentu: Pfister, M. (2022). Vertaald door Michel Solis. *E pisca di mas bunita na rescate*. DEA. <https://youtu.be/w9qH-ZAj7JE>
- Engels: Pfister, M. (2016). *Rainbowfish to the Rescue*. North South Books. https://www.youtube.com/watch?v=Gja_mMXU4ao
- Spaans: Pfister, M. (2012). *El pez arco iris al rescate*. Beascoa. <https://www.youtube.com/watch?v=WcA1Eak0VIQ>

ACTIVITEIT 3.2:

- Papiamentu: Green, A. (2021). Vertaald door Michel Solis. *Amabel*. DEA. https://www.youtube.com/watch?v=fOhM4Cp_Qdg
- Engels: Green, A. (2021). *Kind, A Book About Kindness*. Scholastic. <https://youtu.be/iDLyszeb1dU>

ACTIVITEIT 4.2:

- Nederlands: Huizinga, A. (2013) *Kleurdoosherrie*. Onderwijsstudio. <https://www.youtube.com/watch?v=nm26SKjVGSc>
- Papiamentu: Huizinga, A. (2022). Vertaald door Lee-Ann Figaroa. *Desordo den caha di e kleurpotlood*. DEA. <https://youtu.be/NIABYPGqoAQ>

ACTIVITEIT 4.3:

- Nederlands: Sloss, N. (2022). *Grote boom is ziek*. DEA. <http://www.ea.aw/catalog/wp-content/uploads/2021/04/Actividad-4.3-Grote-Boom-is-ziek.pdf>
- Papiamentu: Sloss, N. (2022). Vertaald door Giliane Wester. *Palo grandi ta malo*. DEA. <https://youtu.be/Osft4y1zLwE>
- Engels: Sloss, N. (2021). *Big Tree is Sick*. Jessica Kingsley Publishers. <https://youtu.be/4nbaJY4Gt6A>

ACTIVITEIT 4.5:

- Papiamentu: Hopgood, T. (2021). Vertaald door Sonia Valdes. *Cyril e nubia solitario*. DEA. <https://www.youtube.com/watch?v=uluAKDvOUXY>
- Engels: Hopgood, T. (2020). *Cyril, the Lonely Cloud*. Oxford University Press. <https://youtu.be/GrLWS3yb1lk>

ACTIVITEIT 5.3:

- Nederlands: Kelly, J. & Laberis, S. (2018). *Mag ik meedoen?* Veltman. https://youtu.be/Wq_BJV0miR0
- Papiamentu: Kelly, J. & Laberis, S. (2022). Vertaald door Natalia Rodriguez. *Mi mag di participa?* DEA. <https://youtu.be/1aGpdg-5LzQ>

ACTIVITEIT 5.4:

- Papiamentu: Freeman, M. (2022). Vertaald door Giliane Wester. *Bo color, mi color*. DEA. <https://youtu.be/w32NIKH0hto>

Films

STARTACTIVITEIT:

- Papiamentu: Binkow, J. (2022). Vertaald door Michel Solis. *Howard B. Wigglebottom ta scucha un amigo*. We Do Listen Foundation. <https://youtu.be/FuKA65J-Xds>
- Engels: Binkow, J. (2015). *Howard B. Wigglebottom Listens to a Friend*. We Do Listen Foundation. <https://youtu.be/2mhUqeyAsXE>

ACTIVITEIT 1.1:

- Ocker, j. (2014). *Animanimals Zebra*. Film Bilder & Friends. <https://www.youtube.com/watch?v=n5yn7V5QOAE>

ACTIVITEIT 1.2:

- Engels: Sesame Street. (2017). *Elmo and Rosita Teach Friendship*. Sesame Street. <https://www.youtube.com/watch?v=59tKI37x1d4>

ACTIVITEIT 1.3:

- Engels: Sesame Street. (2014). *Let's be Friends*. Sesame Street. https://www.youtube.com/watch?v=BQBY_li1Ypc

ACTIVITEIT 1.5:

- Engels: Sesame Street. (2016). *Murray Reports on Friendship Day*. Sesame Street. <https://www.youtube.com/watch?v=oJ9AdEmFUOM>

ACTIVITEIT 1.6:

- Nederlands: Velthuijs, M. (2012). *Kikker vindt een vriendje*. Filmpjes voor kinderen. <https://www.youtube.com/watch?v=qGPg9c2p5ds>
- Papiamentu: Velthuijs, M. (2022). Vertaald door Lee-Ann Figaroa. *Dori ta haya un amigo*. DEA. <http://www.ea.aw/catalog/wp-content/uploads/2022/03/Dori-ta-haya-un-amigo-1.mp4>
- Engels: Velthuijs, M. (2017). *Frog Finds a Friend*. Froggie & Friends. <https://www.youtube.com/watch?v=wuDQSHi0NVQ>
- Engels: (2014). *Patrick and Friends - Friends Help Each Others*. K's Kids Global. <https://www.youtube.com/watch?v=LtoA1qsX35U>

ACTIVITEIT 2.2:

- Engels: Sesame Street. (2009). *Learn How to Give a Compliment*. OperaEdGirl. <https://youtu.be/4Cuumhtg-08>

(ONLINE) THUISACTIVITEIT 2.2:

- Engels: Harrison, L. (2013). *The Compliment Tree*. PowToon. <https://www.youtube.com/watch?v=RObew4Bwuio>
- Papiamentu: Bloch, S. (2022). Vertaald door Shirley Rafini. *Olifante y Giraf ta duna compliment*. DEA. <https://youtu.be/C5QfPCW9dH8>
- Engels: Bloch, S. (2011). *Elephant and Giraffe Give Compliments*. Sally Bloch. <https://youtu.be/iMTJhNgMolw?list=PLaSegn4AdJAz5P0dk0adrozmoTg-d070>

ACTIVITEIT 2.5:

- Papiamentu: Binkow, J. (2022). Vertaald door Cheritza Tromp. *Howard B. Wigglebottom – Nos tur por anda bon cu otro*. DEA. https://youtu.be/i_CfSqQrg_0
- Engels: Binkow, J. (2019). *Howard B. Wigglebottom - Learns We Can All Get Along*. We Do Listen Foundation. <https://www.youtube.com/watch?v=KQKOILOFSg4>

- Spaans: Binkow, J. (2016). *Howard B. Wigglebottom - Llevarse bien*. We Do Listen Foundation. <https://www.youtube.com/watch?v=BQH-mE1epyQ>

ACTIVITEIT 3.1:

- Reitsma, E. (2016). *Introductiefilmpje beeldende vorming 'Onderwaterwereld'*. Eva Reitsma. https://youtu.be/5wUxW_Z6cN8

(ONLINE) THUISACTIVITEIT 3.5:

- Beeldbank. (2013). *Konijn probeert haar te troosten*. NTR Schooltv. <https://schooltv.nl/video/konijntjes-troosten-elkaar-als-ze-moeten-huilen/>

ACTIVITEIT 4.1:

- Nederlands: Het Zandkasteel. (2014). *Verdriet*. SchoolTv. <https://schooltv.nl/video/het-zandkasteel-verdriet/>

ACTIVITEIT 4.4:

- Nederlands: Velthuijs, M. (2017). *Kikker en het vogeltje*. Jordifieke. <https://youtu.be/00Rpj1p61pl>
- Papiamento: Velthuijs, M. (2021). Vertaald door Münhayla Jansen. *Dori y e paharita*. DEA. <http://www.ea.aw/catalog/wp-content/uploads/2021/07/Actividad4.4-Doriyepaharito.mp4>
- Nederlands: Sesamstraat (2014). *Begrafenis*. Schooltv. <https://schooltv.nl/video/de-begrafenis-scene-uit-sesamstraat/>

ACTIVITEIT 5.2:

- Engels: Sesame Street. (2014). *Cheer (Word of the Street Podcast)*. Sesame Street. <https://www.youtube.com/watch?v=NLaqKxfoxp64>
- Engels: (2015). *Cheer: Y-E-L-L*. Kids, Incorporated of Amarillo, Texas. <https://youtu.be/GVRYPnNM14A>

ACTIVITEIT 5.3:

- Nederlands: Koekeloere. (2022). *Moffel, Piertje en Das – Deel 1*. DEA. <https://youtu.be/u2N5WixPBUQ>
- Nederlands: Koekeloere. (2022). *Moffel, Piertje en Das – Deel 2*. DEA. <https://youtu.be/4c9x-HaEmcM>

ACTIVITEIT 5.4:

- Nederlands: Velthuijs, M. (2012). *Kikker en de vreemdeling*. Kikker Kikkie. <https://youtu.be/wVhX6fvoLJ0>
- Papiamento: Velthuijs, M. (2022). Vertaald door Natalia Rodriguez. *Dori y e stranhero*. DEA. <https://www.ea.aw/catalog/wp-content/uploads/2022/04/Dori-y-e-stranhero.mp4>
- Engels: Velthuijs, M. (2017). *Frog and the Stranger*. Frogs & Friends. <https://youtu.be/cAmFG-7OZSA>

ACTIVITEIT 5.5:

- Papiamento: Binkow, H. (2022). Vertaald door Nathaly Maduro. *Howard orea ta siña hunga wega limpi – Gana no ta tur cos!* DEA. <https://youtu.be/jclXIYJkqpQ>
- Engels: Binkow, H. (2018). *Howard B. Wigglebottom Learns about Sportmanship – Winning is not everything*. We Do Listen Foundation. <https://www.youtube.com/watch?v=9G2PZgl3pHc>
- Spaans: Binkow, H. (2016). *Howard B. Wigglebottom – Deportividad*. We Do Listen Foundation. https://www.youtube.com/watch?v=es9H_5zOwYM

Videoclips

STARTACTIVITEIT:

- Engels: Binkow, H. (2015). *Howard B. Wigglebottom Listens to A Friend*. We Do Listen Foundation. <https://youtu.be/2mhUqeyAsXE>

ACTIVITEIT 1.2:

- Engels: Stefani, G. (2016). *Be a Good Friend*. Sesame Street. <https://www.youtube.com/watch?v=a1FNTMs3ofM>

ACTIVITEIT 1.3:

- Spaans: Santos, R. (2013). *Quiero Ser Tu Amigo*. Sesame Street. <https://www.youtube.com/watch?v=KM1jK8viuOI>

ACTIVITEIT 1.5:

- Nederlands: Brouwers, J. (2010). *Wil je mijn vriendje zijn?* Toontje Hoger. <https://www.youtube.com/watch?v=BeT1jH6b1nM>

ACTIVITEIT 1.7:

- Nederlands: Koekeloere. (2019). *Als je vriendjes bent*. BrentDoesGames. <https://youtu.be/FXbGFg2IVK4>

ACTIVITEIT 2.1:

- Engels: Elmo's Sing-Along. (2017). *If You're Happy and You Know It*. Sesame Street. <https://youtu.be/5015skRvqs8>

ACTIVITEIT 2.2:

- Nederlands: Huisje Boompje Beestje. (2015). *Het complimentenlied*. Schooltv. <https://schooltv.nl/video/complimentenlied-het-is-toch-veel-leuker-complimentjes-te-geven/>

ACTIVITEIT 2.5:

- Engels: Binkow, H. (2017). *Howard B. Wigglebottom - Learns We Can All Get Along*. We Do Listen Foundation. https://www.youtube.com/watch?v=5L_yJkWBwkl

ACTIVITEIT 3.2:

- Spaans: LBB Junior. (2018). *Canción de la Amabilidad*. Moonbug Kids en Español. <https://youtu.be/QF8jCYZhN-0>
- Engels: Kelly, T. (2016). *Try a Little Kindness*. Sesame Street. <https://www.youtube.com/watch?v=enaRNnEzwi4>

ACTIVITEIT 3.3:

- Engels: Sesame Street (2016). *Helping People*. MarhsalGrover. <https://www.youtube.com/watch?v=hRklQ5an-CM>

ACTIVITEIT 3.4:

- Engels: Nursery Rhymes & Kids Songs (2016). *First Aid Friends*. Badanamu. <https://youtu.be/SY1zRJ7dE8c>

(ONLINE) THUISACTIVITEIT 3.5:

- Nederlands: (2020). *Het Troostlied*. DEA. <https://www.ea.aw/catalog/wp-content/uploads/2022/08/Actividad-3.5-Troostlied.mp4>

ACTIVITEIT 4.1:

- Engels: Nursery Rhymes & Kids Songs with Sweet Teets. (2017). *When I'm Feeling Sad*. Treehouse Direct. <https://youtu.be/kqUQNQYwLLc>

ACTIVITEIT 4.4:

- Nederlands: Hoelahoep. (2011). *Vogels*. Schooltv. <https://schooltv.nl/video/vogels-liedje-uit-hoelahoep/>

ACTIVITEIT 5.5:

- Engels: Binkow, H. (2016). *Howard B. Wigglebottom - Be A Teampayer*. We Do Listen Foundation. <https://www.youtube.com/watch?v=UdTqmM1OR2c>

PowerPoint Presentatie

- PPP: Elkaar helpen (activiteit 3.3)
- PPP: Piet Mondriaan (activiteit 4.2)

Quiz

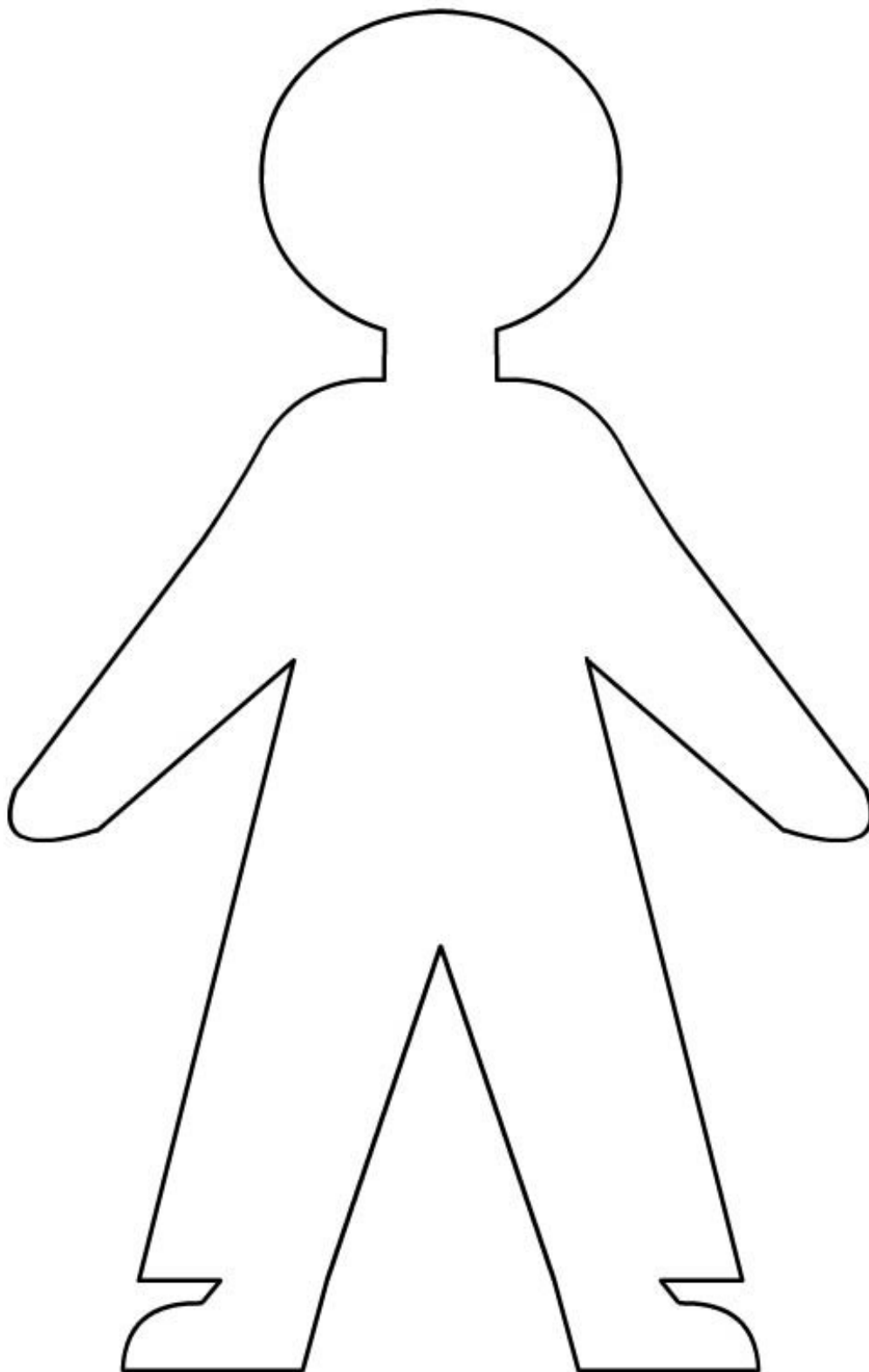
ACTIVITEIT 2.5:

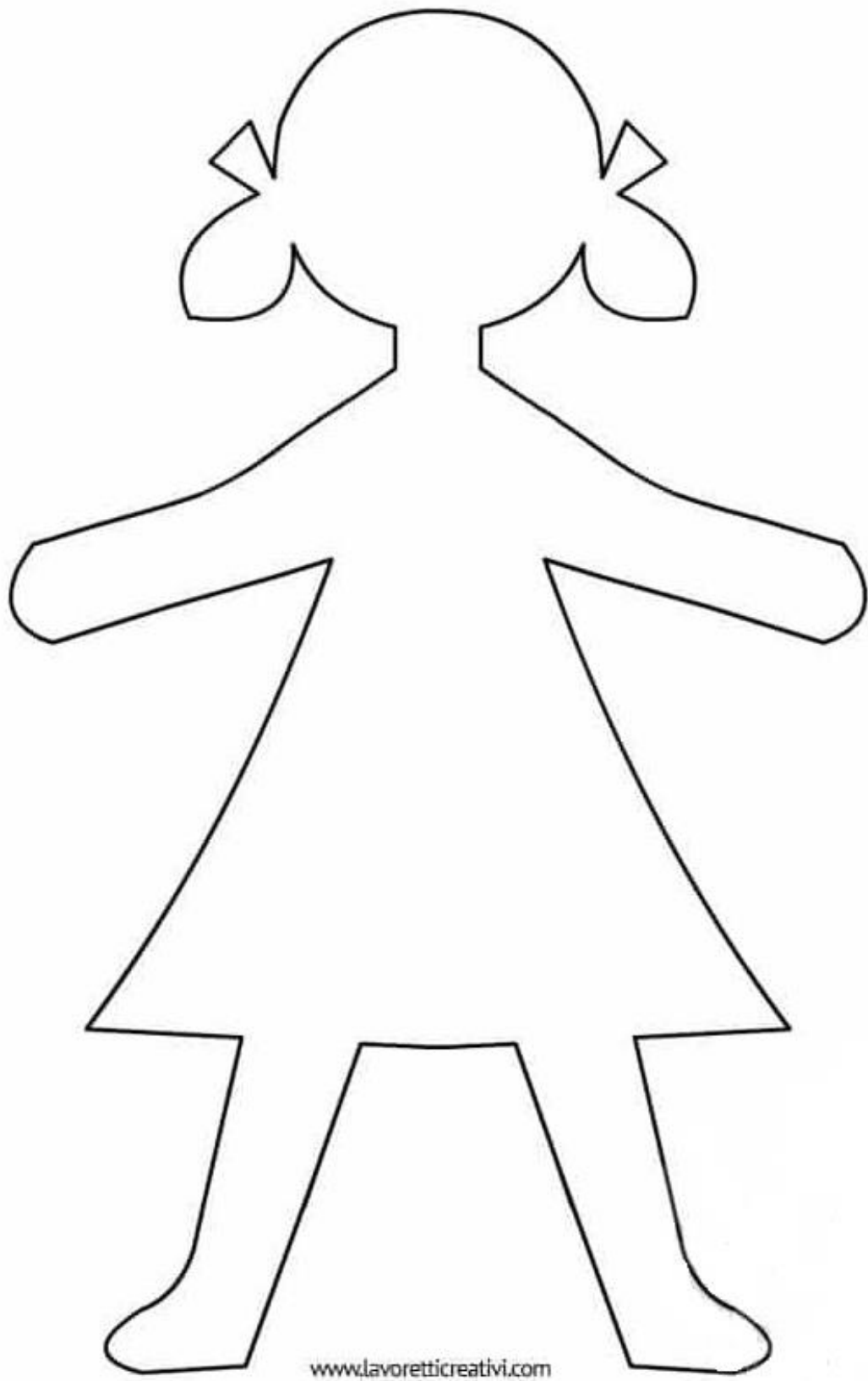
- Ingles: Binkow, J. (2018). *Howard B. Wigglebottom – Learns We Can All Get Along*. (Interactive lesson). We Do Listen Foundation. <https://www.youtube.com/watch?v=5eIY0G8pryw>

Bijlage 3 Kopieerbladen

Kopieerblad 1: Vriendenslinger	(activiteit 1.2)
Kopieerblad 2: Kleurplaat Kikker en zijn vriendjes	(activiteit 1.6)
Kopieerblad 3: Emotiekaarten Kikker	(activiteit 1.6)
Kopieerblad 4: De regenboogvis	(activiteit 1.8)
Kopieerblad 5: Wonden	(activiteit 3.4)
Kopieerblad 6: EHBO-diploma	(activiteit 3.4)
Kopieerblad 7: Een verdrietig kind	(activiteit 4.1)
Kopieerblad 8: Figuren voor Piet Mondriaan's schilderij	(activiteit 4.2)
Kopieerblad 9: Poster 'Ik luister van top tot teen'	(activiteit 5.1)
Kopieerblad 10: Groene en rode stip en kaarten	(activiteit 5.4/5.5)

Kopieerblad 1: Vriendenslinger

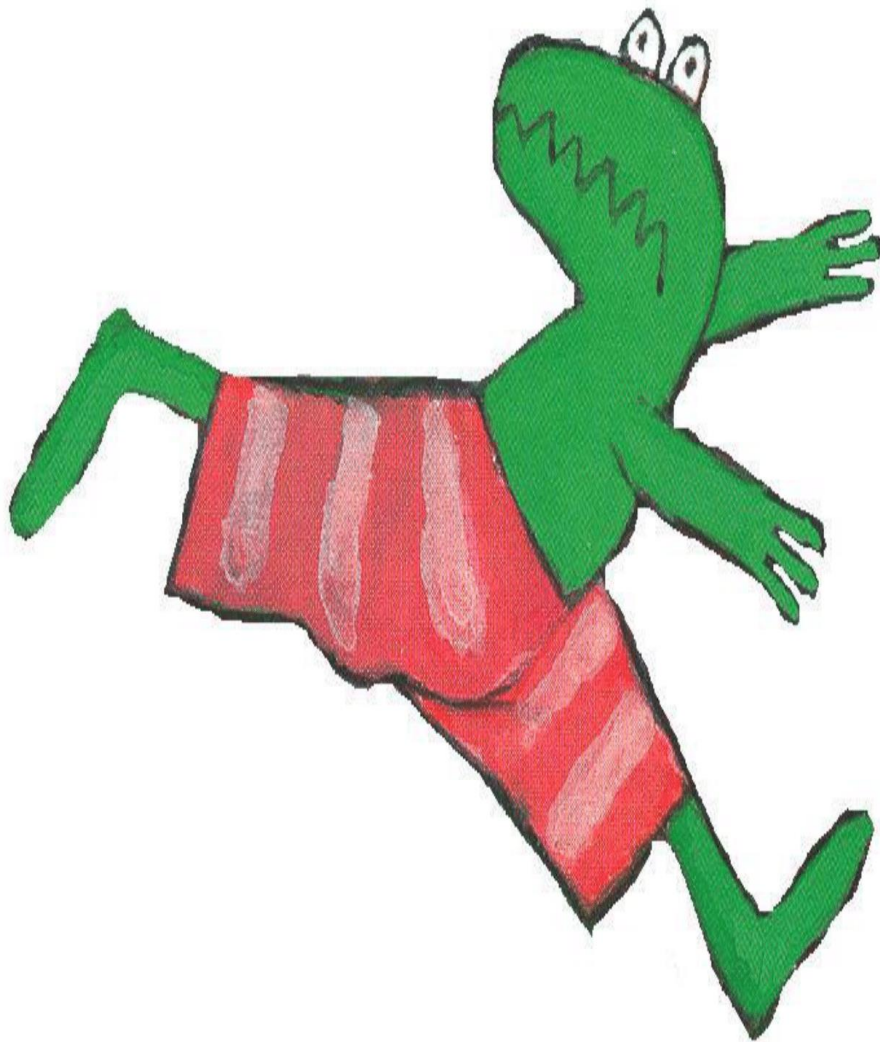
www.lavoretticreativi.com

Kopieerblad 2: Kleurplaat Kikker en zijn vriendjes

blij

bang

verdrietig

boos

Kopieerblad 4: De regenboogvis

Kopieerblad 5: Wonden

snijwond

schaafwond

blauwe plek

brandwond

Kopieerblad 6: EHBO-diploma

IK KAN:

Een pincet gebruiken

Een ijskompres aanleggen

Een pleister plakken

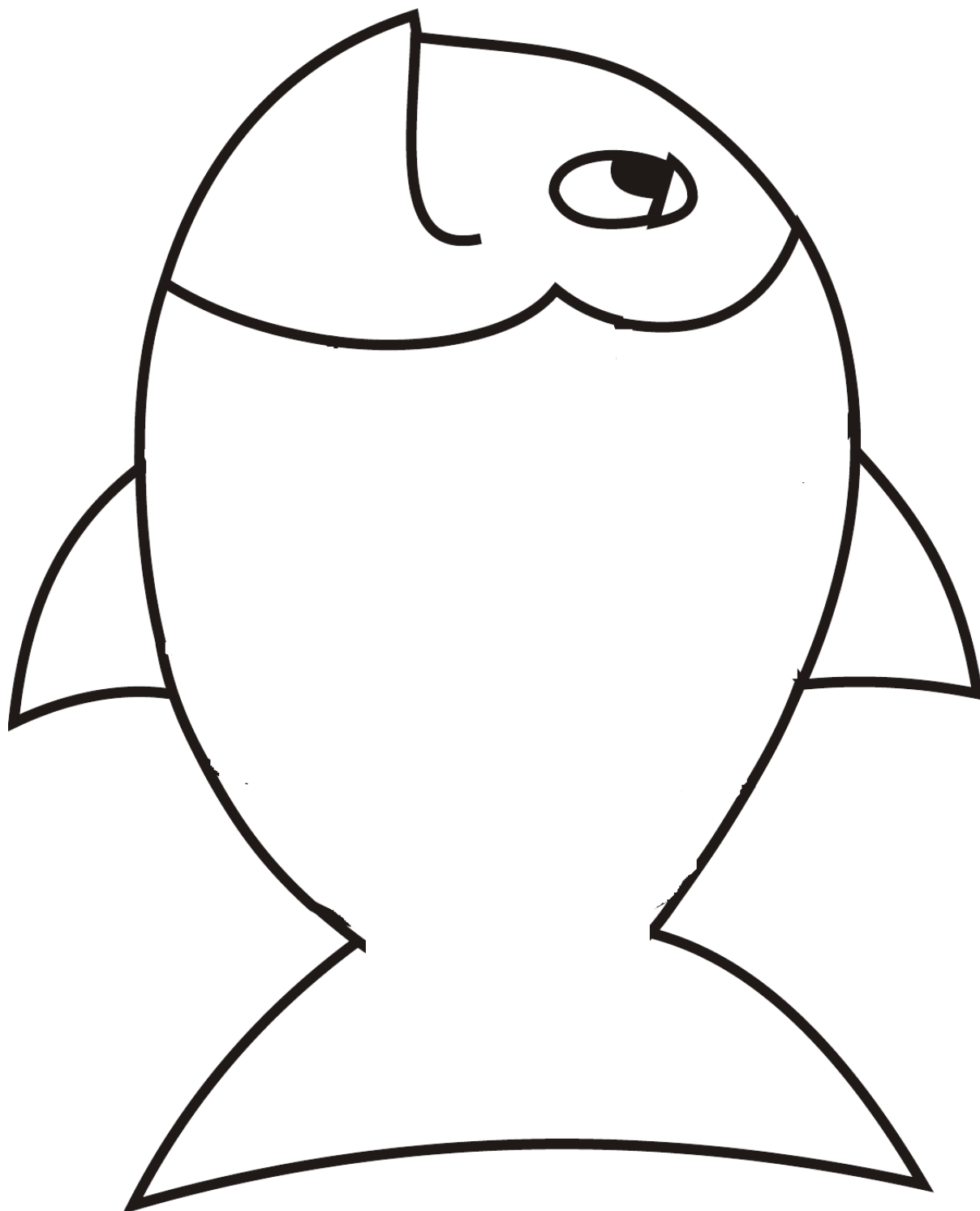

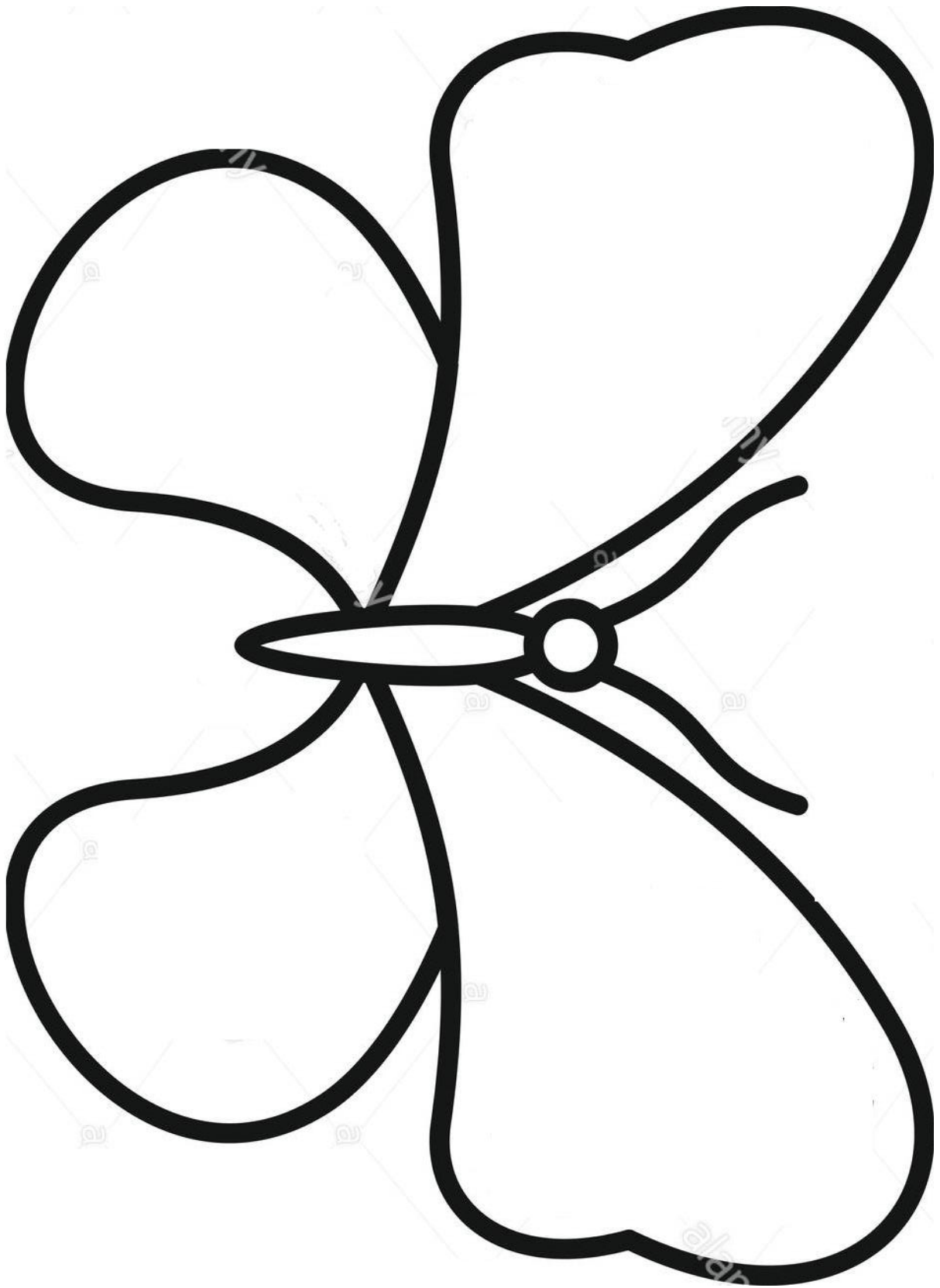
Bij nood 911 bellen

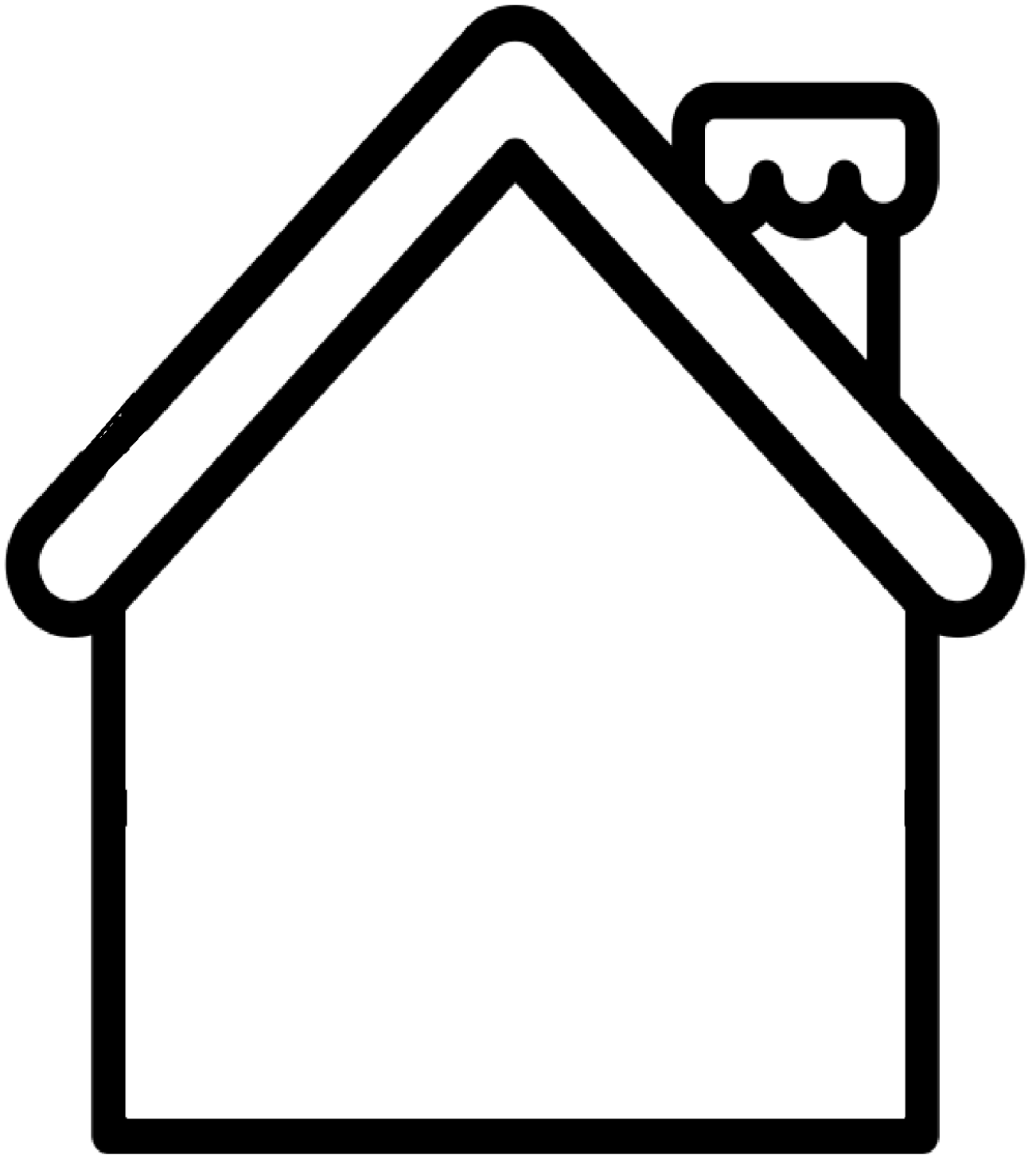
Kopieerblad 7: Een verdrietig kind

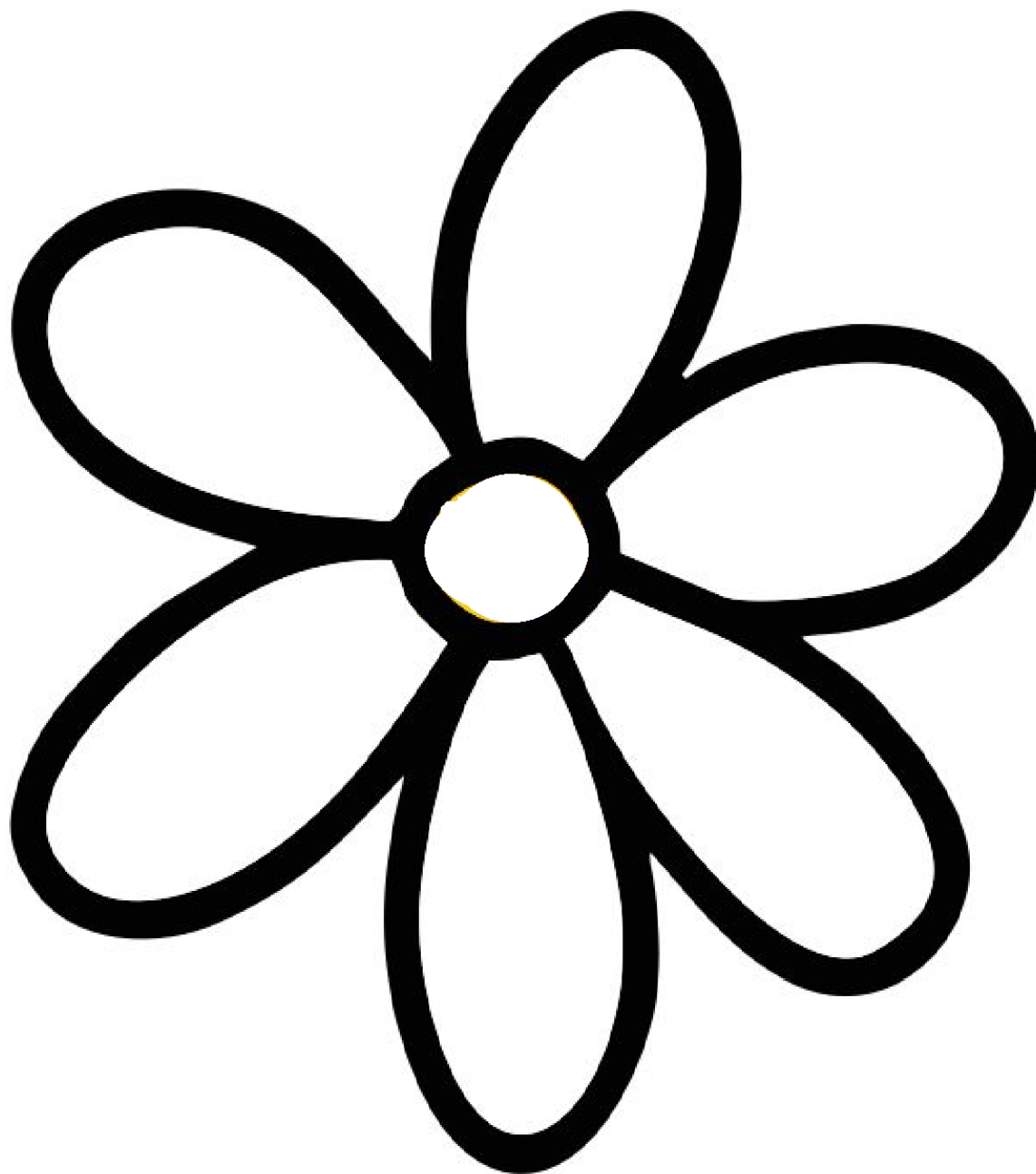

Kopieerblad 8: Figuren voor Piet Mondriaan's schilderij

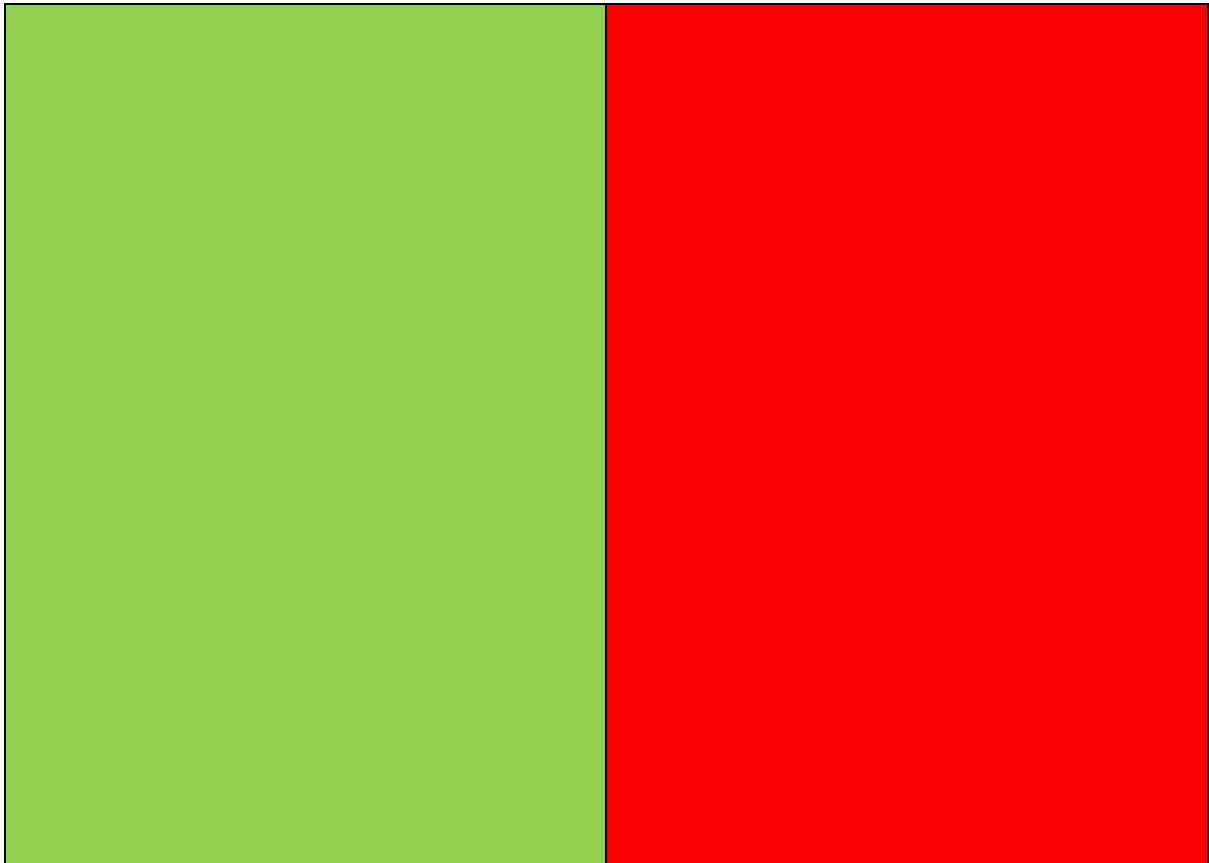
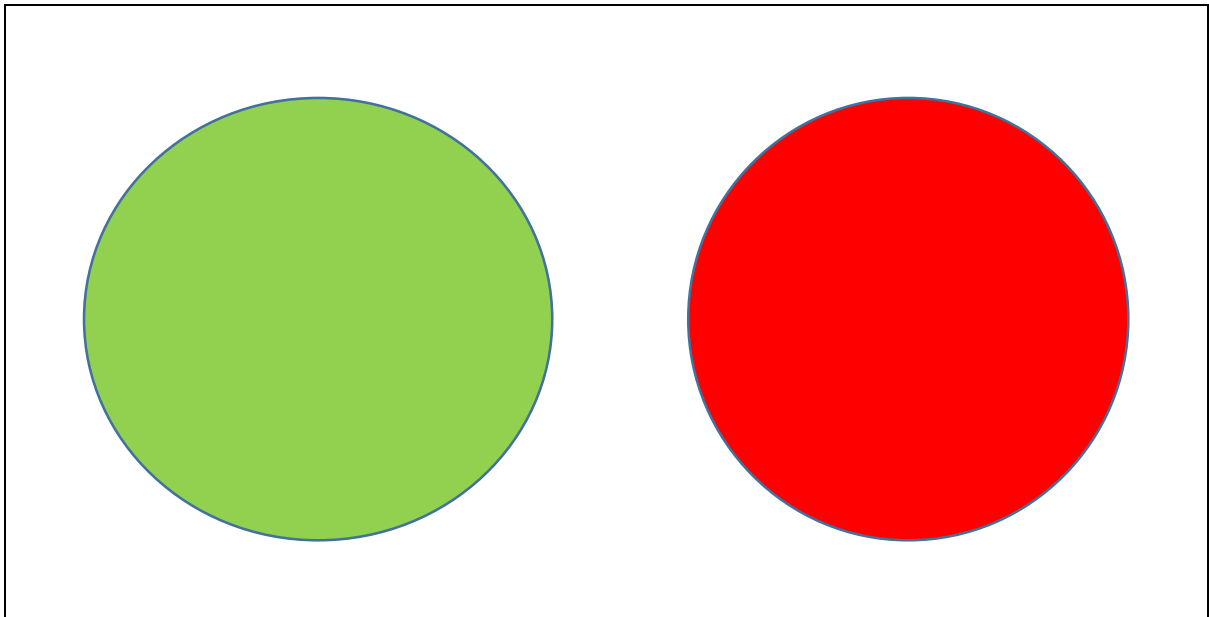

2020, NIETS VAN DEZE UITGAVE MAG VERSPREID WORDEN ZONDER TOESTEMMING VAN DE UITGEVER: [HTTP://WWW.SLIMMELEUTERS.NL](http://www.slimmeleuters.nl) EN ILLUSTRATOR & VORMGEVER: [WWW.ILLUSTRATIEENZO.NL](http://www.illustratieenzo.nl)

Kopieerblad 10: Groene en rode stip en kaarten

Bijlage 4 Planningsformulier

THEMA 5A	VORMINGSGEBIED								
	WERELDORIËNTATIE				KUNSTZINNIGE VORMING				
Activiteit	PV	M&M	N&T	B&G	Dans	Muziek	Beeldende vorming	Theater	Media
Start									
1.1									
1.2									
1.3									
1.4									
1.5									
1.6									
1.7									
1.8									
2.1									
2.2									
2.3									
2.4									
2.5									
3.1									
3.2									
3.3									
3.4									
3.5									
4.1									
4.2									
4.3									
4.4									
4.5									
5.1									
5.2									
5.3									
5.4									
5.5									
Slot									
TOTAAL									

THEMA 5A	21 ^e EEUWSE VAARDIGHEID										
	Communicatie	Computational thinking	Creatief denken	ICT – basis-vaardigheden	Informatie-vaardigheden	Kritische denken	Mediawijsheid	Probleem oplossen	Samenwerken	Sociale en culturele	Zelfregulering
Start											
1.1											
1.2											
1.3											
1.4											
1.5											
1.6											
1.7											
1.8											
2.1											
2.2											
2.3											
2.4											
2.5											
3.1											
3.2											
3.3											
3.4											
3.5											
4.1											
4.2											
4.3											
4.4											
4.5											
5.1											
5.2											
5.3											
5.4											
5.5											
Slot											
TOTAAL											

